

Nyhetsmedier og demokrati

En innholdsanalyse av nyhetsmediers dekning av væpnede konflikter

Maria M. Garcia Haga

Masteroppgave i Statsvitenskap, Institutt for Statsvitenskap

UNIVERSITETET I OSLO

Mai 2015

©Maria M. Garcia Haga

2015

Nyhetsmedier og demokrati. En innholdsanalyse av nyhetsmedienes dekning av væpnede konflikter.

Maria M. Garcia Haga

<http://www.duo.uio.no>

Trykk: Reprosentralen, Universitetet i Oslo

Sammendrag

For at borgerne i et demokrati skal kunne ta veloverveide valg i saker som berører dem og det samfunnet de lever i, er de avhengige av informasjon i forkant av de beslutninger som tas på deres vegne av de folkevalgte politikerne. Dahl (1989) betegner dette som ”opplyst forståelse”, og er en av grunnpilarene i et velfungerende demokrati.

I denne oppgaven blir Asp (2007) sine kriterier om at nyhetsmediene skal være informative, rettferdige og granskende for å oppfylle sin rolle som informasjonsformidlere, brukt til å undersøke i hvilken grad nyhetsmediene legger til rette for ”opplyst forståelse” i forkant av Norges beslutninger om deltagelse i væpnede konflikter utenfor landet.

Tre riksdekkende aviser, Aftenposten, Klassekampen og Verdens Gang blir undersøkt i forhold til deres informasjonsformidling til befolkningen i forkant av beslutninger gjort vedrørende norsk deltagelse i Mali-konflikten i 2013 og konflikten i Tsjad 2008.

Funn fra den kvalitative innholdsanalysen viser at alle analyseenheter til en viss grad oppfyller Asp sine kriterier, dette gjelder for både papiravisene og tilhørende nettaviser. Rent innholdsmessig viser analysen at det ikke egentlig er store forskjeller mellom analyseenheter og at det heller ikke er store variasjoner i hva som dekkes i papiravisene og nettavisene. Det er formen på informasjonsspredningen som varierer og dette kan knyttes til deres iboende karakteristika som avistyper. Klassekampen er en menings- og venstresideavis, Aftenposten en abonnements- og østlandsavis og Verdens Gang representerer tabloidpressen. De har med andre ord ulikt utgangspunkt, og henvender seg til ulike målgrupper.

Resultater fra analysen viser også at det er stor forskjell på mengden av nyheter om de to konfliktene, men at forskjellene i deknningen kan forklares utfra ulike påvirkningsfaktorer.

Forord

En lang, og tidvis strevsom prosess, er ved veis ende. Selv om det til tider har vært frustrasjon og mange lange dager, når jeg nå ser tilbake, ville jeg ikke vært foruten den opplevelsen og de erfaringene det å skrive en masteroppgave, har gitt meg.

Det er flere som skal ha takk for at denne oppgaven kom i mål.

Først og fremst min dyktige veileder Signe Bock Seggaard ved Institutt for samfunnsforskning. Med kyndig hånd, konstruktive tilbakemeldinger og gode innspill har hun veiledet meg gjennom dette året. Tusen takk!

En stor takk går også til jentene i kollokviegruppen min, Bingo-jentene. Dere har gjort mastertilværelsen til så mye mer enn kun pensumpugging og oppgaveskriving.

En siste takk går til Sølvi og Vidar, som tålmodig har korrekturlest, for så å få inn dokumentet på nytt, totalt omstrukturert, og korrekturlest igjen, og igjen.

Alle eventuelle feil og mangler i denne oppgaven, er forfatteren ansvarlig for, og kan ikke tillegges noen av de ovenfor nevnte personene.

Maria Garcia Haga

Oslo, våren 2015.

Antall ord: 35941

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	1
1.1. Problemstilling, presiseringer og avgrensinger	5
1.1.1. Problemstilling	5
1.2. Inspirerende forskningsbidrag	7
1.2.1. Utenlandske nyheter i nasjonale og internasjonale medier	7
1.2.2. Internasjonale konflikter og norske medier	9
1.2.3. Norge i internasjonale militære operasjoner: begrunnelser og argumentasjon i fokus ...	10
1.2.4. Nyhetsdekning via nettet – en konkurrent til tradisjonelle medier?	10
1.2.5. Mediene som demokrati monitor	11
1.3. Oppsummering	13
2. Teoretisk og empirisk grunnlag	14
2.1. Innledning	14
2.2. ”The four theories of the press” – en utdatert normativ medieteori?	14
2.3. Funksjonalistiske medieforklaringer	15
2.4. Konfliktorientert medieforståelse	16
2.5. Nettaviser, en remediering og tabloidisering av papiravisene?	17
2.6. De demokratiske prinsipper og nyhetsmedier	19
2.7. Nyhetsmedier	20
2.7.1. Nyhetsbegrepet og agendasetting	20
2.7.2. Nyhetskriterier	21
2.7.3. Kommersiell markedsstrategi og kommersielle nyhetskriterier	22
2.8. Det analytiske rammeverket: Nyhetsmedienes demokratiske rolle i et samfunn	23
2.8.1. Informative medier	24
2.8.2. Rettferdige medier	24
2.8.3. Granskende medier	25
2.9. Oppsummering	25
3. Operasjonalisering, design og metodisk tilnærming	26
3.1. Innledning	26
3.2. Operasjonalisering av de tre analytiske dimensjonene: informative-, rettferdige- og granskende medier	26
3.2.1. Operasjonalisering av ”informative medier”	27
3.2.2. Operasjonalisering av ”rettferdige medier”	28

3.2.3. Operasjonalisering av ”granskende medier”	29
3.3. Refleksjoner rundt operasjonaliseringen, med hensyn til presisjon og reliabilitet	31
3.4. Forskningsdesign, kvalitativ og kvantitativ innholdsanalyse	32
3.5. Univers, utvalg og komparative casestudier.....	34
3.5.1. Presentasjon av utvalgsenheterne	37
3.5.2. Aftenposten.....	37
3.5.3. Klassekampen.....	38
3.5.4. Verdens Gang	38
3.6. Refleksjoner rundt metodisk kvalitet: reliabilitet og validitet	39
3.7. Datainnsamling og forberedelse av data.....	40
3.7.1. Kvalitative undersøkelser som oppfølging av kvantitative undersøkelser	41
3.7.2. Kartlegging av tilgjengelig datamaterialet – hva finnes av informasjon der ute?	41
3.7.3. To utvalgte konflikter for nærmere granskning.....	47
3.7.4. Mali.....	47
3.7.5. Tsjad	48
3.8. Forberedelser til analysen	49
3.8.1. Presentasjon av analyseverktøyet NVivo	49
3.8.2. Systematisering av datamateriale for kvalitativ analyse.....	50
4. Analyse av mediedekningen av to konflikter	54
4.1. Resultater Mali-konflikten: informative medier og rettferdige medier	54
4.1.1. Informasjonstetthet	55
4.1.2. Klassekampen: Informasjonsbredde, informasjonsdybde og rettferdige medier	56
4.1.3. Aftenposten: Informasjonsbredde, informasjonsdybde og rettferdige medier	59
4.1.4. Verdens Gang: Informasjonsbredde, informasjonsdybde og rettferdige medier.....	61
4.1.5. Kort oppsummering informative og rettferdige medier	64
4.1.6. Granskende medier i Mali-konflikten.....	65
4.1.7. Oppsummering analysen av Mali-konflikten	66
4.2. Resultater Tsjad-konflikten	67
4.2.1. Informative medier	67
4.2.2. Granskende medier i Tsjad-konflikten	72
4.3. Kunsten å komme forbi portvokteren.....	72
4.4. Oppsummering av analysen.....	75
5. En tilfredsstillende nyhetsdekning?.....	76
5.1. Konklusjon og avslutning.....	80
5.1.1. Veien videre.....	81

Litteraturliste.....	83
Vedlegg / Appendiks.....	90

Tabeller og figurer.

Tabell 1: Utdrag fra kodeboken, vedlegg 3. Viser hovedpunktene i operasjonaliseringen av informative medier.	28
Tabell 2: Utdrag fra kodeboken, vedlegg 3. Viser hovedpunktene i operasjonaliseringen av rettferdige medier.	29
Tabell 3: Utdrag fra kodeboken, vedlegg 3. Viser hovedpunktene i operasjonaliseringen av granskende medier.....	30
Tabell 4: Sammenstilling av analyseenhetene, beskrevet langs de tre kriteriene for utvelgelsen.	38
Tabell 5: Viser resultatene av det første søket jeg gjorde. Søkeordet var navn på landet/konflikten.....	44
Tabell 6: Samlet resultatet av det andre søket med de spesifiserte søkekriteriene. Det første søkeordet, egennavnet på landet/konflikten er ikke inkludert. For mer spesifiserte resultater henvises det vedlegg 1.	45
Bilde 1: Bildet illustrer opprettelsen av mapper i NVivo, der artiklene ble systematisert etter hvilken kategori de tilhørte.	51
Bilde 2: Illustrasjon på Tematisk koding i NVivo.....	52
Bilde 3: Illustrasjon på hvordan noder ble opprettet og deretter klassifisert.	53
Tabell 7: Tabellen viser gjennomsnitt av ord i artiklene for hver analyseenhet, samt forholdet bilde/tekst/nett-tv.	55
Tabell 8: Tabellen viser andelen av artikler i analyseenhetenes papirutgaver som var hentet fra eksternt nyhetsbyrå. Tallene oppgis i prosentandel av det totale antall nyhetsartikler for hver analyseenhet.	65
Tabell 9: Tabellen viser gjennomsnitt av ord i artiklene for hver analyseenhet, samt forholdet bilde/tekst/nett-tv.	68

Fig. 1: Mali 03.01.13 – 03.06.13. Antall artikler i perioden for de tre avisene fordelt over tid.....	77
Fig 2: Tsjad: 30.06.08 – 31.12.08. Antall artikler i perioden for de tre avisene fordelt over tid.....	77

1. Innledning

Nyheter er en del av vår hverdag, de finnes overalt. Forsiden på aviser er ofte noe av det første man ser når man går inn i en kiosk. Abonnerer man på en nettavis, kan man få oppdateringer via mobilen fortløpende. De er på tv, radio og i sosiale medier. Kriteriene for hva som gir hendelser nyhetsverdi, kan være ulike fra redaksjon til redaksjon, men generelt sett har vesentlighetskravet stått sterkt i den norske journalistikken (Elgesem et al., 2010). At en nyhet er vesentlig, innebærer at den skal ha samfunnsmessig verdi, og den skal angå leseren (Østlyngen & Øvrebø, 1999, s. 103). Men hva som er vesentlig er det ikke universell enighet om. Det er i stor grad leseren som avgjør hvorvidt en nyhet er vesentlig eller ikke. Kriteriet vesentlighet er sålede ikke et objektivt nyhetskrav man kan måle nyheten opp mot (Østlyngen & Øvrebø, 1999, s. 103, 104). Nyhetene blir til gjennom journalistisk arbeid, det vil si en praksis som finner sted innen en nyhetsinstitusjon som befinner seg i konkurranse med andre nyhetsinstitusjoner (Elgesem et al., 2010). Nyhetsmediene er en viktig aktør i et demokratisk samfunn, og å ha tilgang på nyheter er en sentral faktor for at innbyggerne skal kunne gjøre seg opp meninger om de saker og hendelser som påvirker det samfunnet og den verden de lever i (Allern, 2001, s. 18). Essensen i dette budskapet kan man finne igjen i Dahl (1989) sitt prinsipp om opplyst forståelse. Han definerer dette som: *”Each citizen ought to have adequate and equal opportunities for discovering and validating (within the time permitted by the need for a decision) the choice on the matter to be decided that would best serve the citizen’s interests.”* (Dahl, 1989, s. 112).

Hvilke prinsipper og ideer som skal gjelde for at et demokratisk samfunn skal fungere optimalt, har blitt diskutert siden mennesket dannet større samfunn. Demokrati, som sådan, har hatt ulik betydning oppgjennom historien, men det kan hevdes at det er folkeviljen som ligger i bunn i de forskjellige demokratiteoriene (Dahl, 1989; Held, 1996; Pateman, 1970; Schumpeter, 1994). Grovt sett kan demokratiteori deles inn i to hovedbolker, den som bygger på elitisme, der det er en fåtallig elite som utøver makten jf. konkurransedemokratiet, og de som legger vekt på deltagelse, det vil si ulike varianter av deltagerdemokrati (Østerud, 2007a, s. 150). I konkurransedemokratiet er det kampen om folkets stemmer som er det sentrale. Denne modellen kan i følge Nord og Strömbäck (2004) deles inn i to. 1) I den bakenforliggende sanksjonsmodellen, ligger tyngdepunktet på valget som en mulighet for folket til å kunne stille de som har hatt makten til ansvar. Her er det sentralt at mediene gransker hvordan den politiske makten har blitt utført. Medienes oppgave er å gi sannferdig

informasjon om makthavernes oppførsel, og at den tydeliggjør hvem som har hatt makten og ansvaret på ulike nivåer og at mediene selv setter dagsorden (Nord & Strömbäck, 2004, s. 22, 24). 2) I mandatmodellen ligger fokuset på valget som en mulighet for folket til å avgjøre styrkeforholdet mellom politiske alternativ ved å akseptere ”tilbud” (fra en kandidat” fremfor ”tilbud” (fra en annen kandidat), eller ved å nekte å godta noen av ”tilbudene” (Schumpeter, 1994, s. 269). Således gir de mandat til politikerne, slik at de skal kunne gjennomføre den politikken de har gått til valg på. Medienes rolle her vil være å gi informasjon om de politiske partienes saksmeninger, og forholdet mellom politikk og faktisk utøvelse. Men, mediene lar de politiske aktørene sette dagsorden. Felles for de to modellene av konkurransedemokrati, er at mediene fokuserer på de politiske aktørene (Nord & Strömbäck, 2004, s. 22, 24).

I deltagerdemokratiet er det deltagelse fra folket som står sentralt. Desto mer individene deltar aktivt i og mellom valgene, desto bedre rustet er de til å forstå den demokratiske prosessen (Pateman, 1970, s. 42). Medienes rolle her blir da å mobilisere folket politisk, gjennom å la vanlige mennesker få plass som aktive subjekt, ikke kun som passive mottakere. Det er viktig at mediene utgår fra folkets dagsorden og den skal fungere som folkets forum og forlengende arm mot de politiske makthaverne (Nord & Strömbäck, 2004, s. 24). I det deliberative demokratiet er det diskursen som står i fokus. Gjennom kommunikasjon og dialog skal man komme frem til de beste politiske fellesløsninger. Denne formen for demokrati stiller store krav til aktiv medvirkning, men ønsket om bred deltagelse kan bli et dilemma dersom bredden går på bekostning av kvaliteten på debatten (Østerud, 2007a, s. 151). Medienes rolle her blir da å la mange, ikke bare en elite, få komme til orde. Mediene skal motivere folket til å ta del i den politiske debatten, men de har også et ansvar for at de politiske diskusjonene i offentligheten preges av saklig og rasjonell argumentasjon og intellektuell åpenhet. Derfor er det viktig at mediene gir relevant informasjon, slik at de kan bidra til at den politiske diskursen baseres på et godt grunnlag (Nord & Strömbäck, 2004, s. 25).

Selv om de forskjellige demokratimodellene vektlegger ulike former for deltagelse, samt medienes rolle, er de grunnleggende enige om hva som skiller et demokratisk styre fra ikke-demokratiske styrever. De politiske makthaverne må være valgt av folket i frie, rettfærdige valg, og folket må være opplyst om de alternativene de har og det må råde ytrings- og pressefrihet for at befolkningen skal få tilgang til informasjon (Nord & Strömbäck, 2004, s. 18 - 21).

Veien til innflytelse i samfunnet går i betydelig grad gjennom påvirkning av borgernes tankeverden (Wahldal, 2007:15). De som evner å forme borgernes virkelighetsoppfatninger, problemforståelse og handlingsalternativer, har et viktig fortrinn fremfor de som ikke gjør det, og tilgang til offentligheten er en viktig forutsetning for politisk suksess (Wahldal, 2007:15). Media har alltid vært talerør for holdninger og synspunkter, og ikke bare opptrådt i rollen som observatør. Media er i dag en av de primære aktørene på den politiske arenaen, i stand til å lage eller bryte politiske barrierer og problemstillinger (Jensen og Aalberg, 2007, s. 21). Lokale medier gir folk oversikt over sosiale begivenheter som de berøres av i lokalsamfunnet. De overvåker også lokalpolitikken og åpner sine spalter for meningsytringer og debatt om aktuelle saker, og bidrar dermed til lokal opinionsdannelse (Waldahl, 1999, s. 211, 212). På nasjonalt nivå endres mediernes informasjonsfunksjon, og kunnskapsverdien tiltar fordi mediene i større grad har monopol på innholdet. Dette fordi det er vanskeligere for folk flest å skaffe seg tilsvarende informasjon på egenhånd, og dermed øker viktigheten av mediene. Informasjon av global karakter ligger enda fjernere fra publikums daglige liv. Den blir først og fremst bakgrunnskunnskaper som setter folks egen situasjon inn i en større sammenheng, og gir et bredere perspektiv på tilværelsen (Waldahl, 1999, s. 212). Gjennom internettet har medieutvalget blitt bredere, og det har oppstått nye kanaler for å delta i diskusjoner og publisere eget innhold (Haugseth, 2013:113). Dermed kan det hevdes at offentligheten har fått mer makt ved at de via de nye nettbaserte mediene, i større grad enn før kan være med å sette dagsorden. Vi kan med dette skille mellom tre dagsordener: mediernes, som forteller hvilke saker de beretter om; publikums, som forteller hvilke saker folk flest snakker om når de møtes; og politikernes, som forteller hvilke saker de ønsker å prioritere (Waldahl, 1999, s. 214). Men det er ikke slik at disse eksisterer uavhengig av hverandre. Som det vil bli vist og diskutert senere i oppgaven, er det mange ulike faktorer som påvirker hvilke nyheter som kommer på dagsorden.

Spørsmålet om mediernes samfunnsansvar, kan diskuteres ut i fra den helt dominerende posisjonen mediene har fått som formidler av informasjon mellom politikere og folk flest.

Kan mediene bidra til å gi det store flertallet et minimum av kunnskap og informasjon som er nødvendig for å forstå nyheter om politikk, og å gjøre seg opp en selvstendig mening for så å gi uttrykk for den? Og bidrar mediene til å utjevne forskjeller i kunnskaper og politiske ferdigheter, eller bidrar de til en økende kunnskapskløft? Noen har ment at det er en lovmessig invers sammenheng mellom publikums størrelse og politisk innhold i mediene: Jo mer stoff om politikk – desto mindre publikum. Hvis dette argumentet er riktig, er en dyp

kunnskapskløft i den politiske opinionen uunngåelig. Kunnskapskløften blir stadig dypere fordi de som har mye kunnskap fra før, best kan nyttiggjøre seg av den. Paradoksalt nok kan et bredt medietilbud også gjøre det lettere for mange å velge bort stoff om politikk til fordel for ren underholdning (Jensen og Aalberg, 2007:21, 22). De virkelige diskusjonene der standpunkter og avgjørelser om det som er viktig i samfunnet, foregår i stedet i lukkede fora (Haugseth, 2013, s. 15). De tunge avgjørelsene som virkelig betyr noe, for eksempel om Norge skal bygge ut nye olje- og gassfelt, eller om Norge skal delta i væpnede konflikter utenfor landets grenser, blir i stor grad avgjort bak lukkede dører, uavhengig av hva folk måtte mene om saken på Twitter eller Facebook (Haugseth, 2013, s. 129).

Ideen til denne masteroppgaven fikk jeg en dag i mai 2014, da Røde Kors offentliggjorde en undersøkelse der det fremkommer at halvparten av norske ungdommer ikke klarer å nevne tre væpnede konflikter i verden i dag¹. Det er konflikten i Syria som nevnes av flest og bare 6% nevner Afghanistan (Røde Kors, 2014). Dette kan tyde på at det kun er de konfliktene som får mest medieomtale og som pågår her og nå, som er på radaren (Røde Kors, 2014). Nyheten ble raskt kringkastet i media, både i de tradisjonelle og sosiale, og diskutert i noen dager etter. Deretter forsvant diskusjonen fra mediene nesten like fort som den hadde oppstått, forhåpentligvis ble den videreført i andre kanaler. Poenget her, er ikke å videreføre akkurat denne diskusjonen i denne masteroppgaven, men bruke den som springbrett for hva denne oppgaven skal handle om. Mitt fokus vil være på medienes informasjon til folket i forkant av beslutninger vedrørende Norges deltagelse i væpnede konflikter utenlands. Tall fra NUPI viser at 45 millioner mennesker er på flukt fra krig og konflikt i verden (NUPI, 2014). Antallet mennesker på flukt i eget land (internt fordrevne), er dobbelt så stort som antallet som har flyktet over en landegrense (flyktninger). Dette reflekterer det globale konfliktbildet. Det har forgått et skifte der de fleste kriger foregår mellom aktører internt i stater (borgerkriger), og ikke mellom stater (NUPI, 2014). Eksempelvis kan det nevnes at i verdens nyeste stat, Sør-Sudan, har det brutt ut en katastrofal borgerkrig. Konfliktene i Sahel-området fortsetter, og Den sentralafrikanske republikk forblir verdens mest underrapporterte kriseområdet. Likeså, Den demokratiske republikken Kongo (NUPI, 2014). Nettsiden säkerhetspolitik.se (2014), som driftes av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, rapporterer om 47 pågående konflikter i verden i dag. Hvorav 27 regnes som aktive og de

¹ Se <https://www.rodekors.no/ungdom/nyheter/siste-nytt/norge-trenger-krig-og-konflikt->

resterende som inaktive, det vil si at det fremdeles finnes spenninger i området og at disse lett kan blusse opp igjen (sikkerhetspolitik.se, 2014). Med denne statistikken i minnet, kan det være nærliggende å spørre seg selv: hvor mange av verdens pågående konflikter er synlig i det daglige nyhetsbildet?

1.1. Problemstilling, presiseringer og avgrensinger

I de kommende avsnittene vil jeg presentere min problemstilling og gi en introduksjon til hvordan jeg vil besvare denne. Jeg har valgt å forklare begreper som kan virke forvirrende, fortløpende i oppgaven. Avsnittet starter med presentasjon av problemstillingen og avsluttes med en innføring i hvordan jeg har tenkt å løse denne.

1.1.1. Problemstilling

Med utgangspunkt i Dahl (1989) sitt prinsipp om ”opplyst forståelse” og et premiss om at mediene forstår sin samfunnsrolle som at ” nyhetsmediene bør forsyne innbyggerne med slik informasjon som muliggjør at de på en fri og autonom måte kan forme meninger på saker som har konsekvenser for det samfunnet de lever i, ” (Asp, 2007, s. 32), har jeg utarbeidet følgende problemstilling.

Hvordan er nyhetsmedienes dekning av væpnede konflikter i det daglige nyhetsbildet? I hvilken grad legger dekningen til rette for opplyst forståelse?

Kan dagens mediedekning av verdens konflikter sies å tilfredsstillere kriteriet om opplyst forståelse, eller sagt på en annen måte, legger mediene til rette for prinsippet om opplyst forståelse slik det blir forstått i Dahls klassiske demokratiske prinsipper? I en forlengelse av dette ønsker den å undersøke om det er noen forskjeller i de nyhetssakene som tradisjonelle medier (her papiraviser) dekker og hva som dekkes i nettutgavene til avisene. På hvilken medieplattform blir Dahls prinsipp best ivaretatt, i de tradisjonelle eller nettavisene?

Da de faktiske beslutningene knyttet til deltakelse i internasjonale operasjoner normalt blir tatt i regjeringsskonferanser, og referat fra slike konferanser er unntatt offentligheten og ikke frigis før det er gått 25 år (Bjørge, 2014, s. 13), forventer jeg ikke å finne en omfattende offentlig diskusjon rundt den faktiske beslutningen. Men dekning av konflikten generelt i forkant av beslutningen, er en forutsetning for at innbyggerne skal kunne gjøre seg opp meninger rundt temaet.

For å undersøke hvorvidt det noen forskjeller i det som publiseres i papiravisene og nettavisen, har jeg valgt å undersøke de utvalgte, Aftenposten, Verdens Gang og Klassekampen, og disse avisenes nettaviser. Nettavisene har den fordelen at de raskt kan oppdatere sitt innhold, og på den måten øke den generelle informasjonsverdien. De har ofte kommentarfelt og debattfelt, noe som gjør det mulig for leseren å delta mer aktivt, ved at de kan gjøre sine meninger synlige i disse feltene. Dette gjør at leseren har større mulighet for å delta i den offentlige debatten. Papiraviser har ikke samme grunnlag for rask omstilling, slik nettaviser har. Papiravisene er mer ”elitepreget” og prisgitt det redaksjonen har bestemt skal være agenda på morgenmøtet. Samtidig er mitt inntrykk at de virkelig dype artiklene fremdeles er forbeholdt papiraviser.

Jeg vil tilnærme meg problemstillingen ved bruk av innholdsanalyse av to ulike væpnede konflikter Norge har deltatt i, og undersøke hvorvidt disse har vært dekket av mediene *før* beslutningen ble tatt. Kent Asp sine kriterier for nyhetsmedier, som viser til at de skal være informative, rettferdige og granskede for å oppfylle sin rolle i et demokratisk samfunn, vil utgjøre det analytiske verktøyet i denne delen. Utdypning av disse, vil komme i kapittel 2.7. Analysen har to dimensjoner. Den første er form på avisene: papiravis og nettavis. Deretter vil type avis, Aftenposten, Klassekampen og Verdens Gang, utgjøre en dimensjon. De utvalgte avisene representerer ulike typer av aviser vi finner i dag og de har forskjellige redaksjonelle linjer. Det viktig å ta dette i betraktning når problemstillingen skal besvares, og resultatet av analysen drøftes.

Videre i dette innledningskapittelet, vil jeg presentere en rekke tidligere forskningsbidrag, på feltet medier og demokrati, som har gitt inspirasjon min oppgave. Avslutningsvis vil jeg forsøke å sette min oppgave i relasjon til de tidligere forskningsbidragene.

1.2. Inspirerende forskningsbidrag

1.2.1. Utenlandske nyheter i nasjonale og internasjonale medier

” Foreign news, by constructing a picture in our heads, of distant realities, is a major source of our knowledge about foreign Others”(Mody, 2010, s. 3).

Innenfor medieforskning har diskusjonen om nyhetskriteriet lang tradisjon og i Norge har særlig en artikkel om utenriksnyhetenes struktur skrevet av Johan Galtung og Marie Holmboe Ruge hatt stor betydning. I deres artikkel, *”The Structure of Foreign News, The presentation of the Congo, Cuba and Cyprus Crises in four Norwegian newspapers”*, fra 1965, undersøker de hva det er ved en hendelse som gjør at den blir til nyheter (Galtung & Ruge, 1965, s. 65). De spør seg hvilke faktorer en hendelse må ha for å fange vår oppmerksomhet. Disse faktorene omdanner de til åtte grunnleggende og fire supplerende hypoteser om hvilke kvaliteter ved hendelser, vurdert i forhold til karakteristiske trekk ved nyhetsmediene, som vil fange vår oppmerksomhet (Galtung & Ruge, 1965, s. 66 - 72).

Oppsummert er de åtte faktorene: 1) frekvens - som innebærer at mediene legger mest vekt på hendelser som samsvarer med deres egen nyhetsrytme, og der de vil prioritere punkthendelser fremfor trender og prosesser. 2) terskel - viser til at hendelsen må ha en bestemt styrke eller omfang. 3) utvetydighet – innebærer at hendelsen må være entydig og lett og tolke. 4) meningsfullhet - viser til at hendelsen må oppleves som relevant innenfor det kulturområdet medier opererer. 5) samsvar - viser til at det ofte er velkjente typer av hendelser nyhetene handler om. 6) overraskelse - vil si at det ofte er når det velkjente kommer overraskende, at det fanges opp av mediene og blir til nyheter. 7) kontinuitet - er at dersom noe først har blitt en nyhet, er sjansen stor for at den vil fortsette å være det en stund. 8) komposisjon - viser til at nyhetsredaksjonene tar hensyn til balansen i nyhetsdekningen, og at det samlede nyhetstilbudet er avgjørende for om en hendelse kommer med eller ikke (Allern, 2001, s. 58). Disse faktorene anses som relativt konstante, og de varierer ikke mye med politiske og kulturelle forhold.

I tillegg til de åtte grunnleggende faktorene, lister Galtung og Ruge opp fire mer kulturavhengige faktorer som er knyttet til vestlige mediers internasjonale nyhetsbilde. Disse fire er: 1) elitenasjoner - innebærer at desto mer en hendelse omhandler en elitenasjon, jo mer sannsynlig er det at den vil bli en nyhet. 2) elitepersoner - dersom en nyhet omhandler en eliteperson, har den større sannsynlighet for å bli dekket. 3) personer - kan en hendelse

knyttet til en persons handlinger, er det større sannsynlighet for den blir en nyhet. 4) negativ(e) hendels(er) - innebærer at jo mer en hendelses konsekvens er negative, jo mer sannsynlig er det at den vil bli en nyhet (Galtung & Ruge, 1965, s. 68). Faktorene er ikke uavhengige av hverandre og vil, til en viss grad, virke sammen, men jo mer en hendelse tilfredsstillende de overnevnte kriteriene, desto større sjans har den for å bli registrert som nyhet. Det er likevel viktig å merke seg at dette aldri var ment å være en smørbrødsliste over nyhetskriterier og hva nyhetsjournalistikk bør være (Allern, 2001, s. 59). Forfatterne av artikkelen avslutter sin studie med kritikk av vestlige mediers nyhetspraksis, og understreker behovet for en nyhetsjournalistikk, som legger vekt på andre forhold enn de som er knyttet opp mot stormakter og elitepolitikere (Allern, 2001, s. 59).

I 1992 leverte Lasse Gimnes inn en hovedfagsoppgave ved Institutt for Medier og Kommunikasjon i Oslo. Denne oppgaven var en kvalitativ, kvantitativ og redaksjonell analyse av U-landsstoff i norsk rikspresse. Han fant at utenlandske nyheter ofte kom til kort i kampen om "de nære ting". Den økonomiske utviklingen og en stadig hardere kamp om annonseinntekter, hadde også konsekvenser for hvilke nyheter som kom på trykk. Gatekeepings-prosessen, det vil si, utvelgingen av redaksjonelt stoff var hard, og nyheter fra utlandet som manglet bilder eller andre visuelle virkemidler, måtte være ekstra følelsessterke for å nå opp i kampen (Gimnes, 1992, s. 6).

På det internasjonale nivå ønsker jeg å trekke frem Mody (2010) sin bok "The Geopolitics of Representation in Foreign News – Explaining Darfur". Her søkes det å finne svar på spørsmål om hva slags kunnskap om utenlandske nyheter som ble brakt til veie av nasjonale journalister (her i USA) og andre nyhetsorganisasjoner rundt om i verden. Og, hvilke nyhetsorganisasjoner er det mest sannsynlig at gir den mest omfattende dekning av kriser (Mody, 2010, s. 4). Her hevdes det at, i det rådende klima i samfunnsvitenskapene og spesielt i den anglo-amerikanske forståelsen av journalistikk, gis det primært plass til det normative aspektet. Det vil si, hva journalistikk bør være (Mody, 2010, s. 4). Det trekkes frem flere forskere, blant andre Danni Elliott som skriver om plikten journalister har til å forebygge og redusere skade, ved å presentere historier med kontekst og tilstrekkelig mengder med informasjon, for å forberede publikum på hendelser, snarere enn å være reaktive. En annen forsker nevnt er Cliff Christians som taler for "fortolkende tilstrekkelighet" fremfor objektivitet i dekning av nyheter. Tilslutt fremheves Delli Carpinis og Reeses argument om at informerte innbyggere må være det endelige og uomtvistelige mål (Mody, 2010, s. 4).

Modys undersøkelsesopplegg tar utgangspunkt i et kontekst-analytisk rammeverk for å forklare forskjeller over tid og sted i distribusjon (av nyheter) og virkningen av en gitt kommunikasjonsstrategi (for eksempel satellitt kringkasting), ved å kategorisere omkringliggende krefter som tvinger eller forsterker hver komponent. Her nevnes som eksempel, nasjonal politikk, eierskap, finansiering, teknologi, drift, innhold, profesjonelle verdier og brukere (Mody, 2010, s. 4). Det vises til at innflytelsesrike kontekstuelle krefter, er både historiske (for eksempel kolonitid) og moderne. De omfatter utenlandske og innenlandske pressgrupper, som må sees i sammenheng med deres økonomiske, politiske, kulturelle og teknologiske evner. Disse kontekstuelle kreftene samhandler med hverandre over tid og sted, noe som fører til forskjeller i mediefokus, makt og innflytelse (Mody, 2010, s. 4). Studien fokuserer på utenlandske nyheter på flere nivåer, der nyhetsreporterne må ta avgjørelser. På makronivå påvirkes de av faktorer som opererer på, det som Shoemaker og Reese omtalte som det nasjonalideologiske nivå, og på meso-nivå påvirkes de av mediefirmaet. I denne spesielle studien viser det nasjonalideologiske nivået til statenes interesse i Darfur-konflikten og landets historiske solidaritet med spesielle geopolitiske grupper, for eksempel rike land i det industrialiserte nord, eller land i det globale sør, nylig uavhengig fra europeiske koloniherrer (Mody, 2010, s. 4). På meso-nivået blir eierne av medieorganisasjonen (privat eller statlig) og den tiltenkte målgruppen (global eller nasjonal) undersøkt i forhold til sin innflytelse på konstruksjonen av nyhetsbildet (Mody, 2010, s. 5) .

1.2.2. Internasjonale konflikter og norske medier

I Norge er det kanskje først og fremst Rune Ottosen som har bidratt på dette feltet. I hans bok fra 1994, ”*Mediestrategier og Fiendebilder i Internasjonale Konflikter*”, prøver han å sammenfatte noe av den lærdommen man kan trekke av medienes dekning av internasjonale konflikter (Ottosen, 1994, s. 7). I sin konklusjon refererer han til to andre forskere, Eigil Fossum og Håkan Hvitfelt, og legger frem følgende: Det er samfunnssystemet som bestemmer rammene og formulerer mål for journalistikken. Videre legger økonomiske forutsetninger på ulike nivåer rammer for den journalistiske arbeidsprosessen. Likeså vil politiske interesser og kilder, styre og begrense journalistikken. Organisatoriske faktorer, både innenfor og utenfor massemediene samt arbeidsforhold og kollektive ideologier vil ha påvirkningskraft. Tilslutt vil publikums kunnskaper og holdninger være påvirkningsfaktorer (Ottosen, 1994, s. 260, 261, 262).

1.2.3. Norge i internasjonale militære operasjoner: begrunnelser og argumentasjon i fokus

Studier rundt politiske beslutninger i internasjonale operasjoner, har i stor grad konsentrert seg om de faktiske bidragene Norge har stilt med, og hovedfokus i disse har primært vært på begrunnelser og argumentasjon i forkant av og under slike operasjoner, se for eksempel (Bøifot, 2007; Fritzen, 2013; Hatling, 2010; Rossland, 2006). I Bjørgo (2014) sitt bidrag "Fra FN til NATO- norske styrker som eksportvare" setter de fokus på internasjonale oppdrag der regjeringen har valgt å avslå. Ved å analysere norske aviser og politiske dokumenter, kommer han frem til at det er flere grunner for avslagene. Alle avslagene kan bli forklart delvis eller fullstendig utfra følgende tre faktorer: mandat, ressurser og innenrikspolitik (Bjørgo, 2014).

1.2.4. Nyhetsdekning via nettet – en konkurrent til tradisjonelle medier?

I sin artikkel "Nyheter i nettaviser: muligheter og begrensinger" fra 2010, utforsker Øystein Dahlen hva som kjennetegner nyhetene i nettavisene med utgangspunkt i forholdet mellom produsenter og publikum. Spesielt ser han på konsekvensene av de nye teknologiske mulighetene den nye medieplattformen tilbyr og som har lagt grunnlag for interaktivitet, brukermedvirkning og økt tilgang til nyhetene (Dahlen, 2010). Han viser til at nyhetspresentasjonen i de allerede etablerte kanalene har sterk innflytelse på hvordan de blir etablert i de nye kanalene. Dette er fordi, nettavisene oftest har sitt utspring fra allerede etablerte papiraviser. Deres nyhetsstoff og tradisjonelle journalistiske rutiner og verdier, har da en tendens til å bli reproduert i de tilhørende nettavisene (Dahlen, 2010, s. 35). Han finner at det er mye som tyder på at nyhetstilbudet blir begrenset i nettaviser, på grunn av gjenbruk av kilder og kopiering fra andre nettaviser. Dermed kan nettavisene lukke informasjonstilgangen mer enn å åpne opp for alternative kilder, synspunkter, informasjon, rammer og historier. I stedet for at nettavisene gir oss flere nyheter, gir de oss i stedet mer av det samme (Dahlen, 2010, s. 48). Men nettaviser åpner også for innspill fra publikum i form av kommentarer til nyhetene og debatt mellom leserne, de åpner for skapende interaktivitet på en helt annen måte enn papiravisene (Dahlen, 2010, s. 48). Han konkluderer med at nettavisenes forsider, i likhet med papiravisene, er strukturert på en måte som fremhever noen saker på bekostning av andre. Nettavisleserens muligheter til å velge hva den skal lese, er derfor fortsatt begrenset av mediens prioritinger, ferdigdefinerte stier gjennom hypertextstrukturen og valg av kilder, rammer og fokus (Dahlen, 2010, s. 49).

I 2014 ble det levert inn en masteroppgave der det ble gjort en innholdsstudie av papiraviser og nettaviser (Jordalen, 2014). Med bakgrunn i teori om remediering og tabloidisering, undersøkes det i hvilken grad fire lokalaviser krysspubliserer sitt innhold fra papiraviser til nettaviser. Hun finner at det er de harde nyhetene fra papiravisene som oftest går igjen i nettavisene og det er også oftest disse, som blir publisert først (Jordalen, 2014, s. 83). Videre finner hun at det er en god del av stoffet fra papiravisene som blir skjøvet over på nettet, nærmest ved hjelp av copy-paste, uten noen form for bearbeiding av stoffet (Jordalen, 2014).

Om nettavisene er en trussel mot papiravisene ennå, rent innholdsmessig, er vanskelig å gi et klart svar på, men tall fra Norsk Mediebarometer fra 2012 viser at andelen som leste aviser på internett en gjennomsnittlig dag i 2011 var på 10 prosent. Elleve år senere var andelen kommet opp i 49 prosent. 55 prosent leste papirutgavene samme år, mot 78 prosent i 2001 (Vaage, 2013). Denne trenden har bare fortsatt, i 2013 var det for første gang flere som leste nettavis enn papiravis (Bjørnstad & Tornes, 2014). Det er derfor viktig for demokratiet at nettavisene legger vekt på å være informative, rettferdige og granskende dersom de ønsker å oppfylle sin rolle som informasjonsformidlere i et demokratisk samfunn.

1.2.5. Mediene som demokrati monitor

I boken ” The Media For Democracy Monitor – A Cross National Study of Leading New Media”, tas det utgangspunkt i at medienes hovedoppgaver i et demokrati er, frihet, likhet og kontroll. Forskningsspørsmålet er i hvilken grad de ledende nyhetsmediene i ti land, med forskjellige former for demokrati, lever opp til disse demokratiske kravene (Trappel, Nieminen, & Nord, 2011, s. 7). Det hevdes at et demokratisk samfunn og nyhetsmedier er avhengig av hverandre. Nyhetsmediene trenger samfunnet som et marked for dets produkter, og de trenger staten som garantist for pressefrihet. Samfunnet trenger nyhetsmediene for tilgang og distribusjon av informasjon. Således lever disse to aktørene i et symbiotisk forhold, der et demokratisk samfunn innvilger og garanterer pressefrihet i bytte mot et stort og variert medietilbud (Trappel et al., 2011, s. 12). Utviklingen de siste årene, mot en mer markedsorientert mediebransje, med færre, men større aktører har skapt engstelse for om mediene klarer å leve opp til de tre demokratiske dimensjonene, frihet, likhet og kontroll. Forfatterne av boken mener derfor at det er essensielt at samfunnet har en måte å nøye kunne følge med på medienes ytelse (Trappel et al., 2011, s. 12). De utvikler 26 indikatorer som

skal måle strukturen og gjennomføringen til de ledende nyhetsmediene, fokuset er således på strukturnivå og ikke innholds nivå (Trappel et al., 2011, s. 14). De finner at et økende økonomisk press virker å være hovedutfordringen for nyhetsmediene. Grunnet globalisering og en mer liberal kommunikasjonspolitikk, blir mediemarkedet stadig mer kommersielt. Nye, mer kommersielt orienterte medier, utfordrer de tradisjonelle nasjonale nyhetsmediene, og trenden har gått fra fakta-basert nyhetsjournalistikk til oppmerksomhetsskapende nyhetsjournalistikk. Det vises også til at maktstrukturen innenfor mediebedriftene har skiftet, og at markedsavdelingen har fått mer innflytelse på den strategiske beslutningsprosessen innenfor medieorganisasjonene. Dette gjør at det er vanskeligere nå enn før, for nyhetsmediene å oppfylle de demokratiske kravene (Trappel et al., 2011, s. 347, 348).

Et fellestrekk ved de overnevnte forskningsbidragene, er at de handler om nyhetsmedier og deres rolle i et demokratisk samfunn. De har dog ulike utgangspunkt, der noen har forankring i samfunnsvitenskapen, slik som de bidragene som blir nevnt i avsnittet om Norge i internasjonale militære operasjoner, andre har en medievitenskaplig forankring slik som for eksempel Gimnes (1992) sin hovedfagsoppgave om U-landsstoff i norsk rikspresse. De ulike forskningsbidragene har likevel vist, at nyhetsmedier og demokrati hører sammen, de lever til en viss grad i et symbiotisk forhold. Men forskningsbidragene har også vist at det er påvirkningsfaktorer utenfor mediene, som virker inn på hvilke nyheter som kommer på dagsorden og således blir formidlet til borgerne, slik man ser i for eksempel de overnevnte Mody (2010) og Ottosen (1994) sine bidrag.

Utgangspunktet for denne undersøkelsen er Dahl (1989) sitt prinsipp om at ”opplyst forståelse” hos befolkningen er en av grunnsteinene i et vellykket demokrati. En måte å skaffe seg kunnskap på er gjennom mediene. Et premiss for oppgaven blir da at mediene ser det som sitt kall å være, i følge Asp (2007), informative, rettferdige og granskende for best å kunne oppfylle deres funksjon som pålitelige informasjonsformidlere i et demokratisk samfunn. Ut i fra de redaksjonelle retningslinjene til analyseenheten i denne oppgaven, Aftenposten, Klassekampen og Verdens Gang, forstår jeg det slik at de ”sier seg enig” i Asp sine kriterier.

Jeg mener at min problemstilling fordrer at den blir besvart kvalitativt, dermed var det nødvendig å operasjonalisere Asp sine teoretiske begreper. Ingen av de overnevnte forskningsbidragene har gjort dette. Det jeg har observert av tidligere forskning på feltet medier og demokrati, er at i de tilfeller der man skal måle hvorvidt mediene oppfyller sin

demokratiske rolle, har dette blitt gjort kvantitativt. Kanskje min oppgave vil tilføre noe annerledes til forskningsfeltet medier og demokrati, nettopp ved å bruke Asp kvalitativt, fremfor kvantitativt.

1.3. Oppsummering

I dette innledningskapittelet har jeg gitt en innføring av tema og bakgrunn for oppgaven, problemstillingen har blitt presentert og det har blitt gitt en kort innføring i hvordan jeg har tenkt å besvare denne. Samt tidligere forskning som har blitt gjort innenfor feltet medier og demokrati, og min oppgave har blitt satt i relasjon til tidligere forskning. I de påfølgende delene av oppgaven skal jeg gå dypere inn i hvert tema, og snevre inn det generelle som har blitt presentert i denne delen, til et mer konkret rammeverk for denne oppgaven. Jeg starter med det teoretiske og empiriske rammeverket, for avslutningsvis presenterer det analytiske rammeverket for oppgaven.

2. Teoretisk og empirisk grunnlag

2.1. Innledning

Det er gjort mye forskning på medier og demokrati, ut fra ulike innfallsvinkler. Medievitenskapen er et bredt felt, likeså demokratifeltet. Det var derfor nødvendig å gjøre en avgrensning av hvilke teorier jeg skulle basere min oppgave på. Da jeg ønsket å se min oppgave i et demokratisk perspektiv, var det en nødvendighet at de medieteoriene jeg har valgt å bruke hadde en demokratisk innfallsvinkel. Samtidig er det slik at demokratifeltet spenner så bredt at nesten alt kan knyttes opp til dette på en eller annen måte.

Jeg vil starte dette kapittelet med et tilbakeblikk på medieteori, for deretter å presentere forskjellige teoretiske bidrag, innenfor medie- og samfunnsforskning, med vekt på nyhetsmedier. Avslutningsvis vil Asp sine normative kriterier for mediernes rolle i et demokratisk samfunn bli redegjort for.

2.2. ”The four theories of the press” – en utdatert normativ medieteori?

I 1956 kom det ut en liten bok som, til tross for kritikk i senere tid, har hatt stor innvirkning på utviklingen av normativ medieteori. Forfatterne av denne boken, Siebert, Peterson og Schramm, hevdet at utviklingen av forskjellige mediesystemer i stor grad var relatert til den samfunnsformen og de samfunnsmessige ideologier mediene opererte i (Siebert, Peterson, & Schramm, 1956, s. 1 - 6).

De delte mediesystemet inn i fire forskjellige typer: den autoritære, den kommunistiske, den liberalistiske og, i en forlengelse av den liberalistiske, den som la vekt på mediernes samfunnsoppdrag (Siebert et al., 1956). I det eldste av disse systemene, det autoritære, fungerte pressen fra toppen og ned. Dens hovedoppgave var å støtte staten som bestod av en elite. Mediene hadde kun så mye frihet som den nasjonale ledelsen til enhver tid var villig til å tillate (Siebert et al., 1956, s. 18 - 29). Det kommunistiske mediesystemet var en videreføring av den autoritære, og oppstod samtidig med den kommunistiske teori. Massemediene ble sett på som et instrument for regjeringen og en integrert del av staten. De var eid og drevet av staten, og regissert av kommunistpartiet eller dets organer. Kritikk var tillatt i mediene, men kritikk av grunnleggende ideologi var forbudt. Kommunistisk teori, i likhet med den autoritære, var basert på premisset om at massene var for ustadige og uvitende

til å kunne bli betrodd statlig ansvar (Siebert et al., 1956, s. 106 -130). Det liberalistiske mediesystemet sprang ut fra teorien om liberalismen. Her skulle pressen eksistere på et fritt marked og ha full pressefrihet. Pressefriheten hang sammen med den fremvoksende ideen om ytringsfrihet som var et fundament i utviklingen av et demokratisk samfunn. Pressens rolle som informasjonsformidler og overvåker av makthaverne oppstod her (Siebert et al., 1956, s. 40 - 57). Den fjerde typen, hadde sitt utspring i den liberalistiske teori, men dens premiss var noe annerledes. Her vektla man pressens ansvar ovenfor samfunnet i større grad enn pressens frihet. Sosial ansvarlighet viste til at mediene hadde et ansvar ovenfor samfunnet, ved å tilby et medietilbud med informasjon som skulle rette seg mot alle grupper i samfunnet (Siebert et al., 1956, s. 74 - 76).

Denne inndelingen av normativ medieteorier har blitt kritisert for å forenkle det komplekse mediebildet som finnes i verden i dag. Christians, Glasser, McQuail, Nordenstreng, og White (2009) hevder at boken er et ektefødt barn av den kalde krigen, da verden var delt mellom det kapitalistiske vesten, det sosialistiske øst og det underutviklede sør. De hevder også at boken egentlig ikke utviklet noen teori, men i stor grad gir et strukturelt bilde av hvordan de samfunnsmessige forholdene var på den tiden boken ble skrevet (Christians et al., 2009, s. 3 - 4). Uansett om boken tilførte en ny dimensjon innen normativ medieteorier eller ikke, er den viktig fordi den viser at samfunnsmessige strukturer har hatt, og fremdeles har, stor innflytelse på hvordan mediene opererer. Som Mody (2010) påpekte i sitt forskningsbidrag, vil tidligere samfunnsstrukturer påvirke måten nyheter blir presentert på.

2.3. Funksjonalistiske medieforklaringer

Funksjonalistisk medieforklaring ser på mediet som et instrument som fyller viktige funksjoner i samfunnet, og ser samfunnet i et strukturelt makroperspektiv (Haugseth, 2013, s. 78) , og kan knyttes til mediens rolle som ansvarlige aktører. En forklaring på relasjonen mellom medier og samfunn her, er for eksempel forståelsen om at massemedier spiller en viktig rolle for å vedlikeholde en aktiv, opplyst og kritisk offentlighet i moderne demokratier. Her regnes aviser som særlig viktige, fordi de i større grad enn andre medier øker folks politiske kunnskaper og engasjement (Haugseth, 2013, s. 78). Funksjonalistisk forståelse av media henger i noen grad sammen med normativ teori om mediens rolle i samfunnet. Normativ teori foreslår at media skal og bør ha et samfunnsoppdrag og en rolle som vaktbikkje (Haugseth, 2013, s. 78). Andre igjen vil hevde at mediene ikke har, og skal ikke ha, en oppdragerrolle. Spesielt innen "use and gratification theory" blir mediens oppgaver

beskrevet med utgangspunkt i publikums etterspørsel (Jenssen, 2007, s. 21). Premisset for mediernes rolle her er at de skal gi folket det de vil ha, og folket vil underholdes. Denne posisjonen sammenfaller med det å betrakte mediene fra et ensidig kommersielt perspektiv. Et annet argument for at mediene ikke kan akseptere noen samfunnsoppdrag eller samfunnsansvar pålagt dem av staten, er at dette bryter med idealet om mediernes uavhengighet, og svekker deres rolle som den fjerde statsmakt (Jenssen, 2007). Dette synet står ikke sterkt i Norge, og både i journalistisk yrkesetikk og i redaktørplakaten finner man igjen de idealistiske samfunnsmessige målsettinger som er nevnt over, og de kommer til syne i både nyhetsbegrepet og nyhetskriteriene som de (fleste) norske journalister hegner om.

2.4. Konfliktorientert medieforståelse

Den konfliktorienterte medieforståelsen tar utgangspunkt i at samfunnet kan forstås som maktrelasjoner, og er i hovedsak opptatt av spørsmål på strukturnivå (Haugseth, 2013, s. 80). I følge Nord og Strömbäck (2004) går det et skille mellom journalistikk og medier, selv om disse begrepene ofte brukes om hverandre. Mediene har både en organisatorisk og teknisk side. Organisatorisk er mediene et foretak basert på profitt (Nord & Strömbäck, 2004, s. 16). Det vil si at aviser, som en del av massemediene, må velge stoff og vinklinger som selger, samt at de må forholde seg til opp- og nedturer på børsen og eiere som ønsker å ta ut profitt (Haugseth, 2013, s. 80). Denne kommersialiseringen av mediene kan kanskje særlig gjenkjennes ved at stadig flere medier er blitt reklamefinansiert, og at utviklingen i mediebransjen har gått fra å være mange, til at makten er blitt konsentrert i noen få, store multinasjonale selskaper (Haugseth, 2013, s. 80). Journalistikken er avhengig av mediene for å kunne spre sitt innhold, mens medier generelt ikke er avhengig av journalistikken for å spre sitt innhold (Nord & Strömbäck, 2004, s. 18). Dermed vil journalistikken også være påvirket av kommersielle forhold, og dette kan komme i konflikt med deres samfunnsoppdrag (Haugseth, 2013, s. 80). Det tidligere nevnte forskningsbidraget til Trappel et al. (2011), tar utgangspunkt i denne forståelsen og de finner, som allerede nevnt, at et økende økonomisk press og skifte av maktstrukturer innad i mediebedriftene har gjort det vanskeligere for nyhetsmediene å innfri sin demokratiske rolle.

2.5. Nettaviser, en remediering og tabloidisering av papiravisene?

Inntreden av internett har ført til en mangeårig debatt mellom medievitere verden rundt. Ifølge Dutta - Bergman (2004) dreier det seg om en debatt der teoretikere i den ene enden påpeker at introduksjonen av et nytt medium ikke vil føre til store forandringer i medielandskapet, mens man i den andre enden mener at dette vil føre til en dramatisk endring i mediekonsumet. Dette vil igjen føre til de tradisjonelle mediernes bortgang (Dutta - Bergman, 2004, s. 41, 42). Men det har vist seg at avismønsteret i Norge har vært stabilt i mange år, og annonseinntektene fra Internett har vært begrenset (Høst, 2014, s. 5, 17). Det man kanskje heller skal spørre seg om, utfra et demokratiperspektiv, er om nettaviser tilfører noe nytt. Remediering viser til hvordan et medium representeres i et annet medium (Frey & Simonsen, 2010, s. 262). I likhet med papiraviser presenterer nettavisene det de definerer som de viktigste sakene, på forsiden. I nettavisene blir de enkelte sakene koblet til artikkelen via elektroniske hyperlenker, mens papiraviser operer med sidehenvisninger. Prinsippene for hvordan mediene skal fange leserens interesse, er den samme hos både papir- og nettaviser, ved hjelp av overskrift og ingress skal leserens interesse fanges (Dahlen, 2010, s. 36). Fra forsiden lenker nettavisene videre til artikler som gjerne går dypere i stoffet, mens papiravisene operer med sidetall. Til forskjell fra papiravisene er imidlertid innflytelsen fra fjernsynet sterk i nettavisene. Nettaviser har den fordelen at de kan tilrettelegge for et audiovisuelt innhold, samt en interaktivitet mellom formidler og mottaker, og dermed skape en annerledes brukeropplevelse enn papiravisene (Dahlen, 2010, s. 36, 37). Om denne utviklingen kan gjøre at nettavisene utkonkurrer de tradisjonelle papiravisene, er det ulike synspunkter på. En måte å se det på, er at nettavisene er formet som en støtte til papiravisene, fremfor å være et produkt i seg selv. Andre vil hevde at alle typer medier springer utfra eldre typer medier, remediering, og et dette nye mediet, for eksempel nettaviser, er et produkt i seg selv (Jordalen, 2014, s. 19, 20). Uansett hvilket ståsted man måtte velge å se det fra, er det liten tvil om at det er et tidspres i nettavisene som man ikke finner i papiravisene. Aktualitet er blitt vurdert til å være det prinsippet som har forrang som prioriteringsprinsipp i nettavisene. Og tidligere studier har vist at tidspreset i nettedaksjonen skaper en form for klipp- og lim-journalistikk. For å kunne produsere nok nyheter raskt, skanner mange journalister andre nettaviser på jakt etter saker de mener kan passe deres profil (Dahlen,

2010, s. 36). Dermed kan nettavisene komme til å gi leserne mer av det samme, i stedet for alternative kilder, synspunkter og rammer.

Uttrykket tabloidavis eller tabloidisering er ofte forbundet med en nyhetssjanger som ikke holder den kvaliteten man forventer å finne i seriøs, gravende journalistikk. Det faktum at flere og flere aviser har gått fra fullformat til tabloidformat, har ført til en frykt for at kvalitetsjournalistikken er blitt svekket, i den betydning at det har blitt mindre fokus på harde nyheter, og et større fokus på myke nyheter, bilder, illustrasjoner, grafisk fremstilling og store overskrifter (Andersson, 2013, s. 2). Andre har hevdet at det ikke nødvendigvis er artiklene som har mistet tyngde, men at det er redaktørene som ikke har klart å endre innholdet slik at det passer med det nye formatet. Dermed har de laget en nyhetsavis som er utdatert og lite brukervennlig. I følge dette synet trenger ikke de gamle avisene bare et nytt utseende, men også en ny form for journalistikk (Andersson, 2013). Uansett hvilket synspunkt man inntar, viser disse argumentene til at størrelsen på nyhetsavisen synes å betraktes som proporsjonal med kvaliteten på journalistikken (Andersson, 2013, s. 2). Denne diskusjonen er interessant i forhold til å sammenligne forskjellige typer av papiraviser, men også nettaviser spesielt. Nettavisene skiller seg markant fra papiravisene, og fremstår ofte som tabloide visuelt, ved at de har mulighet til å ta i bruk grafiske virkemidler som levende bilder, og at tekstene ofte er kortere. De har ofte større overskrifter enn papiravisene og rom for kommentarer og debatt mellom leserne (Dahlen, 2010, s. 48). Nettaviser kan sees på som nyheter i en komprimert og stadig skiftende form, da de kan oppdateres kontinuerlig. Men, dette er ikke nødvendigvis negativt. Bruken av eksterne lenker kan være med å sette nyhetene inn i en videre kontekst. Hvor mange som faktisk tar seg tid til og videre-klikke seg til disse sidene, er imidlertid diskutert (Dahlen, 2010, s. 47).

Gans (2009) velger å bruke popularisering av nyheter fremfor tabloidisering, og tar utgangspunkt i at samfunnet er klassesdelt. For at nyheter skal kunne nå ut til flere, må journalistene lære seg hvordan kompliserte hendelser kan beskrives og forklares på en mer forståelig måte, og hvordan sammenhengen mellom hendelser og konteksten rundt kan gjøres mer begripelig (Gans, 2009, s. 17, 23). Ved bruk av et enklere språk og mer interaktivitet kan en tabloidisert presse nå ut til et bredere lag av folket, og på den måten bygge opp om demokratiske verdier (Serazio, 2009, s. 14). Nettaviser legger til rette for dette ved sin utforming. Spørsmålet er om de kan gjøre dette uten at det går på bekostning av deres demokratiske informasjonsverdi?

2.6. De demokratiske prinsipper og nyhetsmedier

Robert Dahl har listet opp fire ² grunnleggende kriterier for en demokratisk prosess (Dahl, 1989, s. 108 - 114)

a) Effektiv deltagelse: Innebærer at i prosessen med å lage bindende vedtak, skal folket ha tilstrekkelig og lik mulighet til å uttrykke sine preferanser med hensyn til det endelige utfallet. Dette betyr at folket må ha adekvat og like muligheter for å sette spørsmål på dagsorden, og mulighet til å uttrykke hvorfor de foretrekker et utfall fremfor et annet (Dahl, 1989, s. 109).

b) Likestilt stemmegivning på beslutningsstadiet: Innebærer at hver borgers valg veier like tungt som en annen borgers valg. Og at de skal ha like og effektive muligheter til å delta og ytre sine meninger i de sakene det gjelder. Valg, betyr her stemmegivning og er rettet mot beslutningsstadiet. Kriteriet krever dog ikke at hvert valg veier like mye i de foregående fasene, ei heller spesifiserer dette kriteriet til en bestemt metode for avstemning eller valg (Dahl, 1989, s. 109, 110).

c) Opplyst forståelse: Dette kriteriet impliserer at borgerne bør ha lik mulighet til å tilegne seg kunnskap om og forståelse for de saker det skal tas beslutninger på, innen et rimelig tidsspenn før beslutningen skal tas. Videre gir kriteriet retningslinjer for hvordan samfunnets institusjoner bør formes, i den forstand at kriteriet gjør det vanskelig å rettfærdiggjøre prosedyrer som tilbakeholder eller undertrykker informasjon, som dersom den var tilgjengelig, kunne ha påvirket borgerne til å fatte andre beslutninger (Dahl, 1989, s. 112).

d) Kontroll over agenda: Folket skal ha mulighet til å sette dagsorden, men også ha mulighet til å velge og ikke ta avgjørelser på hver enkelt sak. De kan velge å la andre ta beslutninger på enkeltsaker på vegne av seg (Dahl, 1989, s. 113).

Hvilke kriterier som vektlegges tyngst og medienes rolle i samfunnet er, ifølge Asp (2007), et spørsmål om innehaverens, eller den som formidler, normative ideer om hvilke rolle media skal ha, videre er ens normative utgangspunkt og konsept av demokrati bestemmende for ens vurdering av medias utførelse (Asp, 2007, s. 32). I relasjon til overnevnte Siebert et al. (1956) og Nord og Strömbäck (2004), kan dette forstås som at mediene er influert av hvilke ideologiske ideer i det samfunnet mediene operer i er tuftet på.

Som allerede nevnt, hevder Strömbäck at det går et skille mellom nyhetsmediene, forstått som journalistikk og medier generelt. Medier generelt er organisasjoner som lever på de

² Disse inngår senere i de syv kriteriene han har for at man skal oppnå den høyeste formen for demokrati, det han kaller polyarki (Dahl, 1989, s. 220 - 222)

vilkår som politiske, teknologiske og økonomiske rammer forutsetter. Og, der mye av produksjonen av innholdet er myntet på konsum (Strömbäck, 2003, s. 8). Journalistikk, i form av sine prinsipper og demokratiet inngår i sosial kontrakt, der journalistikken er avhengig av demokrati for å kunne være ”fri” og uavhengig, mens demokratiet er avhengig av journalistikken for informasjonsspredning, debatten og granskingens skyld. Dermed har (nyhets)journalistikken ikke bare et ansvar ovenfor aksjonærer og annonsører, men også ovenfor demokratiet og borgerne (Strömbäck, 2003, s. 8). Det er dette ansvaret vi skal se nærmere på i de neste avsnittene.

2.7. Nyhetsmedier

Asp definere mediernes rolle i et demokrati som: ” *the principal task of media in a democracy is to contribute to free and autonomous opinion formation in society.*.”(Asp, 2007, s. 32). Det er likevel ikke slik at mediene er upåvirket av andre samfunnsmessige forhold. Som det vil bli redegjort for videre er det mange faktorer som er med på å påvirke mediene.

2.7.1. Nyhetsbegrepet og agendasetting

Elgesem et al. (2010) definerer nyhetsbegreper som: ” det redaksjonelle stoffet som aviser, radio og fjernsyn presenterer for publikum på nyhetsider og gjennom nyhetssendinger”. Med et utgangspunkt i en slik forståelse, viser dette til at hendelser og saksforhold først blir til nyheter gjennom journalistisk fortolkning, tilrettelegging og prioritering (Allern, 2001, s. 52). Videre er nyhetsbegivenheter de hendelser som nyhetsmediene finner interessante nok til å omtale og fremheve (Allern, 2001, s. 53).

Nyheter blir produsert under skiftende forhold og av mennesker som har ulike oppfatninger av hva som er viktigst eller vesentlig. Det er hele tiden ulike hendelser som påvirker de redaksjonelle avgjørelsene. Ulike typer nyheter blir hele tiden vurdert som mer eller mindre interessante, og mulige nyhetssaker blir veid opp mot hverandre (Allern, 2001, s. 55). Gimnes (1992) viser til at det i en nyhetsredaksjon skilles mellom tre typer artikler i nyhetsflommen. Nyheter, ikke-nyheter og mulige nyheter er kategoriene. I tillegg skilles det mellom ulike stoffområder, feature-artikler, nyheter, bakgrunnsartikler og kommentarer. Det er desken i avisene som fungerer som portvoktere og prioriteringen vil variere i forhold til hvilket publikum de henvender seg til (Gimnes, 1992, s. 18). Det er heller ikke slik at mediene er alene om å definere hva som skal bli til nyheter.

I følge Dearing og Rogers (1996) forgår det en konstant kamp om hvilke saker som settes på dagsorden. De definerer agendasetting slik: ” an ongoing competition among issue proponents to gain the attention of media professionals, the public, and policy elites” (Dearing & Rogers, 1996, s. 1, 2). De forstår agenda som et sett av saker som blir kommunisert i et hierarki etter hvor betydningsfulle de er på et gitt tidspunkt (Dearing & Rogers, 1996, s. 2). Faktorer som påvirker dagsorden er, mediernes agenda, den offentlige agenda og den politiske agenda, og sammenhengen mellom disse tre elementene (Dearing & Rogers, 1996, s. 5, 6). Mediene må forholde seg til alle tre når de skal velge ut hva som skal bli til nyheter. Hvilken agenda som blir prioritert, avhenger av den demokratimodellen som er den styrende i det samfunnet de operer i. (jf. Innledningen)

2.7.2. Nyhetskriterier

Nyheter er produserte og i prinsippet kan alt som skjer i verden bli en nyhet (Østlyngen & Øvrebø, 1999, s. 102). VISA(K) begrepet er en måte for journalister å velge ut nyheter etter. Det står for vesentlighet, identifikasjon, sensasjon, aktualitet og konflikt. En god nyhet skal tilfredsstillende minst et av kriteriene (Østlyngen & Øvrebø, 1999, s. 103).

At en nyhet er *vesentlig* vil si at den har samfunnsmessig verdi, den skal angå leseren. Et problem her er at det ikke er noen universell enighet om hva som er vesentlig. Det er i stor grad leseren som avgjør hvorvidt en nyhet er vesentlig eller ikke. Verdier og holdninger hos både journalist og leser er med på å bestemme hva som er vesentlige nyheter. Kriteriet vesentlighet er ikke et objektivt nyhetskrav man kan måle en nyhet opp mot (Østlyngen & Øvrebø, 1999, s. 103, 104). *Aktualitet* henger nært sammen med at en nyhet ikke nødvendigvis må være ny. En nyhet kan være flere år gammel eller tidløs, men den blir nyhet ved at den blir produsert og satt på trykk av journalisten. Aktualitet vil derfor være en egenskap avisene kan tilføre en nyhet i kraft av at nyheten blir fortalt på en bestemt dag (Østlyngen & Øvrebø, 1999, s. 102, 104). *Identifikasjon* viser til kulturell eller geografisk nærhet. Leserene kan identifisere seg eller kjenne seg igjen i oppslaget (Østlyngen & Øvrebø, 1999, s. 105). *Sensasjon* viser til noe som bryter med det normale, og det er naturlig at mange saker blir nyheter fordi de bryter med det som er forventet. I likhet med aktualitet er sensasjon en egenskap som kan bli tilført en nyhet ved bruk av proporsjoner (Østlyngen & Øvrebø, 1999, s. 104, 105). *Konflikt* er det siste kriteriet, og viser til om det er uenighet og strid rundt en sak (Allern, 2001, s. 55). Sammenligner man disse kriteriene med de som ble

utarbeidet av Galtung og Ruge (1965), ser man at de utfyller hverandre, men at Galtung og Ruges kriterier er tilpasset utenriksnyhetene.

Nyhetskriterier er ingen endelig størrelse. De er gjenstand for vurdering av både journalisten og leseren og disse vurderingene er ikke nødvendigvis de samme. Videre er heller ikke kriteriene en konstant størrelse. Dagens store nyhet er ikke nødvendigvis den samme som morgendagens nyhet, gitt at den skjedde da (Østlyngen & Øvrebø, 1999, s. 105). Nyhetsbegrepet er relativt, det avhenger av hvilke andre saker og hendelser en journalist kan velge mellom (Østlyngen & Øvrebø, 1999, s. 105).

2.7.3. Kommersiell markedsstrategi og kommersielle nyhetskriterier

De overnevnte aspektene ved nyhetsproduksjon er knyttet til de som kan kalles journalistiske nyhetsverdier og utvalgskriterier, samt hva som skal til for at en hendelse skal få gjennomslag i mediene. Men nyheter er også en vare som skal frem til et publikum på et marked, og er derfor påvirket av forhold som ligger utenfor selve nyhetsprosessen (Allern, 2001, s. 60). Det er snakk om redaksjonell markedsstrategi og kommersielle nyhetskriterier.

Førstnevnte kan komme til uttrykk på flere måter. I kommersielle populæraviser kan definisjonen på en nyhet være at den kan knyttes til kjente personer, samt at den er etterspurt i de nisjene og målgruppene den henvender seg til. Den er også influert av nyhetsmedienes geografiske område, deres nyhetsnisjer og konkurransen mellom mediene. For eksempel vil riksavisene operere i et helt annet geografisk område enn en lokalavis. Riksavisene operer også i ulike markedsnisjer, der løssalgsavisene appellerer til alle med en kombinasjon av nyhets- og underholdningsstoff, for eksempel VG. Meningsaviser, slik som Klassekampen, henvender seg i første rekke til et politisk og ideologisk reflektert publikum (Allern, 2001, s. 60, 61, 62). Tilslutt er eksklusivitet på nyhetsmarkedet viktig for alle redaksjoner som er i en konkurransesituasjon, det vil si at nyhetsmediene konkurrer innbyrdes om å ha "egne nyheter" og vil kunne droppe en sak, om de tror at mange andre redaksjoner vil komme til å skrive om samme sak (Allern, 2001, s. 63).

Det som blir til nyheter er også avhengig av hva som er å finne i det kildematerialet journalistene kan hente inn. Og, er i stor grad basert på økonomiske avveininger. Bruken av nyhetsbyråer og ekspertkilder er ofte et resultat av at det er tidkrevende og dyrt og drive aktiv, selvstendig informasjonsinnhenting. Derfor vil økonomiske betraktninger føre til at visse typer av nyheter som er svært billige å produsere, glir lettere igjennom (Allern, 2001).

Kommersielle nyhetskriterier, som et supplement til de tradisjonelle, kan oppsummeres slik: Desto større ressurser i form av arbeidstid, personell og penger det koster å dekke en begivenhet, følge opp eller avsløre en sak, desto mindre er sjansen for at den blir en nyheter. Jo dyktigere kilden har tilrettelagt en sak journalistisk (kostander betalt av kilden), jo større er sjansen for at den blir prioritert som nyhet. Høy eksklusivitet på en sak vil gjøre at den lettere blir en nyhet og tilslutt, desto mer den redaksjonelle strategien bygger på å vekke sensasjon for å fange publikums oppmerksomhet, desto større er sjansen for at underholdningselementer teller mer enn relevans, saklighet og nøyaktighet (Allern, 2001, s. 66).

2.8. Det analytiske rammeverket: Nyhetsmedienes demokratiske rolle i et samfunn

I følge Strömbäck (2003) skal nyhetsmediene, eller journalistikken, ikke befatte seg med en hvilken som helst informasjon. Den skal konsentrere seg om å gi befolkningen i et demokratisk samfunn den informasjonen de trenger for å kunne forholde seg til den demokratiske prosessen og ta veloverveide beslutninger. Dette er basert på ideen om at den vesentligste forutsetningen for å fungere i et demokrati, er ”opplyst forståelse” (Strömbäck, 2003, s. 10, 11). Kovach og Rosentiel mener at journalistikken har ni grunnleggende elementer: 1. Dens primære forpliktelse til sannhet. 2. Den skal primært være lojale ovenfor borgerne. 3. Dens verifikasjon er basert på dens innhold. 4. Utøverne må være uavhengige av dem eller det de dekker. 5) Den må tjene som en overvåker av makthaverne. 6) Den må tilrettelegge for offentlig diskusjon og kompromisser. 7) Den må hige etter å gjøre det som er viktig, interessant og relevant. 8) Den må gjøre nyhetene forståelige og proporsjonale. 9) De som utøver journalistikken må få lov til å praktisere i samsvar med deres personlige samvittighet/overbevisning (gjengitt i Strömbäck, 2003, s. 11). Denne tankegangen finner man igjen i Norge, i St.meld.nr 57 (2000 - 2001). ”I ytringsfrihetens tjeneste” uttrykkes dette målet slik: ”Aktiv deltakelse i politikk og samfunnsliv krever kunnskap og innsikt. Kunnskap og innsikt forutsetter informasjonsformidling. Således er informasjon om lokale forhold en forutsetning for deltakelse i lokalt samfunnsliv og lokaldemokrati. Tilsvarende er informasjon om nasjonale og internasjonale forhold og hendelser en forutsetning for aktiv og informert deltakelse i direkte stortingsvalg e.l (St.meld. nr 57 (2000-2001) punkt 3.3.2), og i Redaktørplakaten som sier at: ” En redaktør skal alltid ha frie mediers ideelle mål for øye.

Redaktøren skal ivareta ytringsfriheten, og etter beste evne arbeide for det som etter hans/hennes mening tjener samfunnet. Redaktøren skal fremme en saklig og fri informasjons- og opinionsformidling. Redaktøren skal etterstrebe en journalistikk som gjør det klart for mottakeren hva som er reportasje og formidling av informasjon og fakta, og hva som er mediets egne meninger og vurderinger ” (forkortet) (Mediebedriftenes Landsforening & Norsk Redaktørforening, 2004).

For å måle hvorvidt nyhetsmediene lever opp til de krav som settes til dem i et demokratisk samfunn, har Asp (2007) utviklet tre *normative* begreper som mediene bør leve opp til. Mediene bør være informative, rettferdige og granskende. Utdypning følger under.

2.8.1. Informative medier

Rasjonelle beslutninger krever at man har tilgang til relevant informasjon. Dette er all informasjon som taler for eller mot en gitt posisjon eller sak (Asp, 2007, s. 33). Videre må relevant informasjon bli kommunisert i et rimelig forhold til den totale informasjonsflyten (Asp, 2007, s. 34). Med andre ord må nyhetsdekningen innad i en artikkel være proporsjonal. Informasjonstetthet må kombineres med et minstemål av mangfold og bredde (Asp, 2007, s. 34). Maksimal informasjonsbredde finnes når alle relevante aspekter som taler for og mot, en gitt mening, eller holdning, har blitt lagt frem. Informasjonsdybde sikter til at media bør tilby den informasjon som tillater innbyggerne å bedømme validiteten og styrken i de argumentene som presenteres. Det vil si å relatere fakta, motiver og vurderinger ved å sette saken i kontekst, og ved å forutse konsekvensene av de forskjellige påstandene (Asp, 2007, s. 34). Det er kombinasjonen av tetthet, bredde og dybde som utgjør mediens informative verdi (Asp, 2007, s. 35).

2.8.2. Rettferdige medier

Kravet om at media skal være rettferdig kan defineres som at: ”nyhetsmediene bør behandle ulike nyheter på en slik måte at ingen nyheter er urimelig favorisert” (Asp, 2007, s. 35). At en hendelse har fått mer oppmerksomhet enn en annen, betyr nødvendigvis ikke at denne har blitt urettmessig favorisert. Spørsmålet om mediene faktisk har favorisert en sak, må skilles fra det normative spørsmålet om mediene urimelig har favorisert den eller satt den i dårlig lys. Videre kan en sak bli favorisert eller bli stilt i et dårlig lys ut i fra, hvordan saken blir presentert. Dette i relasjon til den omkringliggende konteksten og vinkling på saken gjort

av journalisten. Dette kan brukes for å gi grunnlag for en vurdering av graden av skjevhet i mediedekningen (Asp, 2007, s. 36).

Jeg mener at deknningen av en sak må sees i relasjon til den relative nyhetsflommen og kan knyttes til de overnevnte nyhetskriteriene, men da spesielt med hensyn til vesentlighet, det vil si om den er vesentlig eller relevant for leseren.

2.8.3. Granskende medier

Asp hevder at kravet om at media skal være granskende innebærer at nyhetsmedia skal kunne granske de som styrer slik, at misbruk av makt og andre feilaktigheter blir kjent for allmennheten. Videre skal mediene tilby innbyggerne nok informasjon, slik at de (innbyggerne) kan gjøre selvstendige vurderinger angående aktuelle problemstillinger (Asp, 2007, s. 35). Det er viktig å skille mellom medienes granskende funksjon, og deres plikt til å informere. I forhold til undersøkelser av for eksempel partiprogrammer, er dette en del av plikten til å informere. Her er granskingen middelet, og informasjonen målet. Når mediene inntar den granskende funksjonen, er granskingen målet og informasjon, undersøkelser og publikasjon middelet. Det skilles også mellom omfanget av granskingen og plikten til granskeren; det vil si hvilken type gransking mediene skal foreta og, ikke minst: kvaliteten på det materialet som mediene baserer sin gransking på (Asp, 2007, s. 37, 38). Materialet må være sant og relevant, og av en slik karakter at leserne selv kan dra konklusjoner og det må være rettferdig. Begge sider av en sak må belyses (Asp, 2007, s. 38, 39).

2.9. Oppsummering

I dette kapittelet har jeg presentert det teoretiske og empiriske grunnlaget for oppgaven. I medieteorien har jeg lagt vekt på nyhetsmedier, og jeg har presentert Dahls demokratiske prinsipper. Avslutningsvis har jeg presentert Asp (2007) sine kriterier for medienes rolle i et demokratisk samfunn, informative-, granskende- og rettferdig medier. Dette utgjør det analytiske verktøyet som den innsamlede empirien vil bli vurdert opp mot. Demokratiteorien og den øvrige medieteorien vil i hovedsak bli brukt i etterkant av analysen. De skal brukes i drøftelsen av resultatene fra analysen, for å sette denne inn i en bredere forståelsesramme.

3. Operasjonalisering, design og metodisk tilnærming

3.1. Innledning

I dette kapitlet vil det bli redegjort for, og drøftet styrker og svakheter, ved oppgavens forskningsdesign, valg av analyseenheter, avgrensninger i tid og en presentasjon av verktøyet jeg har brukt for å fremskaffe empirien. Kapitlet starter med en operasjonalisering av de tre analytiske begrepene som ble presentert i slutten av forrige kapittel og som vil bli brukt på det empiriske materialet.

3.2. Operasjonalisering av de tre analytiske dimensjonene: informative-, rettferdige- og granskende medier

I kapittel 2, har jeg vist hvilke kriterier Asp (2007) mener må oppfylles for at nyhetsmediene skal innfri sin rolle, og legge til rette for opplyst forståelse i befolkningen. I det avsnittet ble det lagt frem teoretiske definisjoner på de analytiske dimensjonene. Dette er imidlertid ikke presist nok når man skal gå fra teoriplanet til det empiriske planet (Hellevik, 2009, s. 50, 51). Det er nødvendig å innføre en operasjonell definisjon som angir hvilke operasjoner som må til for å avgjøre hvilke empiriske fenomen som faller inn under det teoretiske begrepet (Hellevik, 2009, s. 51). Samsvar mellom disse to planene avgjør hvor god den definisjonsmessige validiteten er. Dette er igjen er avgjørende for om innsamlingen og behandlingen av data kan gjennomføres med høy grad av reliabilitet (Hellevik, 2009, s. 52). Dersom den teoretiske og den operasjonelle definisjonen stemmer overens, snakker vi om høy grad av intern validitet (Neuendorf, 2002, s. 107).

Som nevnt innledningsvis, er min problemstilling: *Hvordan er nyhetsmedienes dekning av væpnede konflikter i det daglige nyhetsbildet? I hvilken grad legger dekningen til rette for opplyst forståelse?*

Jeg har valgt å ta utgangspunkt i Asp (2007) sine kriterier om at nyhetsmediene skal være informative, rettferdige og granskende for å oppfylle sin demokratiske rolle i et samfunn. Det grunnleggende premisset for denne studien er da at nyhetsmediene ser det som sin oppgave å

oppfylle disse kriteriene. Utfra de utvalgte mediernes formålsparagrafer forstår jeg det slik at de ”sier seg enig” i disse kriteriene, og at desto mer de oppfyller disse kravene, jo bedre legger de til rette for ”opplyst forståelse”.

3.2.1. Operasjonalisering av ”informative medier”

Det er nødvendig med en kort avklaring først. Jeg vil bruke både en kvantitativ og en kvalitativ tilnærming av materialet når jeg operasjonaliserer. De operasjonaliserte begrepene er imidlertid ment å brukes i en dypere undersøkelse av artiklene, se vedlegg 3, kodebok for en mer detaljert beskrivelse. Det må derfor skilles mellom de søkeordene jeg har brukt for å identifisere artiklene i mitt utvalg, se vedlegg 1, og de ordene jeg bruker i den mer dyptgående analysen av artiklene, se vedlegg 3, kodeboken.

Ut fra Asp (2007) sin teoretiske definisjon av informative medier, velger jeg å forstå informasjonstetthet som følger: hvordan utformingen av en artikkel henger sammen med innholdet i artikkelen, og at det må være et proporsjonalt størrelsesforhold mellom tekst, bilder, overskrift. Dette størrelsesforholdet kan si noe om den generelle informasjonsflyten i artikkelen. Det skriftlige innholdet i artikkelen viser til informasjonsdybden og bredden, og vil trenge en mer dyptgående undersøkelse.

Ut fra dette mener jeg at informasjonstetthet i en artikkel kan undersøkes ved å se på utformingen av artikkelen som helhet, ved å se på følgende: Hvor stor bildebruken er i forhold til teksten? Sier overskriften noe om innholdet i artikkelen, og henger dette sammen? Hva med lengden på artikkelen? Basert på dette kan jeg med et raskt overblikk kunne si noe om relasjonsforholdet mellom de ulike komponentene i artikkelen, og om de er proporsjonale.

Med hensyn til informasjonsbredde og informasjonsdybde må man gå i dybden av artikkelen. I de teoretiske begrepene har Asp allerede gitt en definisjon på hvordan de to begrepene skal forstås, og hvilke elementer de skal inneholde, for å kunne tilfredsstillere disse kategoriene. Jeg velger å forholde meg til dette når jeg skal undersøke artiklene nøyere.

Presisering av begrepet ”informative medier”

Under følger en fremstilling av begreper som jeg mener dekker det informative aspektet i en artikkel, og tilhørende ord man kan se etter i teksten når den leses. En full forklaring finnes i vedlegg 1, kodeboken.

Tabell 1: Utdrag fra kodeboken, vedlegg 3. Viser hovedpunktene i operasjonaliseringen av informative medier.

Teoretisk begrep	Operasjonalisering	Action point
Informasjonstetthet	Proporsjonalitet mellom de ulike elementene en artikkel er bygd opp av	Se etter: bildebruk, lengde på tekst, overskrifter – hvordan er størrelsesforholdet mellom disse?
Informasjonsbredde	Er alle relevante aspekter som taler for og imot en gitt mening eller holdning, lagt frem?	Se etter: er konflikten dekker fra begge sider? Finnes det argumenter for og imot?
Informasjonsdybde	Informasjon som tillater innbyggerne å bedømme validiteten av og styrken i de argumentene som presenteres. Det vil si å relatere fakta, motiver og vurderinger ved å sette saken i kontekst, og ved å predikere konsekvensene av de forskjellige posisjonene	Se etter: navn på land, navn på deltagende parter, beskrivelse av type engasjement, antall mennesker berørt av konflikten, globale konsekvenser og nasjonale konsekvenser

Det er summen av disse elementene som til sammen utgjør en nyhetsartikkels informative verdi. En avveieelse må derfor gjøres om en artikkel må inneha alle elementene for å være informativ. Dette vil bli drøftet nærmere når resultatene av analysen skal diskuteres.

3.2.2. Operasjonalisering av ”rettferdige medier”

Slik jeg forstår Asp (2007), har det teoretiske begrepet ”rettferdige medier” to dimensjoner. Den ene går på, i denne oppgaven, favorisering i populasjonen av nyhetsartikler. I Atekst har jeg gjort en kvantitativ telling. Ved hjelp av søkeord har jeg indentifisert hvilke artikler som omhandler de konfliktene jeg skal undersøke, se vedlegg 1 for nærmere beskrivelse av søkeordene og sammensetning. Jeg har da fått et visst antall treff. Da jeg ikke har gjort tilsvarende telling på andre nyheter, som opptrådte i samme tidsrom, er det ikke mulig for meg å si noe om antallet andre nyhetsartikler i dette tidsrommet. Det er derfor ikke mulig å si noe om antallet nyhetsartikler relatert til det jeg undersøker, er favorisert eller ikke i forhold til andre nyheter i samme tidsrom. Den andre dimensjonen viser til om en artikkel er blitt favorisert i selve artikkelen. Som Asp påpeker, dreier favorisering seg ikke kun om lik fordeling (i populasjonen), men også hvordan en hendelse blir fremstilt. Måten en hendelse blir fremstilt på, kan besvares kvalitativt ved hjelp av indikatorer.

Presisering av begreper ”rettferdige medier” med hensyn til kvalitativ undersøkelse av innholdet i nyhetsartikkelen

Tabell 2: Utdrag fra kodeboken, vedlegg 3. Viser hovedpunktene i operasjonaliseringen av rettferdige medier.

Teoretisk begrep	Operasjonalisering	Action point
Rettferdige medier	En sak kan bli favorisert eller bli stilt i et dårlig lys utfra hvilket inntrykk journalisten gir av saken, hvordan saken blir presentert i relasjon til den omkringliggende konteksten og vinkling på saken gjort av journalisten	Se etter: er vinklingen på artikkelen overveiende positiv eller negativ, bruk av adjektiv?

3.2.3. Operasjonalisering av ”granskende medier”

Asp (2007) hevder at mediernes granskende funksjon består av to deler: De skal opptre som vaktbikkjer overfor myndighetene, og de skal tilby nok informasjon til at innbyggerne selv kan gjøre seg opp selvstendige meninger vedrørende aktuelle problemstillinger. Han mener også at det er viktig å skille mellom disse to oppgavene. Gransking handler også om kvaliteten på det materialet mediene blir presentert, samt utøvelsen av selve granskingen (Asp, 2007, s. 37 - 39).

Jeg mener at informasjonsdelen av granskende medier kan besvares utfra måten jeg har operasjonalisert informative medier på. Informasjonsbredde og -dybde viser til at alle relevante aspekter som taler for og mot en sak, en gitt mening eller holdning, er blitt lagt frem. Og tilby nok informasjon til at saken kan settes i kontekst (Asp, 2007, s. 34, 35). Granskende viser til at nyhetsmediene skal tilby nok informasjon til at innbyggerne selv kan gjøre seg opp selvstendige meninger (Asp, 2007, s. 37-39). For meg overlapper disse to beskrivelsene så mye at jeg, som nevnt, valgte å innlemme deler av granskende medier i operasjonaliseringen av informative medier. Et av kravene når man operasjonaliserer et teoretisk begrep, er at de kategoriene man kommer frem til, er gjensidig utelukkende (Grønmo, 2004; Hellevik, 2009). På denne måten håper jeg å unngå to kategorier som blir for like, og kan virke overlappende på hverandre.

Da jeg allerede har eliminert deler av granskende og innlemmet det i den informative operasjonaliseringen, står jeg igjen med granskende medier, i den betydningen at de ikler seg vaktbikkje rollen. Rollen som vaktbikkje innebærer at mediene skal kunne granske de som styrer, slik at misbruk av makt og andre feilaktigheter blir kjent for allmenheten (Asp, 2007, s. 35). I min undersøkelse legges det ikke til rette for at jeg kan undersøke hvorvidt mediene har gransket makthaverne, om man skal oversette Asp sine kriterier strengt. Jeg mener

imidlertid at dersom mediene skal være granskende, må de også utøve selvstendighet. Pressemeldinger blir ofte brukt ved at de omredigeres og innlemmes i en artikkel (Allern, 2001, s. 65). Dette er fordi nyhetsjournalistikk foregår på ulike kostnadsnivåer, der den billigste er enkle nyhetssaker som er bygd på pressemeldinger, nyhetsreferater fra pressekonferanser eller lignende fra kildene (Allern, 2001, s. 65). En annen billig redaksjonell løsning er å kjøpe redaksjonelle tjenester fra et eller flere store nyhetsbyråer, slik som NTB, A-pressens Osloredaksjon, Avisenes Pressebyrå, Reuters og lignende. Da dette er en abonnementstjeneste, er den billigste løsningen å bruke mest mulig av dette stoffet direkte (Allern, 2001, s. 65). Omvendt vil da kostnadene påløpe dersom en nyhetsredaksjon baserer seg på egne nyhetsinitiativer. Det kan være å sjekke opp tips, følge opp egne reportasjeidéer, lage avsløringsjournalistikk og reportasjeserier og kun bruke abonnementstjenestene og pressemeldinger som bakgrunns- og referansemateriale for egne journalister (Allern, 2001, s. 65).

Jeg mener derfor for at selvstendighet i forhold til materialet de har blitt presentert for vedrørende konfliktene, samt om det var førstehåndsinformasjon eller andrehåndsinformasjon som var blitt brukt, var en dekkende operasjonalisering av granskende medier.

Presisering av ”granskende medier”

Tabell 3: Utdrag fra kodeboken, vedlegg 3. Viser hovedpunktene i operasjonaliseringen av granskende medier.

Teoretiske begrep	Operasjonalisering	Action point
Granskende medier	Selvstendighet i forhold til materialet de har blitt presentert for vedrørende konfliktene, samt om det var førstehåndsinformasjon eller andrehåndsinformasjon som ble brukt	Se etter: er artikkelen basert på nyhetsbyråer, rapporterer mediene fra landet eller land i regionen, er pressemeldinger brukt?

3.3. Refleksjoner rundt operasjonaliseringen, med hensyn til presisjon og reliabilitet

Å operasjonalisere teoretiske begreper i en kvalitativ analyse, der man i utgangspunktet velger og ikke gi variabler tallverdi, fører til utfordringer på mange plan. Selv om Asp har gitt gode eksempler på hvordan han tenker at de teoretiske begrepene kan operasjonaliseres, spesielt med hensyn til informasjonsdybde og informasjonsbredde, og til en viss grad også til granskende medier, har hans utgangspunkt for operasjonalisering vært et annet enn mitt. I artikkelen til Asp (2007), ” Fairness, Informativeness and Scrutiny The Role of News Media in Democracy ”, der jeg har hentet hans teoretiske begreper fra, og til dels operasjonalisering av disse begrepene, har han fokus på nyhetsmedienes informasjon til befolkningen, og granskingen av elitepersoner i forkant av avstemming rundt tre nasjonale folkeavstemminger. Derfor har den største utfordringen for meg vært å tilpasse hans operasjonaliseringer slik at de kan brukes på det materialet jeg skal undersøke. I noen tilfeller kunne jeg bruke tilsvarende operasjonalisering, men spesielt med hensyn til operasjonaliseringen av rettfærdige medier og granskende medier, har jeg måttet gå utenfor og tilpasse operasjonaliseringen slik at den passet på det materialet jeg skulle undersøke. Dette har ført til at operasjonaliseringen til dels er preget av min oppfattelse av betydningen av de teoretiske begrepene, hvilket jeg allerede har redegjort for. Operasjonaliseringen er altså preget av subjektivitet, og dette kan påvirke validiteten til operasjonaliseringene. Dersom en operasjonalisering er basert kun på forskerens subjektive oppfatninger, er det vanskelig å vise at man i måleprosedyren måler det man faktisk ønsker å måle, og kun dette (Neuendorf, 2002, s. 112). En måte å øke den samlede validiteten på, er å fokusere på reliabiliteten når man operasjonaliserer teoretiske begreper. Reliabilitet viser til om en måleprosedyre viser de samme resultatene ved flere forsøk. En måte og reliabilitets-vurdere på, er å foreta en kritisk gjennomgang av det samme datamaterialet på ulike tidspunkter. Hensikten med slike gjentatte gjennomganger av datamaterialet er å avklare stabiliteten av forskerens beskrivelser av de forholdene som studeres (Grønmo, 2004, s. 229). Inter-reliabilitet viser til graden av samsvar når ulike forskere sammenlikner resultatene fra studier på det samme fenomenet. Er det målinger utført på ulike tidspunkter av samme forsker, viser samsvaret graden av intra-reliabilitet (Østerud, 2007b, s. 241). I denne undersøkelsen har det ikke vært flere forskere involvert. Men da datamaterialet er tekstbaserte kilder som ligger tilgjengelig i Atekst er det i realiteten mulig for andre å utføre den samme undersøkelsen ved et senere tidspunkt, og slik

kunne sammenligne resultatene. For å øke undersøkelsens reliabilitet, har jeg utarbeidet en kodebok som skal brukes i innholdsanalysen av tekstene. Jeg har vært nøye med å presisere skillet mellom de forskjellige kategoriene, samt gi retningslinjer for hva leseren av en artikkel skal være oppmerksom på når han leser artikkelen. Det er også oppgitt indikatorer. Indikatoren er ment som stikkord som man skal se etter i teksten, og det er tilpasset denne oppgavens datamateriale. Dette betyr at kodeboken er begrenset til denne undersøkelsens formål. Neuendorf (2002) hevder at presisjon viser til skillet mellom kategorier eller nivåer av et mål, og at vanligvis er et så fint skille mellom kategoriene som mulig, ønskelig. Blir det for ekstremt, kan dette virke mot sin hensikt (Neuendorf, 2002, s. 113). Det kan argumenteres med at spesielt i kvalitative innholdsanalyser av tekster, kan det å være for streng på at alle kategoriene må oppfylles, virke mot sin hensikt. Dette fordi en artikkel kan være informativ, granskende og rettferdig, selv om den ikke oppfyller alle kravene som er listet opp i kodeboken. Helhetsinntrykket av artikkelen bør ha mer å si enn hvert element i artikkelen. Men helhetsinntrykket vil igjen, til dels, være påvirket av den subjektive oppfatningen til leseren. En annen vil, selv om den har fulgt anvisningen i kodeboken, kanskje sitte igjen med et annet helhetsinntrykk.

3.4. Forskningsdesign, kvalitativ og kvantitativ innholdsanalyse

Det er mange faktorer å ta stilling til når det skal utarbeides et forskningsdesign. I avsnittene under vil de valgene jeg har tatt, bli gjennomgått og drøftet med hensyn til forskningsdesign, casestudier og innholdsanalyse. Det er dog viktig å merke seg at det er problemstillingens natur som legger retningslinjer for hvordan man velger å besvare oppgaven.

Jeg velger å starte med en redegjørelse for hva jeg ser på som den avhengige og de uavhengige variablene. I denne oppgaven er det ”i hvilken grad mediene legger til rette for opplyst forståelse” som er den avhengige variabelen. Å kunne si noe om graden av dette, er endelige målet for undersøkelsen. For å finne dette, har jeg, basert på teori fra Asp (2007), valgt meg ut tre uavhengige variabler som skal brukes som måleparametere. Mine tre uavhengige variabler er: informative-, rettferdige- og granskende medier, som er rene teoretiske definisjoner. I avsnittet 3.2 har jeg operasjonalisert disse, og avslutningsvis

diskutert fordeler og ulemper med hensyn til operasjonaliseringen, med vekt på begrepene, reliabilitet og validitet.

Som forskningsdesign har jeg valgt casestudier. Dette er et forskningsdesign som er egnet der man forholder seg til et relativt lite antall av caser. Jeg mener at for å besvare min problemstilling, er denne typen forskningsdesign den mest fruktbare, da jeg har basert undersøkelsen min på et lite utvalg bestående av kun tre aviser og deres tilhørende nettaviser. For å besvare problemstillingen har jeg valgt å bruke innholdsanalyse. Krippendorff (1980) definerer innholdsanalyse som: "Content analysis is a research technique for making replicable and valid inferences from data to their context" (Krippendorff, 1980, s. 21). Videre hevder hun at innholdsanalyse som forskningsteknikk innehar spesifiserte prosedyrer for bearbeiding av data, og at dets formål er å fremskaffe vitenskap, ny innsikt, fremstilling av "fakta", samt at den skal fungere som en praktisk veiledning for handling (Krippendorff, 1980, s. 21). Innholdsanalyse er, med andre ord, et verktøy som kan brukes for å avdekke generelle eller typiske mønstre i et materiale.

Den største forskjellen mellom kvalitative og kvantitative analyser referer til hvilket siktepunkt analysen skal ha (Grønmo, 2004, s. 336). Da kvalitative analyser tar sikte på å gå mer i dybden på et relativt begrenset område og enheter, er opptatt av å oppnå en relativt helhetlig forståelse av spesifikke forhold, og samtidig egner seg godt til å utvikle hypoteser og teorier, (Grønmo, 2004, s. 336), kunne dette vært passende metode for min oppgave. Dette fordi min oppgave tar sikte på å utforske et begrenset antall caser. Problemet med kvalitative analyser er at de ikke så lett lar seg generalisere og således har relativt begrenset rekkevidde. Kvantitative analyser, derimot, tar sikte på nettopp å oppnå mest mulig representativ oversikt over generelle forhold. De egner seg for generalisering. For å utnytte min innsamlede empiri mest optimalt, ønsket jeg imidlertid å kombinere disse to måtene. Jeg ønsket å bruke kvantitative teknikker, slik som struktur og kategorisering av datamaterialet, ved at jeg utviklet et kodeskjema på grunnlag av de analytiske begrepene. Jeg har laget tabeller i Excel der jeg har ført inn søkeord for indentifiseringen av de artiklene jeg har brukt, og registrert antall treff. Jeg har ført inn overskrifter til alle papiravisene i et ekstra Word-dokument for å unngå dobbeltregistrering av artikler under innsamling av artikler fra de tilhørende nettavisene. Dette for at jeg bedre skulle kunne sammenlikne på tvers av avisene senere i analysen, spesielt under den deskriptive kodingen, og som veiledning før jeg begynte å samle inn datamaterialet. Samtidig hadde innsamlingen av empirien kvalitative egenskaper, ved at analysen og tolkingen av datamaterialet i noen grad foregikk under dataregistreringen.

Grønmo (2004) hevder at tolkning av datamaterialet under dataregistreringen ikke bare dreier seg om å styre datainnsamlingen i en mest mulig relevant retning. Den gir også rom for en mer generell innsikt i og forståelse av de fenomener som skal analyseres (Grønmo, 2004, s. 339). I min analyse er de kvalitative teknikkene basert på at jeg fortløpende har gjort vurderinger av hvilke deler av materialet som er relevant for studien min. Asp (2007) sine begreper om informative-, rettferdige- og granskende medier, og operasjonalisering av disse, har styrt hvordan jeg har valgt å tolke materialet. Analysen vil imidlertid også bære preg av det er gjort subjektive vurderinger av selve innholdet i artiklene. For, som det ble redegjort for i avsnittet over, man kan aldri være sikker på at min tolkning sammenfaller fullstendig med en annens tolkning, selv om man følger retningslinjene gitt i kodeboken. Selve innholdsanalysen av tekstene vil utgjøre den kvalitative dimensjonen på besvarelsen av problemstillingen min. En kvalitativ innholdsanalyse vil innebære en systematisering av for eksempel utvalgte tekstsitater, med det formål å belyse spesifikke problemstillinger. Formålet kan være å få innblikk i hvilke argumenter, standpunkter, holdninger eller verdier som står sentralt i teksten (Grønmo, 2004, s. 128).

Jeg begynte innsamlingen av empirien med en ren kartlegging av avisenes dekning av de forskjellige konfliktene. Her fikk jeg, ut fra en telling av forekomsten av avisartikler rundt hver konflikt, et visst antall treff. En slik ren telling av antall treff sier kun noe om hyppigheten av denne konflikten i de utvalgte mediene. Den sier ingenting om artiklene i seg selv er informative, rettferdige eller granskende.

I trinn to, ønsket jeg gå i dybden på artiklene. Jeg valgte ut nyhetsartiklene fra hver papiravis og nettavis, og analyserte disse grundigere, ved hjelp av de indikatorene jeg hadde satt opp i kodeboken. Ved å kombinere den kvantitative og kvalitative tilnærmingen til stoffet, håper jeg at jeg kan si noe om i hvilken grad medienes dekning legger til rette for opplyst forståelse.

3.5. Univers, utvalg og komparative casestudier

I "havet" av de nyhetsmedier som finnes i dag, var det ikke lett å bestemme seg for hvilke som skulle inngå i analysen, og hvilke som skulle utelates. De to viktigste nyhetskanalene i Norge i dag, er TV og aviser. Begge kunne ha tjent som caser for å besvare problemstillingen min, men grunnet tidsperspektiv og oppgavens lengde, samt rent praktiske utfordringer, falt valget på aviser. Det var flere grunner til dette. TV-nyheter er mer flyktige, og de har begrenset mulighet for å gå dypt inn i en sak. Dette skyldes en faktisk tidsbegrensning. For

eksempel har NRK Dagsrevyen 45 min sendetid. Skal TV-nyheter gå dypere inn i et tema, må det spesielle programmer til for dette. Eksempelvis Urix, Brennpunkt, Debatten og lignende. Avisene på sin side kan, om de ønsker det, bruke flere sider for å gå i dybden av et tema. De fleste avisene har også en partipolitisk forhistorie, noe som kan være en påvirkningsfaktor for hvordan de velger å dekke en nyhet. Avisene, og da særlig nettavisene, er også mer tilgjengelige for publikums bidrag og ytringer via kommentarfelt, debattinnlegg og kronikker. TV har et mer lukket system, og det er vanskelig for publikum å bidra direkte. Et siste argument for at jeg har valgt å analysere aviser og deres tilhørende nettaviser, de er tekstbaserte data som er lett tilgjengelig i søkebasen ATEKST.

Universet i denne oppgaven har vært norske aviser. Sannsynlighetsutvelging er ofte den utvalgsmetoden som sikrer gode muligheter for generalisering av utvalg til univers (Hellevik, 2009, s. 37). Dette fordi det er tilfeldig uttrekning av enheter som sikrer mot systematiske skjevheter i utvalget (Hellevik, 2009, s. 37). I casestudier er antall enheter for lavt til at det er hensiktsmessig med sannsynlighetsutvelging. Således er derfor komparative studier ofte basert på strategisk utvelging av enhetene (Grønmo, 2004, s. 384).

Før jeg startet utvelgelsen, bestemte jeg meg for tre kriterier som jeg ønsket at utvalget mitt skulle ha: 1) Avisene skulle være riksdekkende, slik at de var tilgjengelige for hele befolkningen. 2) Utvalget måtte inneha både løssalgsaviser og abonnentsaviser. Dette henger sammen med at løssalgsaviser ofte er tabloidaviser. Og der løssalgsavisene appellerer til alle med en kombinasjon av nyhets- og underholdningsstoff, for eksempel VG, og meningsaviser, slik som Klassekampen og til dels Aftenposten, i første rekke henvender seg til et politisk og ideologisk reflektert publikum (Allern, 2001, s. 60, 61, 62). 3) Det siste kravet var at de måtte ha tilgjengelige nettutgaver.

Et raskt søk i Retriever/A-tekst på "norsk og papirpresse" gav 206 søkeresultater. For å avgrense, tastet jeg inn "rikspresse og papirutgave" og dette gav elleve treff: A-magasinet, Aftenposten, Dag og Tid, Dagbladet, Dagens Næringsliv, Dagsavisen, Klassekampen, Morgenbladet, Nationen, VG og Vårt Land. Ut fra disse elleve riksdekkende avisene, falt valget på Aftenposten, Klassekampen og Verdens Gang, og deres tilhørende nettaviser. Grunnen til at jeg valgte ut nettopp Verdens Gang, Aftenposten og Klassekampen, var at de to førstnevnte er landets største aviser målt i opplagstall (Medienorge, 2015c), mens Klassekampen er den største dagsavisen med en klar venstreprofil. "Peak journalisme" er et begrep innenfor medievitenskapen, og viser til at ledende aviser med høy prestisje innenfor sitt område, har en agendasettende funksjon. Derfor har mindre aviser en tendens til å dekke

hendelser på samme måte som de ledende avisene (Fritzen, 2013, s. 38). Jeg er klar over at en ulempe ved denne utvelgelsen er at den ikke inneholder noen opplagt avis for å representere høyresiden. Da jeg vurderte utvalgsenheten, var tanken å inkludere Dagens Næringsliv der. Dette er imidlertid en nisjeavis med et klart fokus på økonomi og finans, og jeg vurderte det til at den faller utenfor mitt analyseområde. En eventuell inkludering av denne ville ikke være hensiktsmessig for min oppgave. En annen faktor jeg måtte ta hensyn til, var at en del av de store avisene har magasiner, ofte da linket til en bestemt ukedag, slik som for eksempel Aftenpostens A-magasin, VG- helg og Klassekampens Bokmagasin. Jeg har valgt og ikke inkludere disse i undersøkelsen, delvis fordi de bare utgis enkelte dager i uken, og delvis for å avgrense materialet. Samtidig har jeg inntrykk av at artiklene i magasinene ofte fungerer som ”fordypningsartikler”. Dermed kan jeg gå glipp av verdifull informasjon. Ettersom hovedfokuset i oppgaven er nyhetsartikler, kan imidlertid dette valget rettferdiggjøres. Jeg har valgt å inkludere avisenes nettutgaver i tillegg til papirutgavene. Det er to grunner til dette. Den første er at tall fra mediebedriftene.no viser at det er færre som leser papiraviser, men at nettaviser og da særlig via de mobile plattformene, har økt (Mediebedriftene, 2014). Den andre grunnen er at nettbaserte medier, på en helt annen måte enn papiraviser, tilrettelegger for deltakelse fra leserne via kommentarfelt, debattfelt og kronikker. Derfor kan nettbaserte medier sies å tilrettelegge for den demokratiske prosessen på en annen måte enn papiraviser.

Undersøkelsen vil da ta form av å være en komparativ casestudie som egner seg for undersøkelser der man forholder seg til et relativt lite antall av caser. Dette gir meg mulighet til å fordype meg i hver avis (case) i større grad enn om jeg hadde valgt meg ut et større antall av caser. En ulempe med små N-studier, er at representativiteten blir dårligere (Grønmo, 2004, s. 128). Representativitet viser til om det resultatet man kommer frem til i analysen, er generaliserbart til resten av universet, og er det endelig målet for vitenskapelige studier. George og Bennet (2004), hevder at forskere, som bruker case- studier, ofte er mer interessert i å finne forholdene som påvirker utfallet av det man studerer og hvilke mekanismer som virker inn på utfallet, heller enn å fokusere på hvor *ofte* disse forholdene og dets utfall oppstår (George & Bennet, 2004, s. 31). Det er da viktig at forskeren er nøye med å påpeke at det eventuelt kun er betingede generaliseringer som gjelder for underklasser av fenomener som ”ligner på” de som undersøkes (George & Bennet, 2004, s. 32). Min studie er ikke på langt nær omfattende nok til at resultatene kan generaliseres til et bredere univers. Men må et case være representativt for å inneha verdi i seg selv? Ved å bruke case- studier i anvendt

forskning, fra teori til case, er ikke hovedfokus på generalisering. Ved å bruke et teoretisk rammeverk til å analyseres ett empirisk case, er imidlertid problemet ofte at det finnes flere konkurrerende perspektiver. Historikere vil for eksempel velge et annet perspektiv enn en statsviter, og alle perspektivene kan være like gyldige. Det blir et spørsmål om hvilke analytiske ”briller” man velger å bruke (Levy, 2008, s. 4, 5). Mine analytiske briller har vært Asp (2007) sine kriterier om at mediene skal være informative, rettferdige og granskende for å utøve sin rolle som informasjonsformidlere i det demokratiske samfunnet. Jeg har valgt å ha fokus på de utvalgte medienes dekning av informasjon til folket, i forkant av beslutninger gjort, vedrørende Norges deltakelse i væpnede konflikter. Valget falt på dette, fordi det ikke er mye mediedekning på dette feltet generelt. Dette kan anses som en ”extreme –case” metode i følge Gerring (2009), og han forstår det som noe som er uvant og annerledes, og det er nettopp dette som gir caset verdi og gjør det interessant (Gerring, 2009, s. 101, 102).

3.5.1. Presentasjon av utvalgsenhetene

I de følgende avsnittene vil det bli en kort presentasjon av de utvalgte avisene og de vil bli beskrevet langs de tre kriteriene jeg hadde, for å velge ut nettopp dem.

3.5.2. Aftenposten

Aftenposten er en riksdekkende avis, og er en av landets største, målt i opplagstall. Den har en historisk høyreprofil og karakteriseres gjerne som uavhengig liberalkonservativ. (Aftenposten, 2015; Fritzen, 2013). Selv om Aftenposten kan kjøpes som løssalgssavis, er den først og fremst en abonnementsavis. Aftenpostens verdier og redaksjonelle mål er oppsummert slik: ”*Aftenposten skal med journalistikk av høy kvalitet sikre ytringsfrihet, verne om den enkeltes frihet, og støtte det sosiale og kulturelle fellesansvaret*” (Haugsgjerd, 2012). I tillegg arbeider Aftenposten ut fra interne redaksjonelle kriterier som legges til grunn for deres prioriteringer. Disse er: Overraskende - som er deres nyhetskriterium og viser til det som er genuint nytt eller som ikke mange vet fra før. Vesentlig – det som er vesentlig internasjonalt, i det norske samfunnet eller i menneskers liv. Engasjerende - viser til det som engasjerer lesere og skaper debatt, på offentlige debattarenaer eller rundt middagsbordet. Nyttig- det som gir kunnskap om samfunnet eller forhold mange lesere er opptatt av (Haugsgjerd, 2012).

3.5.3. Klassekampen

Klassekampen er en dagsavis i tabloidformat, og var, frem til den ble uavhengig i 1991, utgitt av den Marxist-leninistiske Gruppen (MLG) som var en forløper til partiet AKP (Klassekampen, 2009). I dag betegner avisen seg som venstresidens dagsavis, og dens formålsparagraf er: «*Avisa Klassekampen skal drive en seriøs, kritisk journalistikk, med allsidige politiske og økonomiske avsløringer av utbytting, undertrykking og miljøødeleggelser – samt inspirere og bidra til ideologisk kritikk, organisering og politisk kamp mot slike forhold, ut ifra et revolusjonært, sosialistisk grunnsyn.*» (Klassekampen, 2015) På internett publiserer avisen daglig fire utvalgte artikler, men den har prioritert papirutgaven, og har ikke prøvd å skape en nyhetsavis på internett (Klassekampen, 2015).

3.5.4. Verdens Gang

VG er en tabloidavis. Den er en av Norges største aviser, og den fremste eksponenten for løssalgspresen i Norge (VG, 2014). Avisens grunnleggende retningslinjer lyder:

” *Grunnleggende retningslinjer for Verdens Gang er fastlagt ved etableringen i 1945. Det skal derfor være avisens oppgave å bygge bro over motsetninger i samfunnet og å dempe politisk strid som ikke er begrunnet i ideologiske forskjeller. Verdens Gang er en mediebedrift med avisutgivelse og beslektet virksomhet som formål. Avisens formål er å være en partipolitisk og økonomisk uavhengig dagsavis for hele landet og avisen bygger på humanistiske idealer og grunnleggende demokratiske verdier*” (NOU 2000:15, 2000). Den skal være åpen og folkelig, og nå frem til befolkningen gjennom dyktige journalistiske presentasjoner, spisse overskrifter og god bildebruk (Mediehuset, 2011).

Tabell 4: Sammenstilling av analyseenhetene, beskrevet langs de tre kriteriene for utvelgelsen.

Avis*	Abonnements/Løssalg	Nettavis	Meningsavis/Tabloid**
Aftenposten	Ja, primært (mulig løssalg)	Ja	Meningsavis (dels)
Klassekampen	Ja (mulig)	Ja	Meningsavis
VG	Ja, (mulig abonnement, men kun lørd. og sønd. utgave)	Ja	Tabloid

* Riksaviser

**Rubrikken Tabloidformat sikter til innholdsmessig fremtoning, ikke om avisen har dette formatet, da både Klassekampen og VG er tabloidaviser med hensyn til format.

3.6. Refleksjoner rundt metodisk kvalitet: reliabilitet og validitet

Grønmo (2004) hevder at til forskjell fra kvantitative studier, er det ikke mulig å teste og beregne reliabiliteten til kvalitative studier ved hjelp av standardiserte metoder som for eksempel pi. I kvalitative studier blir undersøkelses-opplegget i stor grad utviklet underveis i datainnsamlingen. Derfor vil undersøkelses-opplegget være avhengig av tidspunkt for gjennomføring av studien, og hvem som gjennomfører den. Derfor innebærer reliabilitet at de empiriske funn som presenteres, er basert på data om faktiske forhold, og at disse dataene ikke bygger på forskerens rent subjektive skjønn, eller skyldes tilfeldigheter under forskningsprosessen, men er innsamlet systematisk (Grønmo, 2004, s. 228, 229). Det empiriske materialet i denne undersøkelsen er hentet fra Atekst, et arkiv som er tilgjengelig for alle. Det er derfor mulig å etterprøve undersøkelsen, om det er ønskelig, ved å hente ut det datamaterialet jeg har brukt, ved å bruke de samme søkekriteriene som meg. Disse søkekriteriene er spesifisert i vedlegg 1. Det kan dog diskuteres om selve analyseresultatet vil bli det samme, da operasjonaliseringen av de teoretiske begrepene delvis innehar subjektive elementer. Dette ble forøvrig diskutert i avsnittet 3.3. En annen måte å reliabilitets-vurdere materialet på, er å foreta en kritisk gjennomgang av det samme datamaterialet på ulike tidspunkter. Hensikten med slike gjentatte gjennomganger av datamaterialet, er å avklare stabiliteten av forskerens beskrivelser av de forholdene som studeres. Stabiliteten kan således vurderes ut fra graden av samsvar på beskrivelsene av datamaterialet (Grønmo, 2004, s. 229). Da tidsperspektivet i forhold til en masteroppgave er relativt begrenset, har det ikke vært mulig å gjennomgå materialet flere ganger over en lengre tidsperiode. Gjennom gjentatt systematisering og tilpasning av datamaterialet til denne undersøkelsens formål, har jeg fått oversikt over og forståelse av hva jeg skal se etter i materialet, som best kan bidra til å besvare min problemstilling. I følge Grønmo (2004) er ofte en kontinuerlig forbedring av datakvaliteten det viktigste redskapet man har, når man skal forbedre reliabiliteten og validiteten. Dette kan gjøres ved systematisk tilpasning av datamaterialet under hele studien (Grønmo, 2004, s. 239, 240).

Når det gjelder selve utvelgelsen av artikler, har en utfordring vært det som kan betegnes som ”artikkel i artikkelen”. Dette skyldes det faktum at en artikkel ikke er et entydig begrep, ettersom større nyhetssaker eller reportasjer av og til er brutt opp, slik at de inneholder flere elementer (Allern, 2001, s. 81). Dette kan ha medført at en del artikler ikke egentlig er

artikler, men faktiske elementer i en større artikkel. Dersom dette stemmer, kan det være fare for at en del av disse ”uriktig” er blitt registrert som selvstendige artikler under innsamlingen. Dette kan ha ført til at enkelte konflikter har fått et urettmessig høyt antall artikler. Dette kan igjen være med å forklare hvorfor noen konflikter har høyere dekning enn andre. Da jeg ikke har sjekket med Atekst hvordan de legger inn artiklene sine i arkivet, ei heller forhørt meg med avisene om hvordan de bygger opp sine artikler, må det tas høyde for at en slik skjevfordeling finnes i datamaterialet. Som det imidlertid blir påvist senere i den forberedende analysen og i selve analysen, er det snakk om ganske forskjellige konflikter, som ut fra sin natur fordrer at de har blitt dekket med ulik intensitet.

Validiteten referer til datamaterialets gyldighet i forhold til de problemstillingene som skal belyses. Validiteten vurderes som tilfredsstillende dersom det er åpenbart at de innsamlede data er gode og treffende i forhold til studiens intensjoner (Grønmo, 2004, s. 231). I min undersøkelse ønsker jeg å belyse i hvilken grad nyhetsmediene legger til rette for ”opplyst forståelse”, i forkant av beslutninger gjort om norsk deltagelse i væpnede konflikter i utlandet. Jeg tok da utgangspunkt i å ikke analysere de artiklene som havnet i kategorier som: kommentar, kronikk, debatt og lignende. Dette burde nok vært gjort, da jeg, under registreringen av datamateriale har merket meg at en del av disse innleggene går i dybden, og innehar mye relevant informasjon. Det er også her mangfoldet av meninger best kommer til uttrykk, fordi ”alle” kan skrive innlegg og komme på trykk. Dette er viktig for den demokratiske informasjonsutvekslingen og diskursen, og gjelder kanskje spesielt for nettavisene (Engebretsen, 2007, s. 11- 26). Jeg har likevel vurdert det slik at problemstillingen fordret at hovedfokuset skulle være på nyhetsartikler. Et unntak ble gjort med hensyn til innholdsanalysen av Tsjad-konflikten. Dette vil bli grundigere redegjort for i analysekapitlet, kapittel 4.2

3.7. Datainnsamling og forberedelse av data

Kvalitative innholdsanalyser bygger på systematisk gjennomgang av dokumenter med sikte på kategorisering av innholdet og registrering av data som er relevant for problemstillingen i den aktuelle studien. Da kvalitative studier ofte preges av subjektivitet, og deler av analysen gjennomføres under selve innsamlingen av data, er det viktig å avklare fokus for datainnsamlingen. Denne avklaringen bygger på problemstillingen. Den ene avklaringen gjelder hvilke temaer som skal prioriteres, den andre hvilke typer av tekster som skal samles

inn (Grønmo, 2004, s. 187 - 189). I de neste avsnittene vil jeg gjennomgå og drøfte de valg jeg har gjort med hensyn til datainnsamling, avgrensinger i tid og valg av konflikter.

3.7.1. Kvalitative undersøkelser som oppfølging av kvantitative undersøkelser

I følge Grønmo (2004) vil en supplering av kvantitative undersøkelser med mer kvalitative studier, ofte være nødvendig for å forstå de generelle resultatene av den kvantitative undersøkelsen. På den annen side, kan den generelle oversikt som oppnås i den foregående kvantitative analysen, være et viktig grunnlag for strategiske vurderinger av hvilke fenomener som er viktige å studere mer inngående i den kvalitative oppfølgingsundersøkelsen (Grønmo, 2004, s. 211). I mange av de masteroppgavene jeg har sett på for i finne inspirasjon til min egen, se avsnitt 1.3.3, har det metodiske valget vært kvantitative innholdsanalyser med kvalitativt supplerende elementer. Jeg var lenge bestemt på at jeg skulle gjøre det samme, men etter hvert som jeg begynte å samle inn datamaterialet og gjennom operasjonaliseringen av de teoretiske begrepene, skiftet jeg gradvis mening. Jeg vurderte det slik at min problemstilling, og spesielt det valget jeg gjorde ved å bruke Asp sine teoretiske begreper som analytisk verktøy, fordret at jeg hadde behov for å gå dypere inn i stoffet, enn det jeg *tror* jeg ville ha oppnådd ved å bruke en kvantitativ tilnærming, og basert meg på å telle forekomsten av spesifiserte ord. For å kunne vurdere ordentlig i hvilken grad mediene har vært informative, rettferdige og granskende i sin dekning av de konfliktene jeg ønsket å se på, måtte en dypere gransking til. Derfor har jeg valgt en kvalitativ innholdsanalyse med et supplerende kvantitativt preg. Min kvantitative metodedel har blitt brukt primært i forberedelsene av den mer dyptgående innholdsanalysen, og er derfor å betrakte som en innledende analyse.

3.7.2. Kartlegging av tilgjengelig datamaterialet – hva finnes av informasjon der ute?

Hvordan er nyhetsmedienes dekning av væpnete konflikter i det daglige nyhetsbildet? I hvilken grad legger dekningen til rette for opplyst forståelse? Med utgangspunkt i denne problemstillingen, begynte jeg med en kartlegging av om det faktisk fantes informasjon om de konfliktene jeg var interessert i: Afghanistan, Irak, Libya, Mali, Tsjad, Etiopia og Eritrea. Det søkeordet jeg brukte for å finne ut av dette, var navnet på det landet hvor konflikten pågikk. Med hensyn til Etiopia og Eritrea, bestemte jeg meg for å gjøre ett søk på hvert av

egennavnene og et søk der jeg brukte begge. Begrunnelse for dette valget var at selv om de to landene ofte ses i sammenheng med hverandre, er de to selvstendige stater og bør behandles som dette.

Retriever er Nordens største leverandør av medieovervåkning, og et verktøy for redaksjonell research og medieanalyse (Retriever, 2015b). Atekst inngår i Retriever, og er Skandinavias største digitale nyhetsarkiv (Retriever, 2015a). Jeg har brukt denne databasen for innsamling av empirien. Den gir ulike muligheter for kildesøk, slik som for eksempel avgrensinger i tid og type medier.³ I det aller første søket mitt har jeg valgt å avgrense tidsrommet fra år 2000 til 2014/2015. Begrunnelsen for valg av dette tidsrommet, er den beslutningen jeg har tatt om å utvide mediesøket mitt ved å innlemme nettutgavene til avisene. Selv om både, Aftenposten, Dagbladet og VG lanserte sine nettaviser i 1995 (Aftenposten, 2015; Dagbladet, 2015; VG, 2014) og Klassekampen sin nettavis i 1996 (Klassekampen, 2009), har den digitale mediehverdagen virkelig fått fotfeste fra 2000-tallet og utover. Tidsrommet korresponderer også med konfliktene jeg har valgt ut, se over.

Dette er konflikter av forskjellige natur, og Norges involvering i dem er også forskjellig. Da hovedfokus i oppgaven ikke har vært å sammenligne konfliktene som sådan, men å se på medienes dekning av konflikten og landet generelt, har jeg bevisst ønsket å ha et utvalg som dekker bredest mulig. Jeg mener at disse konfliktene representerer forskjeller i Norges forme for deltagelse i væpnede konflikter i utlandet og det kan ha innvirkning på hvordan mediene har valgt å dekke dem.

Videre har jeg valgt å avgrense søket mitt til seks måneder før beslutningen om en eventuell deltagelse ble tatt. Jeg anser at seks måneder er nok for befolkningen til å sette seg inn i de saker det skal tas beslutninger på, jfr. Dahls presisering av prinsipp om ”opplyst forståelse” i avsnitt 2.5c. Det har vært vanskelig å finne frem til eksakte datoer på når beslutningene er tatt, dette fordi faktiske beslutninger i saker som omhandler Norges deltakelse i internasjonale operasjoner, som nevnt tidligere, er unntatt offentligheten. Jeg har derfor valgt å ta utgangspunkt i de aktuelle månedene, og deretter regnet seks måneder tilbake i tid. Unntakene er der jeg fant mer nøyaktige datoer, hvor jeg har valgt å bruke disse.

I tillegg må det klargjøres hva begrepet væpnet konflikt sikter til. Det er viktig å bruke litt tid og plass på dette, fordi rent teoretisk eksisterer det mange ulike definisjoner av dette

³ For full informasjon om måter å søke i Atekst arkiv på se http://web.retriever-info.com/static/pdf/archive/search_manual_no.pdf

begrepet. De sikter alle til forskjellige typer av væpnede konflikter. Samtidig er det viktig å merke seg at i daglig tale blir ikke skillet mellom disse begrepene alltid overholdt. Ordet krig brukes ofte, misvisende, om veldig mange typer av væpnede konflikter. I litteraturen skilles det mellom: 1) ”internasjonalisert borgerkrig” der borgerkrig i et land kan spre seg til et eller flere naboland (Norsk Utenrikspolitisk Institutt, 2014). Borgerkrigen i Syria kan tjene som eksempel på dette. 2) ”Internasjonal væpnet konflikt” er betegnelsen på en væpnet konflikt mellom to eller flere stater, ofte omtales dette som krig (Larsen, 2013). 3) ”Ikke-internasjonale væpnet konflikt” er betegnelsen på væpnede konflikter, som ikke er internasjonale. De finner sted mellom en stat og en eller flere ikke-statlige grupper, eller bare mellom to eller flere ikke-statlige grupper, for eksempel borgerkrig. En rettslig utfordring er å trekke grensen mellom ikke-internasjonale væpnede konflikter og ulike former for opprør, uro og krisetilstander (Larsen, 2013). En diskusjon rundt dette temaet faller utenfor denne oppgavens omfang, men jeg mener det er viktig å ha disse skillene mellom typer av konflikter i minne, fordi det kan ha utslag på hvordan de blir dekket i mediene.

Det må også redegjøres for to andre begreper før konfliktene presenteres: fredsbevarende operasjoner og humanitær intervensjon. Førstnevnte sikter til en flernasjonal inngripen med et politisk mandat. Partene har akseptert at det anvendes militære og/eller sivile midler for å gjenopprette eller bevare fred og stabilitet mellom stridende parter i et avgrenset område (Leraand, 2014a). En humanitær intervensjon er en stats eller er organisasjons militære inngripen i en annen stat med det erklærte formål å beskytte sivilbefolkningen fra grove menneskerettighetsbrudd (Leraand, 2014a). Da denne typen intervensjon er omstridt, grunnet ikke-innblandingsprinsippet i folkeretten, er den mest utbredte oppfatningen at en humanitær intervensjon uten forankring i et FN-mandat, ikke er lovlig grunnlag for bruk av makt (Humanitær intervensjon, 2013). I denne oppgaven vil konfliktene som omtales, være en blanding av de ulike formene for konflikt, likeledes Norges form for deltakelse. Jeg har bevisst valgt meg ut forskjellige typer av konflikter, fordi, som jeg har redegjort for i teorikapittelet, det er mange faktorer som spiller inn på hvilke nyheter som settes på dagsordenen.

Enda en presisering må til. Jeg har valgt å systematisere datamaterialet mitt i Excel-ark, vedlegg 1 og 2. Alle tabeller i teksten vil følgelig være forkortelser basert på disse vedleggene. For fullstendig oversikt over kombinasjoner av søkeord og lignende, henvises det til vedleggene.

Tabell 5: Viser resultatene av det første søket jeg gjorde. Søkeordet var navn på landet/konflikten.

Land/ konflikt	Aftenposten papir	Aftenposten nett	Kl.kampen papir	Kl.kampen nett	VG papir	VG nett
Etiopia	5	2	-	-	1	-
Eritrea						
Etiopia	36	6	-	-	17	2
Eritrea	8	2	-	-	3	1
Afghanistan	1649	1131	638	73	539	466
Irak	2027	2514	686	56	648	691
Tsjad	11	19	6	1	9	11
Libya	246	342	178	30	141	302
Mali	161	166	142	24	65	133

* De tomme cellene betyr at det ikke fantes artikler som korresponderte med det første søkeordet.

Som tabell 5 viser, er det meget stor variasjon over antall artikler som har treff på det første søkeordet, landet/konflikten. Ei heller sier dette treffet noe mer om hva disse artiklene inneholder, bortsett fra søkeordet, men det gav meg en indikasjon på om det faktisk fantes materialet ”der ute”, og var avgjørende for at jeg gikk videre med undersøkelsen.

Etter at den første kartleggingen var unnagjort, begynte jeg å utforske søkemulighetene i Atekst. Jeg bestemte meg for fem sentrale søkeord som jeg ønsket å kombinere i et forsøk på å få ned antall treff, og å finne de mest relevante artiklene. Søkeordene var: krig, Norge, deltakelse/ deltagelse (kan skrives på begge måter) og konflikt. Grunnen til at jeg bestemte meg for disse, var at jeg ønsket å se på Norges engasjement i de nevnte konfliktene, og det var derfor naturlig å bruke Norge, samt deltakelse/deltagelse som søkeord. Krig og konflikt er dagligdagse begreper som ofte brukes om hverandre. Ååpet var at når jeg kom til det stadiet hvor jeg kunne analysere artiklene mer nøye, ville mer korrekte begreper bli brukt. En annen grunn var at jeg ønsket å ha de samme søkekriteriene for alle konfliktene, da jeg skulle snevre inn søket mitt ved bruk av de overnevnte søkeordene. Da de væpnede konfliktene er forskjellige av natur, mente jeg det var best å bruke de ordene som var mest alminnelige.

Atekst har flere søkekombinasjoner, jeg begynte med å eksperimentere med følgende kombinasjoner:

- 1) ”AND”, dette søket gir treff på artikler som inneholder begge ordene, for eksempel Mali og Norge.
- 2) ”OR”, dette søket gir treff på artikler som inneholder minst et av ordene, for eksempel Mali eller Norge.
- 3) () parenteser, f.eks (Afghanistan ”AND” krig) ”OR” Norge, artiklene som inneholder ordene Afghanistan og krig gir treff, alternativt artikler som bare inneholder Norge.

Jeg fant fort ut at ”OR” gav meg altfor høyt antall treff, hvorav en del av dem ikke ville være relevante. Jeg var for eksempel ikke interessert i alle artiklene som inneholdt søkeordet ”Norge” eller ”krig”. Det samme gjaldt søkefunksjonen med parenteser. Jeg fikk altfor høyt antall treff og en rask gjennomgang indikerte at mange var irrelevante artikler for min oppgave. Derfor bestemte jeg meg for at søkene mine skulle baseres på ”AND” funksjonen, da denne gjør at jeg får artikler som inneholder begge søkeordene.

Tabell 6: Samlet resultatet av det andre søket med de spesifiserte søkekriteriene. Det første søkeordet, egnnavnet på landet/konflikten er ikke inkludert. For mer spesifiserte resultater henvises det vedlegg 1.

Land/ konflikt	Aftenposten papir	Aftenposten nett	Kl.kampen papir	Kl.kampen nett	VG papir	VG nett
Etiopia	36 (73,5%)	13(130,0%)	-	-	12 (100%)	2
Eritrea						(66,7%)
Afghanistan	963 (58,4%)	1391 (123,0%)	496 (77,7%)	55 (75,3%)	364 (56,2%)	181 (38,8%)
Irak	1893 (93,4%)	2257 (89,8%)	800 (116,6%)	68 (121,4%)	611 (94,3%)	602 (87,1%)
Tsjad	9 (81,8%)	9 (47,4%)	7 (116,7%)	2 (100%)	7 (77,8%)	9 (81,8%)
Libya	93 (37,8%)	124 (36,3%)	70 (39,3%)	16 (53,3%)	57 (40,4%)	86 (28,5%)
Mali	83 (51,5%)	80 (48,2%)	95 (66,9%)	23 (95,8%)	46 (70,8%)	25 (18,8%)

* Tallene oppgitt i % viser hvor mange prosent dette utgjør av det opprinnelige første søket (land/konflikt), se tabell 5, og kan være en indikator på hvor gode søkeordene var.

Ut fra tabellen ser man at det er noen av søkeordene får mye høyere treff enn andre. Ser man for eksempel på Irak, finner man at den får en prosent score på 93,4 %. Det tilsier at selv etter at jeg snevret inn søket med søkekriteriene, utgjør det samlede antallet av artikler 93,4 % av resultatet fra det aller første søket, der jeg kun brukte søkeordet land/konflikt. Dette kan indikere at de søkeordene jeg har brukt for å skille ut de relevante artiklene, var passende. Ser man på Libya-konflikten, finner man at prosent scoren er gjennomgående lavere. Dette kan indikere at kombinasjonen av søkeordene ikke var optimale for denne konflikten. Samtidig ser man at de konfliktene som generelt fikk høyt treff i det aller første søket, gjennomgående har ganske høye treff i det andre søket også. Interessant er det også å se på de konfliktene der prosent scoren er over 100%. Dette indikerer at det samlede resultatet er høyere etter at jeg ”snevret inn” søket. Det har også vist seg at i del søk der ”deltakelse” scorer lavt, scorer ”deltagelse” derimot høyere i samme søket, se vedlegg 1. Dette kan komme av at begge skrivemåtene brukes, og det er opp til journalisten hva han velger å bruke.

Resultatene fra søk i nettavisene viser mye av det samme med hensyn til resultat av søkeord og dekning av konfliktene. Det kan være verdt å merke seg at Klassekampen gjennomgående

har mye lavere antall på nettutgaven enn i papirutgavene. Dette kan komme av at Klassekampen har prioritert papiravisen fremfor nettavisen. Konflikten med den gjennomgående laveste scoren, er Etiopia/Eritrea. Papiravisene har også gjennomgående høyere antall treff enn nettavisene med hensyn til denne konflikten. En grunn til dette kan være at tidsrommet for dekningen på denne konflikten er fra slutten av 90-tallet, og nettavisene var ikke da så mye lest som nå. Det kan være at det på dette tidspunktet fremdeles var papiraviser som var den primære nyhetskilden, fremfor nettaviser.

De konfliktene som har gjennomgående høyest score, er Afghanistan, Irak og Libya.

Det kan være mange forklaringer på dette. Jeg kan tenke meg at de fleste relaterer seg til nyhetskriterier som vesentlighet, sensasjon og konflikt listet, opp i Østlyngen og Øvrebø (1999) og Allern (2001); samt kriteriene: elitenasjoner, negativitet, terskel og kontinuitet, nevnt i Galtung og Ruge (1965).

Krigføringen i Afghanistan oppstod som et motangrep etter at al-Qaida, uventet, angrep flere mål i USA 2001(Leraand, 2013b). Den involverte flere elitenasjoner og organisasjoner eksempelvis: USA, FN og NATO. Den kom ”nærmere” den norske befolkningen ved at Norge bidro til den utenlandske, militære intervensjonen, og var aktive i krigføringen. Samt at vi, etter deltagelse i den aktive invasionsstyrken, var med i stabiliseringsstyrken ISAF i mange år (Leraand, 2013b). Terskelen, som viser til at en hendelse må ha en bestemt styrke eller omfang for å bli til en nyhet, ble i aller høyeste grad innfridd her.

Krigen i Irak besto også av de elementer som måtte til for å bli en nyhet: elitenasjoner og organisasjoner: USA og FN. Konflikt-elementet kan også ha vært en faktor. USAs intervensjon i Irak uten godkjenning fra FN (Globalis, 2014a), var kontroversielt. Den norske politiske ledelsen kom i et dilemma i forhold til sine viktigste alliertes ønske om hjelp på den ene siden, og motstand både blant befolkningen hjemme og andre NATO allierte, på den andre siden (Bjørge, 2014, s. 30, 31).

Den omfattende dekningen av Libya-krigen kan forklares ut i fra de omfattende omveltningene som ”Den arabiske våren” førte med seg, og som til en viss grad berørte hele verdenssamfunnet. I Libya brøt det ut opprør mot regimet til Muammar al-Gaddafi i februar 2011 (Leraand, 2013a). Dette opprøret utviklet seg til borgerkrig. Begrunnelsen for en internasjonal militær intervensjon var å beskytte sivile mot overgrep fra den libyske regjeringen⁴. For Norge var dette avgjørende for å kunne støtte en militær aksjon i en

⁴ Det har vært mye debatt rundt avgjørelsen om militær intervensjon. For en grundigere innføring om borgerkrigen i Libya, henvises det til Leraand (2013a) sin artikkel på snl.

borgerkrig. Norge har spilt en aktiv rolle i Libya, både militært og politisk. Norge stilte seg bak FNs resolusjoner og bidro tidlig med styrker til den internasjonale styrken. Fra den 23.mars 2011 ble den innledende USA-ledede ”Operation Odyssey Dawn” iverksatt, og den 24.mars 2011 utførte norske kampfly sine første tokt over landet (Leraand, 2013a). Denne krigen hadde også alle de elementene som skulle til for å komme på nyhetsagendaen: vesentlighet i form av Norges aktive deltagelse, elitenasjoner og negativitet, samt at terskelbegrepet ble innfridd.

Hvorvidt nyhetsmediene faktisk har oppfylt kravet for å være informative, rettferdige og granskende, er vanskelig å si, da jeg ikke har gjort en dypere innholdsanalyse. Det faktum at konfliktene har såpass høyt antall av artikler, kan imidlertid tilsa at konfliktene har blitt dekket i stor grad, og at man kan anta at den generelle informasjonsverdien er relativt høy.

3.7.3. To utvalgte konflikter for nærmere gransking

Det viste seg i midlertidig fort at en mer dyptgående analyse av alle seks konfliktene i tre forskjellige papiraviser og tilhørende nettaviser, ble altfor omfattende å gjennomføre innenfor rammene til denne oppgaven. Som allerede nevnt, har ikke hovedfokuset i oppgaven vært på å sammenligne konfliktene som sådan, men på medienes dekning av konflikten og landet generelt. Jeg bestemte meg for å velge ut to konflikter for nærmere gransking. Valget falt på Mali og Tsjad, fordi de ut fra oversikten, se vedlegg 1, har stor forskjell i antall artikler som er skrevet om dem. Spørsmålet er: Hvorfor er det slik? Og, er denne dekningen informativ, rettferdig og granskende? Under følger først en kort beskrivelse av hver konflikt, og Norges form for deltagelse i disse og deretter en gjennomgang av forberedelsene til innholdsanalysen.

3.7.4. Mali

Mali ble selvstendig i 1960, etter å ha vært en fransk koloni siden slutten av 1800-tallet (Globalis, 2015). Det har pågått en konflikt mellom tuaregene, et berbersk folkeslag som mener de har blitt politisk marginalisert, og sentralregjeringen siden 1960- årene. Da tuaregene først gjorde opprør, ble de slått ned med militærmakt (Uggerud, 2013). Tuaregene lever i og ved Sahara-ørkenen, på tvers av moderne statsgrenser. Opprettelsen av Mali førte til at ca. 300 000 tuareger ble borgere av dette landet (Uggerud, 2013). 1.januar 2012 brøt det ut voldelige kamper mellom den maliske regjeringshæren og gruppen ”The National

Movement for the Liberation of Azawad” (MNLA). MNLA er en politisk opprørsgruppe bestående av hovedsakelig tuareger, men den hadde dannet allianse med flere islamistiske opprørsgrupper, deriblant ”Ansar Dine”, ”AQIM” og ”MOWJA” (Movement for Oness and Jihad in West Africa). Dette samarbeidet tok raskt slutt, da de islamistiske gruppene angrep MNLA og tok over kontrollen og begynte å innføre sharia-lovgivning (Globalis, 2015). I mars 2012 ble det gjennomført et militærkupp av offiserer fra den maliske hæren, som ikke var fornøyd med hvordan styresmaktene og hæren hadde håndtert tuaregopprøret. Kuppet ble fordømt internasjonalt, og det førte til enda mer ustabilitet i landet.

Den 11.januar 2013 intervenerte franske styrker Mali. FNs sikkerhetsråd støttet denne intervensjonen, og den 25.april 2013 ble MINUSMA⁵ opprettet (Leraand, 2014b). Mandatet var bredt sammensatt, og sentrale oppgaver var stabilisering av sikkerhetssituasjonen, beskyttelse av sivile og bevaring av kulturminner. Den 3.juni 2013, etter anmodning fra FN, kunngjorde den norske regjeringen at de ville bidra med stabsoffiserer, samt en informasjons- og analyseenhet til operasjonens hovedkvarter (Leraand, 2014b).

3.7.5. Tsjad

Tsjad fikk sin uavhengighet i 1960, og etter dette har landet vært preget av borgerkrig. Konflikten er svært uoversiktlig fordi opprørsgruppene ofte splittes opp, og uenighet i undergruppene er store⁶. Forskjellene mellom det muslimske nord og kristne sør, er en del av kjernen til konflikten (Globalis, 2014b). Tsjad og Den sentralafrikanske republikken (SAR), har blitt påvirket og delvis blitt trukket inn i borgerkrigen i Darfur, en provins i Sudan. I 2006 eskalerte konflikten ytterligere, og det ble innført unntakstilstand øst i landet. I 2008 slo tre opprørsgrupper seg sammen og angrep hovedstaden. I begynnelsen av 2010 var det ca. 450 000 flyktninger i den østlige delen av Tsjad, bestående av flyktninger fra Darfur, samt internt fordrevne (Globalis, 2014b). I mars 2008 ble EU-styrken EUFOR⁷/Tsjad etablert og den ble senere erstattet av en fredsbevarende styrke fra FN i mars 2009 kalt MINURCAT⁸ (Hansen,

⁵ Mission multidimensionnelle intégrée des Nations Unies pour la stabilisation au Mali.

⁶ For en grundig innføring, anbefales Globalis’ nettside ”Konflikten i Tsjad og Hansens artikkel i snl.

⁷ Merk, Norge avsto først å inngå i en styrke med flere nordiske land i regi av EU (Bjørge, 2014).

⁸ United Nations Mission in the Central African Republic and Chad.

2015). Deres formål var å stabilisere området og skape sikre forhold for frivillig og trygg tilbakevending for flyktninger. Etter at EUFOR sitt mandat gikk ut, overtok FN også den militære delen av operasjonen. Denne ble kalt MINURCAT II (Globalis, 2014b).

Etter ønske fra Tsjads myndigheter vurderte FN i februar 2010 på nytt mandatet til MINURCAT, avsluttet operasjonen og trakk seg ut av landet i løpet av 2010 (Globalis, 2014b). I desember 2008 besluttet den norske regjeringen å tilby FN et styrkebidrag, bestående av et kirurgisk feltsykehus. Dette ble satt inn i april 2009. I tillegg bidro Norge med om lag 400 norske soldater som tjenestegjorde i MINURCAT I og II i perioden 2009-2010 (Leraand, 2011).

3.8. Forberedelser til analysen

En kvalitativ analyse skiller seg fra en kvantitativ analyse ved at mye av analysen foregår underveis i undersøkelsen. I avsnittene over har jeg gjennomgått hvordan artiklene ble systematisert og valgt ut etter spesifikke søkekriterier. Jeg fant at det var stor forskjell på mediedekningen av de respektive konfliktene. ”Vinnerne” var Afghanistan, Irak og Libya med en relativt solid dekning på hver. Og selv om det ikke ble gjort en dyptgående innholdsanalyse av disse, konkluderte jeg med at den generelle informasjonsverdien på disse nok var relativt høy, da disse konfliktene gjennomgående oppfylte nyhetskriteriene til Østlyngen og Øvrebø (1999), og delvis, Galtung og Ruge (1965). Reliabiliteten til en kvalitative analyse baserer seg i stor grad på om analyseprosessen er transparent. Leseren skal forstå hvilket arbeid forskeren har utført, og begrunnelser for de avveininger og valg som er tatt. Derfor har jeg valgt å avslutte dette kapitlet med en redegjørelse for utvelgelsen av artikler, systematisering av datamaterialet og tanker rundt denne prosessen. I neste kapittel vil selve innholdsanalysen av utvalget av artikler, både papiraviser og nettaviser, bli presentert.

3.8.1. Presentasjon av analyseverktøyet NVivo

Jeg har valgt å bruke NVivo til selve den dyptgående innholdsanalysen. Produsenten beskriver programmet som ”NVivo is the leading software for analyzing unstructured data. NVivo doesn’t do the thinking for you: its powerful workspace helps you explore information, so you can focus on making new discoveries. It enables you to work with content from documents, web pages, PDFs etc, enabling you to interpret and uncover social phenomena ”(NVivo, 2014).

Da avisartikler kan betraktes som ustrukturert data, fant jeg at dette programmet passet til bruk i min oppgave. Programmet har brukbare verktøy der man kan organisere materialet i forskjellige kategorier, kalt noder. En node kan for eksempel være ”NATO- deltagelse”, og mens jeg utforsket materialet, kunne jeg kode alt som refererte til dette, til denne noden. Det er også mulig og kryss-node eller opprette under-noder. Programmet tilbyr fargekoding og utheving og det var disse jeg brukte mest.

3.8.2. Systematisering av datamateriale for kvalitativ analyse

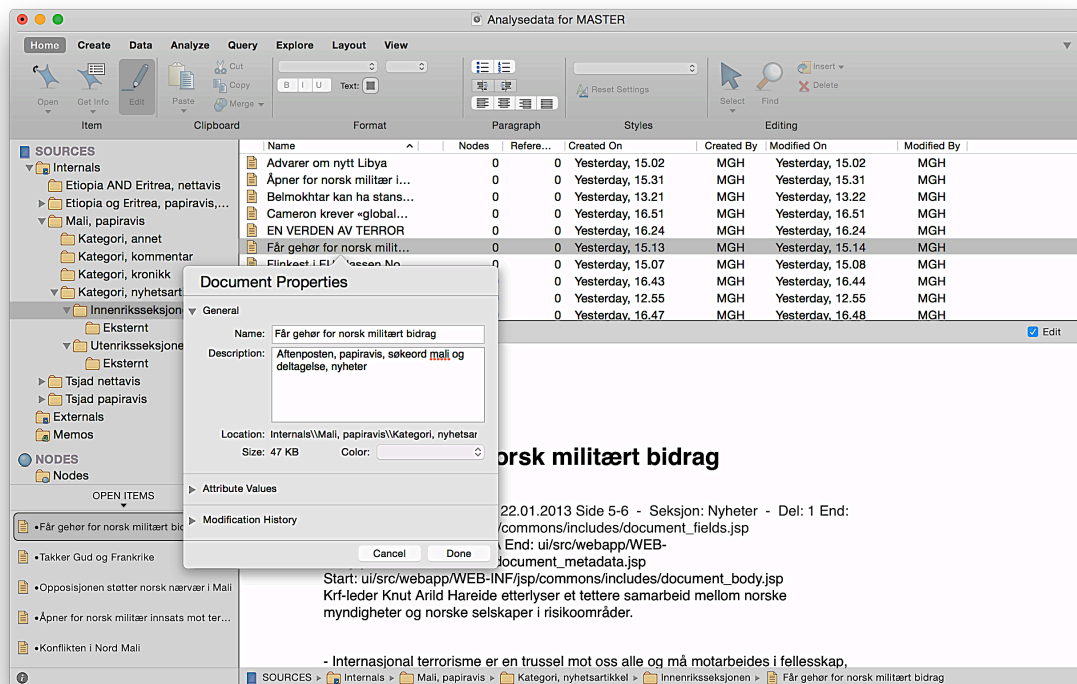
Kvalitativ koding handler om å arkivere data, slik at man kan gå tilbake å lese gjennom det flere ganger til man forstår mønstre og forklaringer (Richards, 2005, s. 86). Deskriptiv koding er den formen for koding som ligger nærmest kvantitativ koding. Her lagrer man informasjon som beskriver casene. Basert på informasjon om karakteristikk ved datamaterialet, kan man lage seg kategorier å lagre dette i (Richards, 2005, s. 90, 91).

I min oppgave har jeg, etter å ha kartlagt antall artikler, ved hjelp av forskjellige søkeord, fått en ytterligere avgrensning. Jeg kopierte artiklene fra Atekst, og limte dem inn i Word-dokumenter. Deretter lastet jeg dem opp i Nvivo, og opprettet forskjellige mapper basert på om de var nyhetsartikkel, kommentar, kronikk og annet. Annet var en restkategori, artiklene jeg ikke kunne plassere inn i noen av de andre kategoriene, havnet i denne. Jeg opprettet en undergruppe for nyhetsartiklene, og delte dem inn etter om de tilhørte utenriksseksjonen eller innenriks, samt om de var hentet fra et eksternt nyhetsbyrå. Jeg var påpasselig med å registrere navn på avis, om den var papiravis eller nettavis, kombinasjon av søkeord brukt, samt hvilken kategori avisen selv hadde brukt på artikkelen i ”description”. Ut fra dette kunne jeg enkelt finne tilbake til artikkelen i Nvivo.

En del av undersøkelsen gikk ut på å sjekke om det var noen forskjell på de artiklene som ble skrevet i avisapirene, og de som ble publisert i nettavisene. Jeg opprettet derfor tabeller i Word, se vedlegg 2, der jeg først registrerte overskriften på de artiklene fra papiravisene som jeg hadde lagt inn i Nvivo. Når jeg så skulle legge inn nettaviser, sjekket jeg med tabellen for å se om samme overskrift dukket opp. I denne tabellen registrerte jeg også antall ord og forholdet bilde/tekst, samt dato. Slik fikk jeg en oversikt over hvilke artikler som allerede hadde blitt publisert i papirutgavene. Der jeg fant nettartikler med samme overskrift, valgte jeg å ikke laste disse opp i dataprogrammet. En fare ved en så ”overfladisk” gjennomgang av nettartiklene, kan være at selv om overskriften var den samme, kunne innholdet variere og jeg kunne gå glipp av informasjon. Jeg tok likevel den avveiningen at innholdet antageligvis

ikke var mye avvikende i artikler som hadde samme overskrift. Tabellen i Vedlegg 2 viser hvordan jeg har systematisert artiklene. Denne gjennomgangen gav meg og mulighet til å få enda større oversikt over materialet, og jeg fikk et relativt tidlig innblikk i hvordan avisene fordelte seg på papiraviser og nettaviser i de tre analyseenhetene. I de nettavisene som ble registrert, brukte jeg samme fremgangsmåte som for papiravisene. Bildet under viser hvordan jeg systematiserte artiklene i NVivo før jeg begynte å analysere dem næyere.

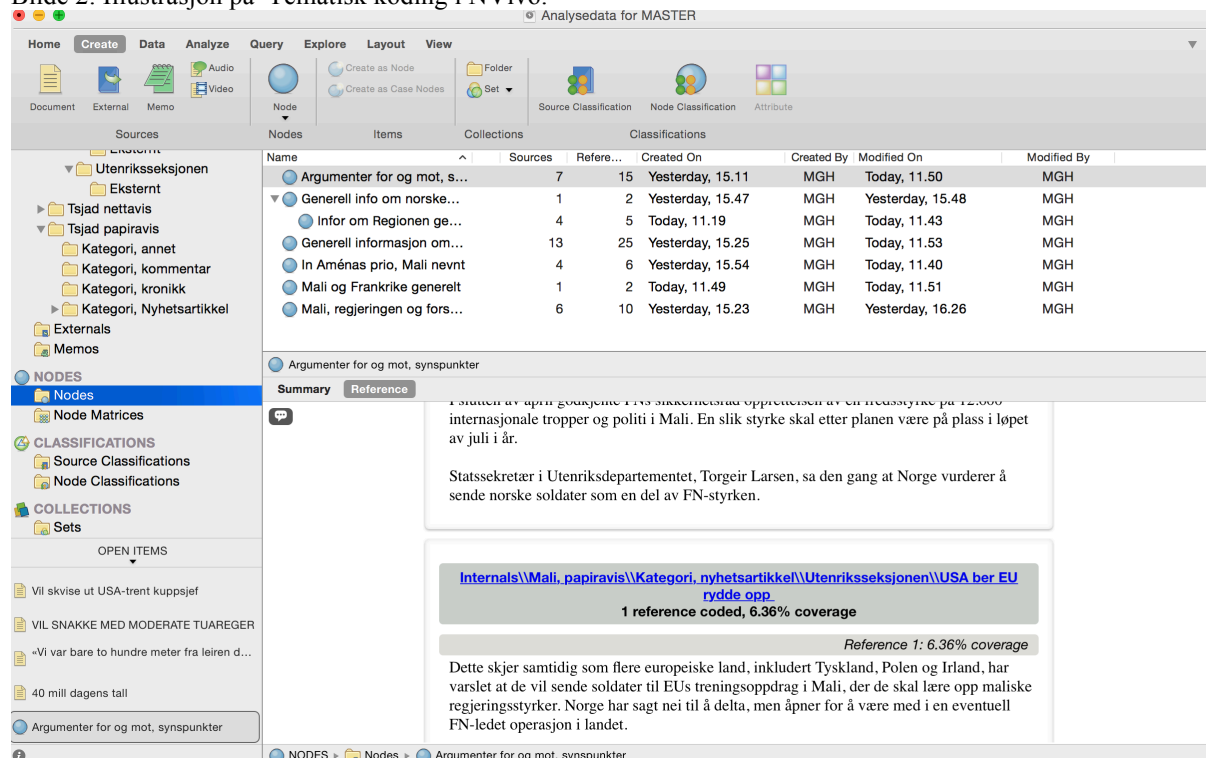
Bilde 1: Bildet illustrer opprettelsen av mapper i NVivo, der artiklene ble systematisert etter hvilken kategori de tilhørte.

Hensikten med tematisk koding er å beskrive tekstens tema og er en forløper for den analytiske kodingen (Richards, 2005, s. 92, 93). Jeg bestemte meg for igjen å bruke avisenes ingress for å få en oversikt over artiklens innhold. Ut fra dette fikk jeg da en antydning om teksten tema. Dette viste seg etter hvert å ikke være en optimal løsning, da jeg oppdaget at en del overskrifter og ingresser ikke var dekkende for det faktiske innholdet. Dette gjaldt spesielt VG. Jeg kommer tilbake til dette i analysen.

Det første jeg gjorde i NVivo, var å opprette noder.

Bilde 2: Illustrasjon på Tematisk koding i NVivo.

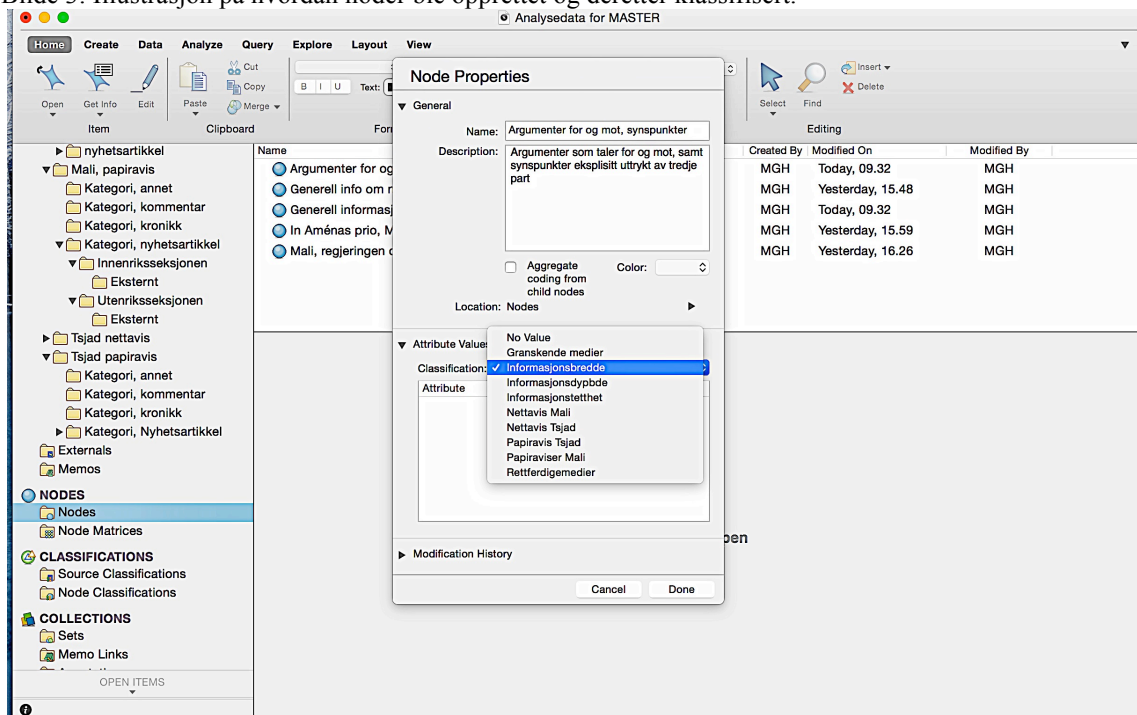
* Den blå markeringen viser hvilken artikkel jeg har hentet tekst utsnittet fra.

En node var, for eksempel, artikler som primært omhandlet angrepet på Statoils anlegg i In Aménas, men der Mali ble nevnt. Jeg opprette også "node classifications" ut fra om de var papiraviser, nettaviser, og hvilken overordnet kategori: informasjonstetthet, informasjonsbredde, informasjonsdybde, rettferdige-, og granskende medier, noden tilhørte.

Jeg fant ut at "node classifications" ut fra papiraviser og nettaviser ikke var videre hensiktsmessig, da selve hensikten med å lese gjennom teksten er å markere noen fraser, for deretter å flytte dem inn i de opprettede nodene. I hvert av disse feltene er det også en referanse til hvilken artikkeltekst utsnittet er hentet fra, den blå markeringen. Ved å trykke på denne åpner hele artikkelen seg.

Den analytiske kodingsprosessen er den mest krevende og den mest sentrale for kvalitative forskere. Den krever at man selv leser gjennom teksten og koder i henhold til kategorier og kriterier (Richards, 2005, s. 94, 95). I tillegg til å lese og kode i NVivo, hadde jeg også en egen notatbok der jeg skrev ned alle observasjoner gjort underveis. Jeg startet med papiravisen til Klassekampen og nyhetsartiklene om Mali-konflikten. Deretter tok jeg for meg nettavisen, og jobbet meg så systematisk videre. Dette var for å holde en best mulig oversikt over materialet, slik at det på slutten var mulig å gå tilbake og sammenligne funnene.

Bilde 3: Illustrasjon på hvordan noder ble opprettet og deretter klassifisert.

4. Analyse av mediedekningen av to konflikter

Analysen vil ha følgende struktur: jeg vil begynne med å presentere informasjonstetthet for samtlige analyseenheter, både papiravis og nettavis. Deretter vil jeg fortsette å presentere hver analyseenhet i to bolker. Informasjonsbredde, informasjonsdybde og rettferdige medier utgjør en bolke. Deretter granskende medier samlet for alle analyseenheter, både papiravis og nettavis. Dette utgjør den andre bolken. Papiravis og nettavis vil bli sammenlignet fortløpende gjennom hele analysen. Begrunnelsen for dette, er at innholdsmessig varierer papir- og nettavisene såpass lite at jeg anser det som mest hensiktsmessig å sammenligne disse fortløpende.

Da hovedfokuset er på nyhetsdekningen av de to utvalgte konfliktene, i forkant av Norges beslutning om deltagelse, har jeg kun analysert de artiklene som havnet i nyhetskategorien. Dette førte til at det var et ganske varierende antall artikler fordelt på de tre analyseenhetene. Jeg registrerte blant annet at Klassekampen hadde et relativt høyt antall av informasjonsrike kommentarer, debattinnlegg og kronikker. Hele atten artikler av det innsamlede materialet, som omhandlet konflikten i Mali i Klassekampen, gikk under disse kategoriene, og ble ikke nærmere analysert. Dette førte naturligvis til en ganske skjev fordeling. Jeg fikk en enda skjevere fordeling på innleggene om Tsjad, og da måtte jeg gjøre noen grep for og i det hele tatt å få nok materiale og analysere. Dette blir grundigere forklart i avsnitt 4.2.

4.1. Resultater Mali-konflikten: informative medier og rettferdige medier

I følge Asp (2007) er det tre elementer som til sammen utgjør mediernes informative verdi. Informasjonstetthet viser til at det må være et proporsjonalt forhold mellom de enkelte bestanddelene en artikkel er satt sammen av. I denne analysen ble dette operasjonalisert ved antall ord i en artikkel og forholdet mellom visuelle virkemidler og tekst. Informasjonstettheten må videre sees i sammenheng med et minstemål av mangfold og bredde. Informasjonsbredde viser til om alle aspekter og argumenter som taler for eller i mot en gitt holdning eller mening, har blitt lagt frem. Dersom all informasjon som tillater

befolkningen å vurdere validiteten og styrken i de argumentene som presenteres har blitt lagt frem, er det snakk om god informasjonsdybde. I denne analysen kan informasjonsdybden i en artikkel for eksempel handle om, bakenforliggende årsaker, navn på deltagende parter, og om artiklene sier noe om sivilbefolkningen.

Rettferdige medier, i denne undersøkelsen, viser til om en sak har blitt favorisert eller stilt i et dårlig lys utfra vinklingen som er gjort av journalisten.

4.1.1. Informasjonstetthet

Informasjonstetthet sikter, som nevnt, til proporsjonalitet mellom de ulike elementene, her lengde på artiklene og forholdet bilde/tekst, en artikkel er bygd opp av. I tabell 7 presenteres funnene. Den viser gjennomsnittet av antall ord i artiklene for hver analyseenhet, og fordelingen av artikler på hvordan forholdet bilde/tekst er i artikkelen.

Tabell 7: Tabellen viser gjennomsnitt av ord i artiklene for hver analyseenhet, samt forholdet bilde/tekst/nett-tv.

	Avis	Gj.snitt antall ord	Bilde/ tekst Under halv	Bilde/ tekst Halv	Bilde/tekst Over halv	Bilde/tekst Hel	Ingen bilder	Bilde Og/eller Video, nett-tv	N = totalt antall nyhets- artikler
Papir	Aften- posten	521	8	12	1	1	7	-	29
	Kl.kampen	558	12	14	-	-	2	-	28
	VG	864	-	6	3	1	-	-	10
Nett	Aften- posten	687	14	3	1	-	9	-	27
	Kl.kampen	687	3	-	-	-	-	-	3
	VG	638	10	8	2	-	3	14	37

I papiravisene ser man at gjennomsnittslengden på artiklene varierer mer enn gjennomsnittslengden i nettavisene, som er påfallende likt i alle analyseenhetene. Tabellen må dog leses med et visst forbehold. Klassekampen har flere artikler som er lengre enn både Aftenposten og VG (papiraviser). Aftenposten har flere litt mindre artikler, mens VG har en som er spesielt lang. Dette kan ha bidratt til at VG får et høyere gjennomsnitt enn de to andre, selv om VG har betydelig færre artikler i sine papiraviser. Med hensyn til nettavisene har Aftenposten ni ganger så mange artikler å spre antall ord på enn Klassekampen. Hvilket betyr at å trekke konklusjoner basert på gjennomsnitt vil bli misvisende, da det er så store forskjeller i antall artikler.

Rent visuelt skiller VG seg fra de to andre avisene, ved at de i flere artikler har valgt å legge teksten helt eller delvis over bildet. Dette gjelder mest i nettavisene, men det forekommer også i papiravisene. Det er også interessant å se at VG i mye større grad enn Aftenposten (og Klassekampen), har tatt i bruk de nye tekniske kanalene for formidling av nyheter som Internett gir. I veldig mange av sine nettartikler deler artikkelen plassen med VG-tv eller andre eksterne kilder som viser levende bilder. Dette kan bidra til å øke informasjonsverdien fordi den gir folk mulighet til å velge, enten lese artikkelen eller se nyhets-klipp. Da det ikke er gjort noen analyse av selv innholdet i disse tv-innslagene, kan det ikke sies noe om deres reelle nyhetsverdi, men man kan anta at de er relevante for de artiklene de kobles opp mot. Bruken av visuelle virkemidler kan også føre til at man oppfatter og kanskje tolker nyheter annerledes. For eksempel vil virkningen på en nyhetssak som omhandler skyting være annerledes om man hører dette i et nyhets-klipp, enn hvis man bare leser om det. Visuelle virkemidler kan gjøre opplevelsen mer intens ved at det berører flere av sanseinntrykkene. Klassekampen er den avisen som har lagt minst vekt på den visuelle utformingen. Det kan ha noe å gjøre med at den er en meningsavis og prioriterer tekst fremfor bilder.

Informasjonsverdien utgjøres også av to andre elementer, informasjonsdybden og informasjonsbredden. I denne undersøkelsen vil rettferdige medier også bli diskutert i relasjon til informasjonsverdi, fordi den er operasjonalisert slik at den viser vinklingen på en sak gjort av journalisten.

4.1.2. Klassekampen: Informasjonsbredde, informasjonsdybde og rettferdige medier

Papir- og nettavis.

Klassekampen sin nettavis speiler dens papiravis med hensyn til innhold. En forklaring på dette kan være at Klassekampen primært har sitt fokus på papirutgaven, og har som nevnt tidligere, ikke prøvd å lage en nyhetsavis på nettet. Her er det derfor meget begrenset materiale i kategorien for nettaviser.

Analysen spenner over et tidsperspektiv på seks måneder, januar 2013 til og med juni 2013. Ser man derimot på datoene for Klassekampens dekningen av Mali-konflikten, vedlegg 2, ser man at januar og februar er de månedene med flest artikler, 26 av 31. Ser man på overskriftene, vedlegg 2, er det en del ord som går igjen i disse, slik som: Mali, Frankrike, krig, Norge, gisseldrama og terror. Forklaringen på den hyppige bruken av disse ordene beror

på at den 24.januar 2013 ble det norske Statoil-anlegget i In Aménas utsatt for et terrorangrep. En begrunnelse for angrepet var at dette kom som en hevn for Frankrikes invasjon av Mali tidligere samme måned. Informasjonsbredden og dybden i artiklene må derfor sees i sammenheng med dekningen av Frankrikes invasjon av Mali og det påfølgende terrorangrepet i In Aménas.

Diskusjonene rundt et eventuelt norsk bidrag i Mali begynte da Norge fikk forespørsel om å delta i en eventuell EU-styrke rundt årsskiftet desember 2012/januar 2013. Analysen av artiklene viser at det var uenighet mellom de politiske partiene vedrørende en eventuell deltagelse. Særlig var SV og SP i mot. Blant annet utalte en SV-veteran at:

”er dypt bekymret over nyheten om at regjeringen vurderer å delta med norske styrker i en ny EU-styrke i Mali.

*Han advarer nå sine partifeller og regjeringen mot igjen å sende soldater til det han kaller «et land Forsvarsdepartementet ikke engang kan plassere på kartet» ”
(Klassekampen, 2013a).*

Frykten for å sende Norge inn i nok en krig som kunne bli langvarig og der vi ikke hadde kjennskap til landet og regionen fra før, virket å være gjennomgående for motargumentene fra de som var i mot en norsk deltagelse.

Som det kommer frem i sitatet fra SPs utenrikspolitiske talsmann Lars Peder Brekk:

*” et FN-mandat må ligge til grunn for alle utenlandsoperasjoner Norge deltar i. Hvis FN-mandatet er på plass, er fundamentet godt nok. Selv om vi er skeptiske til EU-medlemskap, er det ikke slik at vi ikke kan samarbeide i en militæroperasjon ledet av EU ”
(Klassekampen, 2013c).*

Får Klassekampen frem at dersom en FN godkjenning ble fremlagt ville det gi grunnlag for en ny vurdering hos de politiske partiene.

Klassekampen viser altså diskusjonene rundt en eventuell deltagelse. Det skal dog påpekes at det var en hovedvekt av argumenter fra talspersoner fra partiene på venstre fløy som i hovedsak var skeptiske. Dette kan forklares med at Klassekampen betegner seg som venstresidens dagsavis. Men at de samtidig har artikler med talspersoner fra andre politiske partier har bidratt til å vise en nyansert diskusjon, der både for- og motargumenter kom på

trykk. I forhold til Aftenposten, som det skal vises senere, bygger Klassekampen opp sine artikler mer rundt én politisk kilde. Med det menes at diskusjonen er fordelt over flere artikler, i stedet for å la mange ulike kilder komme til uttrykk i en og samme artikkel. Det skal dog påpekes at forskjellene ikke er store. Klassekampen har også en del artikler som tar i bruk flere kilder, så det er snakk om grader og ikke enten eller.

Etter angrepet på In Aménas, retter fokuset i artiklene seg mer mot den globale kampen mot terror og selve angrepet i In Aménas. I forbindelse med dette har Klassekampen også intervjuer med andre personer enn politiske elitepersoner, blant annet en talsperson fra Profetens Umah og algeriere bosatt i Norge. Kriteriene til informasjonsbredde, ved at ulike argumenter kommer på trykk, blir ivaretatt fordi mangfoldet i befolkningen blir gitt mulighet til å uttale seg og således også mangfoldet i argumentene. Dette igjen kan bidra til at man får et balansert helhetlig inntrykk av hendelsen i In Aménas og eventuelle bakenforliggende årsaker. Videre settes konflikten i Mali i kontekst med resten av utviklingen på det Nord - Afrikanske kontinent, både forhistoriske grunner og globale ettervirkninger og det er i disse artiklene selve informasjonsdybden kommer frem. Slik som i artikkelen dette utdraget er hentet fra:

” Mali-forsker ved Christian Michelsens Institutt, Eyolf Jul-Larsen, advarer mot å se konflikten i Mali og i Nord-Afrika kun som en konflikt med ekstreme islamister, og tror spørsmålsstillingen kan virke ledende. Veldig mye av det som i dag framstår som en religiøs konflikt, er en gammel etnisk konflikt mellom tuareger og resten av det maliske samfunnet. Selv om konflikten i stor grad har blitt sauset inn i en islamistisk retorikk, handler konflikten i større grad om landområder og politisk marginalisering, sier han ” (Klassekampen, 2013d).

I den artikkelen, som dette sitatet er hentet fra, får leseren presentert historiske grunner og forklaring på det kompliserte forholdet som eksisterer mellom de forskjellige etniske grupperingene i Mali. Det at Klassekampen er så faktaorienterte i sine artikler, for eksempel med å forklare bakenforliggende faktorer til konflikten og eventuelle regionale og globale konsekvenser ved en krig, er med på å øke den generelle informasjonsverdien. Men på den andre siden kan man ikke utelukke at artikler med mye fakta og lange artikler kan virke mot sin hensikt. Dersom artiklene blir for lange og informasjonsrike, kan det være at de ikke klarer å appellere til det bredere lag av befolkningen. Grøttum og Aalberg (2012) påpeker i artikkelen ” De vanskelige nyhetene – Hvordan krav om politiske forkunnskaper og

kildebruk kan gjøre nyhetsdekningen vanskelig å forstå”, at bruken av ekspertkilder og formen på det journalistiske språket kan gjøre det vanskelig for lesere som innehar lite politiske forkunnskaper å forstå innholdet i nyhetene. Men til forskjell fra for eksempel VG, er Klassekampen en meningsavis og man kan anta at lesergruppen er folk med en grunnleggende interesse for samfunn og politikk, og at avisen primært henvender seg til dette segmentet av befolkningen. Hvilket altså speiles i den måten artiklene er skrevet på, der man finner relativt lange informasjonsrike tekster og mindre bruk av bilder.

4.1.3. Aftenposten: Informasjonsbredde, informasjonsdybde og rettferdige medier

Papir- og nettavis.

I likhet med nyhetsartiklene i Klassekampen, kan Aftenpostens nyhetsartikler i papir- og nettaviser deles inn i to tidsperioder, før In Aménas og etter In Aménas. Aftenposten har flere artikler enn Klassekampen. Totalt antall artikler i Aftenposten er 56, mens Klassekampen har 31, og Aftenposten publiserer i tillegg flere artikler på nettet.

Også hos Aftenposten må dekningen av Mali-konfliktene i hovedsak sees gjennom dekningen av Frankrikes invasjon av Mali og det påfølgende angrepet i In Aménas. Analysen har vist at innholdsmessig skiller ikke Aftenpostens nettutgave seg fra papiravisen, det er mye av det samme innholdet som publiseres i papiravisen og på nett. Dette gjelder både før og etter hendelsen i In Aménas. Heller ikke språkmessig skiller papirutgaven og nettavisen seg nevneverdig. Vinklingen er gjennomgående balansert i den betydningen at det er ikke er grunnlag for å hevde at journalisten innehar en spesielt positiv eller negativ vinkling i artiklene. Samtidig kan det kanskje anes en litt mer tabloid fremtoning i nettavisene, dette kommer til syne i bruk av grafiske virkemidler og at tekstene oftere er kortere. Dette kan forklares ut fra det som Dahlen (2010) hevder er et kjennetegn ved nettavisene generelt. Da dette er egenskaper man tidligere har forbundet med tabloidaviser, kan nettavisene ofte fremstå som tabloide, selv om de ikke nødvendigvis er det innholdsmessig (Dahlen, 2010, s. 48).

Som sitatet under viser er det gjennomgående mer fokus på terrorister, ekstreme islamister og trusler mot Norge i Aftenpostens nettavis enn i papirutgaven:

” Han er Afrikas mest ettersøkte terrorist, og kaller seg Emiren av Sahel.

Belmokhtar har tatt på seg ansvaret for det blodige dramaet i In Aménas i Algerie, der

folk fra Norge og flere vestlige land ble tatt som gisler og drept. Han er også mannen som i snart et år har forsøkt å påtvinge befolkningen nord i Mali sin versjon av total sharia ”

(Aftenposten, 2013a).

Men, dette kan forklares utfra at konteksten rundt innleggene i nettavisene var terrorangrepet i In Aménas, samtidig som det har en metodisk forklaring. Som redegjort for tidligere, valgte jeg ikke å laste opp de artiklene fra nettavisene som jeg så hadde sammenfallende overskrifter med papiravisene. Dette har ført til at en del av artiklene som omhandlet Mali, men ikke terrorangrepet i In Aménas, har blitt utelatt.

I tiden før In Aménas presenterte Aftenposten, i både papiravisen og nettavisen, den diskusjonen som forgikk rundt forespørselen om et eventuelt norsk bidrag.

” Utenriksministeren åpner dermed for at Norge til en viss grad skal slå følge med Frankrike, som allerede har flere tusen soldater i Mali, og Storbritannia, som har krevd en «global respons» etter terrorangrepet mot et delvis norsk gassanlegg i Algerie. Det er ennå ikke tatt noen beslutning om at Norge skal sende et militært bidrag til Mali, men utenriksminister Espen Barth Eide sier «det kan godt hende at vi skal bidra militært i Mali». ” (Aftenposten, 2013c).

Deretter følger et argument fra FRP og SV,

” Fremskrittspartiets Siv Jensen uttalte på sin side at hun «forventer» at Norge er beredt til å bidra med å bekjempe islamistene i Mali. Regjeringspartiet SV er mer skeptisk.

- Vi ser betydelige motargumenter mot å delta, men dette er ikke konkludert i hverken SV eller Regjeringen, sier SVs utenrikspolitiske talsmann, Snorre Valen.

Og videre,

” Motargumentene er både det at konflikten følger etniske skillelinjer, og at regjeringen i Mali ble satt inn av kuppmakere. Det er kontroversielt dersom vi for

eksempel deltar i opplæring av regjeringsstyrkene i Mali, all den tid de er i delaktige i menneskerettighetsbrudd.

- Vi må være veldig sikre på hva vi gjør når vi sender norske soldater i utenlandsoperasjoner. Det skal vi ikke ta lett på, og det krever en grundig diskusjon i regjeringen og Stortinget ” (Aftenposten, 2013b).

Ved å bygge opp artikler med bruk av sitater, innhenter Aftenposten synspunkter fra flere politiske partier enn det som er tilfelle for Klassekampen og VG, i en og samme artikkel. Ved å innhente flere ulike synspunkter og samle dem i en artikkel, bidrar det til at leseren vil få tilgang på både for- og motargumenter uten at han behøver å følge saken fra dag til dag, eller fra artikkel til artikkel. Dette er effektivt ved at det distribueres mye informasjon på relativt kort tid. På den annen side kan det kanskje hevdes at dette vil gå på bekostning av informasjonsdybden, fordi det blir mindre plass til annen informasjon. Eksempelvis informasjon om type av engasjement, globale, nasjonale og humanitære konsekvenser, som alle er indikatorer for informasjonsdybde.

Men til forskjell fra de andre papiravisene, finner man i Aftenpostens papirutgave at en del av disse artiklene har egne faktabokser om konflikten i Mali. Dette bidrar til å øke informasjonsverdien, fordi disse faktaboksene tilbyr innsikt om landet og konflikten, og bidrar til å sette saken i en videre kontekst. Men, til forskjell fra Klassekampens lengere dyptgående artikler, vil det være begrenset hvor mye informasjon en slik faktaboks faktisk kan tilby. På den andre siden, kan det argumenteres for at bruken av faktabokser er mer tilgjengelig for folk flest. De tilbyr den mest grunnleggende informasjonen i komprimert form og kan gi en generell oversikt over de mest relevante bakenforliggende årsakene. Til forskjell fra Klassekampens lengere artikler, som kanskje kan sies å være mer krevende å lese.

4.1.4. Verdens Gang: Informasjonsbredde, informasjonsdybde og rettferdige medier

Papir- og nettavis.

VG har sin primære nyhetsdekning vedrørende konflikten i Mali via nettavisen sin. Dette vises tydelig dersom man sammenligner antallet artikler i papiravisen og nettavisen i tidsrommet januar 2013 til og med juni 2013, der papiravisen har 10 nyhetsartikler og nettavisen har 37. Det er i nettavisen informasjonsbredden og informasjonsdybden til VG blir

mest synlig. Den skiller seg likevel fra Klassekampen og Aftenposten ved at den interne ”drøftingen” innad i en og samme artikkel, der ulike synspunkter blir lagt frem, stort sett er fraværende. Dette betyr ikke at VG ikke legger frem de ulike for- og motargumentene vedrørende en eventuell deltagelse i Mali, men synspunktene blir lagt frem i separate artikler, som sitatene under viser:

” Krigføringen vil ramme sivile, eskalere konfliktene og skape grobunn for mer terror, sier Rødt-leder Bjørnar Moxnes til NTB. Militær intervensjon fra vestlige land fører til økt rekruttering for jihadistene. I Mali risikerer vi at en vestlig intervensjon vil forene jihadistgruppene mot en vestlig fiende, sier Moxnes ” (VG Nett, 2013a).

og,

” Statsminister Jens Stoltenberg åpner nå for å sende offiserer på oppdrag i Mali. Hittil har Norge sagt klart fra at vi ikke skal delta i noen militære operasjoner sammen med Frankrike og alle de andre landene som nå gjennomfører militære aksjoner i det afrikanske landet. VG nett meldte i går natt at norske offiserer kan frakte personell til Mali ” (Verdens Gang, 2013).

Dette betyr at dersom en leser skal få med seg de forskjellige typer av argumenter, må han lese flere artikler, eventuelt følge hendelsen over et lengre tidsrom. Informasjonsbredden, som viser til at avisene skal presentere både for- og motargumenter blir oppfylt. Men, til forskjell fra, særlig Aftenposten, må da leseren følge saken over flere artikler i stedet for å få alle opplysninger servert i en artikkel. Dette kan være uheldig fordi man ikke vet om en leser vil, kjøpe, eller lese avisen dagen etter, og dermed kan det argumenteres med at leseren kan få et skjevt innblikk i argumentene for og i mot en eventuell deltagelse i en konflikt.

En grunn til at debatten i forkant ikke kommer like tydelig frem i VG, kan være at artiklene til VG i hovedsak omhandler angrepet på In Aménas. Der man i Klassekampen og Aftenposten kunne skille mellom før- og etter In Aménas, er det hos VG under og etter In Aménas som er i fokus.

Det skal allikevel påpekes at i både papir- og nettavisene finner man artikler som innehar noe bakgrunnsinformasjon og er reflekterende, men dette ”skjules” ofte av tabloide overskrifter og ingresser. Et eksempel er denne overskriften ” Takker GUD og Frankrike”(hentet fra VG 22.01.13). Bak denne overskriften skjuler det seg en analyse der journalisten reflekterer over Vestens og her, Frankrikes militære involvering i ustabile stater:

” Eller kan det være slik at Vesten med den gamle kolonimakten i spissen er i ferd med å gå i en felle vi har gått i før. Opptil flere ganger. For å si det forsiktig. Den franske militære intervensjonen i Mali kan ikke gi den sentralafrikanske nasjonen en varig fred. Når er militæroverlegenhet en garanti for en total seier over jihadist-bevegelser med et langt tidsperspektiv? ” (VG, 2013).

Som utdraget viser har VG artikler som innehar informasjonsdybde, men ”budskapet” forsvinner litt grunnet den tabloide overskriften. Det er imidlertid ikke grunnlag for å hevde at en tabloid stil gjør en artikkel mindre informativ. Gans (2009) foretrekker å bruke begrepet popularisering av nyheter fremfor tabloidisering, og tar utgangspunkt i at samfunnet er klassesdelt. Ved bruk av et enklere språk og det som Allern (2001) betegner som tabloidestetikkens språklige utforming som kjennetegnes av at høyt antall personreferensielle uttrykk, kvalifiserende adjektiv og sterke nominal uttrykk (Allern, 2001, s. 31), kan i følge Serazio (2009), en tabloidisert eller popularisert presse nå ut til et bredere lag av folket, og på den måten bygge opp om demokratiske verdier. Det kan derfor argumenteres for at informasjonsdybden i VGs artikler må vurderes utfra hvilket segment i befolkningen avisen henvender seg til, slik som tilfellet også var med Klassekampen. Der Klassekampen har en lesergruppe som man kan anta i hovedsak har en grunnleggende interesse for politikk og samfunn, spenner VGs lesere over et større segment av befolkningen og det kan derfor antas at fremstillingen i VG, både med hensyn til språk og generell informasjon prøver å favne bredere.

Rettferdige medier viser til om en sak blir favorisert eller stilt i et dårlig lys ut i fra blant annet vinklingen gjort av journalisten. Operasjonaliseringen var at når man skulle lese artikkelen, skulle man se etter om vinklingen var overveiende positiv eller negativ, dette kunne sjekkes ved hjelp av indikatorer, som bruk av adjektiv. Spørsmålet man kan stille seg i en forlengelse av en språkmessig tabloidisert artikkel, er hvorvidt en språkbruk med kvalifiserende adjektiv og sterke nominaluttrykk, kan virke inn på hvordan en sak blir oppfattet hos leseren. Oppgaven undersøker ikke hvordan språkbruk påvirker leseren, men det kan være grunn til å anta at språklig fremtoning vil ha virkning på det inntrykket folk sitter igjen med etter å ha lest en artikkel. Derfor kan det argumenteres med at en overdreven bruk av uttrykk som, terrorister, terror, islamister, krig og lignede kan bidra til å gi en skjev

vinkling på hendelsen og i verstefall bidra til å stigmatisere en hel region og menneskene som bor der.

Analysen viser også at VG personifiserer hendelsen i større grad enn Aftenposten og Klassekampen, gjennom flere artikler som fokuserer på Belmokhtar (mannen som tok på seg ansvaret for angrepet i In Aménas) og hans ekstreme synspunkter. I følge Galtung og Ruge (1965) er det ofte slik at dersom en hendelse kan knyttes til en persons handlinger, vil den lettere bli en nyhet. Om akkurat dette argumentet kan brukes i denne hendelsen kan diskuteres. Fordi terrorangrepet i In Aménas i seg selv oppfylte nyhetskriterier som for eksempel sensasjon ved at den var uventet: det vil si at den brøt med det som var forventet. Men, ved å personifisere hendelsen i større grad enn Aftenposten og Klassekampen, kan det tyde på at VG skaffet seg det som, Allern (2001) beskriver som "eksklusivitet" på nyhetsmarkedet. Eksklusivitet viser til at nyhetsmediene konkurrer innbyrdes om å ha "egne nyheter" og at et nyhetsmediet vil kunne droppe en sak om den tror at mange andre vil kunne komme til å skrive om saken (Allern, 2001, s. 63). Hendelsen i In Aménas var for stor til at VG kunne droppe og skrive om saken, men det kan tyde på at ved å personifisere hendelsen, i større grad enn Klassekampen og Aftenposten, skaffet avisen seg eksklusivitet på akkurat det feltet.

4.1.5. Kort oppsummering informative og rettfærdige medier

Analysen av Aftenpostens, Klassekampens og VGs papir- og nettaviser, har vist at det ikke er store forskjeller på hva som publiseres i papiravisene og det som publiseres i nettavisene. Den største forskjellen mellom avisene kommer til syne i hvordan de velger å bygge opp sine artikler. VG er den avisen som i minst grad bruker flere kilder i en og samme artikkel. Klassekampen bruker noen flere kilder i en og samme artikkel, men kildene representeres ofte av personer fra venstresiden. Aftenposten er den avisen som kombinerer flere kilder i en og samme artikkel. Derfor kan det hevdes at informasjonsbredden, det vil si om både for- og motargumenter kommer frem i deknningen av en eventuell deltagelse i Mali, blir innfridd hos alle analyseenheter, men i ulik grad. Informasjonsdybden, det vil si hvorvidt avisene klarte å gi informasjon som tillot leseren å sette saken inn i en større kontekst ved å tilby informasjon om for eksempel fakta, motiver og eventuelle konsekvenser, ble opprettholdt hos alle analyseenheter. Men her kommer det frem at avisene retter seg mot ulike målgrupper i befolkningen. Dette kan forklare ulikhetene i presentasjonen av informasjon hos analyseenheter.

I neste avsnitt vil resultatene fra analysen av hvorvidt avisene har vært granskende bli presentert.

4.1.6. Granskende medier i Mali-konflikten

I følge Asp (2007) skilles det mellom omfanget av granskingen og plikten til granskeren. Det vil si hvilken type gransking mediene skal foreta og, ikke minst, kvaliteten på materialet som mediene baserer sin gransking på (Asp, 2007, s. 37, 38). I denne oppgaven er operasjonaliseringen av granskende medier, selvstendighet hos avisene i forhold til det materialet de har blitt presentert for vedrørende konflikten, satt i fokus. Dette ble i hovedsak basert på i hvilken grad analyseenheten gjorde seg bruk av eksterne nyhetsbyråer eller pressemeldinger. Et spørsmål det kan være nærliggende å spørre seg selv om, er hvorvidt nyhetsbyråene er granskende i sin form? Denne undersøkelsen legger ikke til rette for å gi et klart svar på dette spørsmålet, da det er de norske avisenes selvstendighet i forhold til bruk av nyhetsbyråer som er i fokus. Men man kan anta at, i hvert fall de store internasjonale nyhetsbyråene som Reuters, Associated Press (AP) og Agence France-Presse (AFP), har en såpass viktig plass på det internasjonale nyhetsmarkedet at det kan forventes at kvaliteten på deres materiale er relativt høy.

For å undersøke hvor mye av mediedekningen i Mali-konflikten som ble hentet fra eksterne nyhetsbyråer, ble det registrert hvilke artikler som brukte et eksternt nyhetsbyrå eller pressemelding som kilde. Resultatene vil bli vist i den påfølgende tabellen. Tabell 8.

Tabell 8: Tabellen viser andelen av artikler i analyseenhetenes papirutgaver som var hentet fra eksternt nyhetsbyrå. Tallene oppgis i prosentandel av det totale antall *nyhets*artikler for hver analyseenhet.

	Aftenposten	Klassekampen	Verdens Gang
Papiravis	-	10.7	-
N =	29	28	10
Nettavis	29.6	-	13.5
N =	27	3	37

I papiravisene er det kun Klassekampen som er registrert med bruk av nyhetsbyråer. Det er kun NTB de har registrert som kilde for sine artikler. Om dette tilsier at Klassekampen er mindre granskende enn de to andre analyseenhetene, er vanskelig å hevde. Ser man på omsetningen til de tre analyseenhetene, ser man at Klassekampen kom på en 30. plass i Norge i 2013, mens Aftenposten og VG kom på henholdsvis første og andre plass (medienorge, 2015a). Disse to er i tillegg en del av Schibsted, som er Norges største

mediekonsern (Medienorge, 2015b). Bruken av eksterne nyhetsbyråer relaterer seg til at nyhetsjournalistikken forgår på ulike kostnadsnivåer, der kjøp av redaksjonelle tjenester slik som fra nyhetsbyråer, er billige løsninger dersom man ikke har de nødvendige økonomiske ressursene for hånden (Allern, 2001, s. 65). Ut i fra omsetting, er det derfor rimelig å anta at Klassekampen operer med et annet budsjett enn Aftenposten og VG. Dette kan delvis forklare hvorfor de har eksterne nyhetsbyråer som kilde. En annen forklaring kan være den at Klassekampen har flere artikler i papiravisen enn i nettavisen. Ser man på kolonnene for nettavisene, kommer det frem at både Aftenposten og VG bruker nyhetsbyråer. Det kan være slik at det rett og slett er fordelingen av antall artikler på papir- og nettavis hos analyseenheten som gjør at det er forskjeller i hvor de har valgt å bruke eksterne nyhetsbyråer. På den andre siden, må bruken av eksterne nyhetsbyråer også sees i den konteksten nyheten operer i, og plattformen nyheten blir distribuert på. Frankrikes invasjon av Mali og angrepet på In Aménas, var hendelser som hadde internasjonalt preg og var utenfor Norges landegrenser. Derfor har også andre nyhetsmedier, utenfor Norges grenser rapportert om hendelsen, og da nettavisenes utforming tilrettelegger for en løpende oppdatering, kan det forklare hvorfor det ble tatt i bruk nyhetsbyråer. Det er også større variasjon av nyhetsbyråer, Reuters, AP og AFP blir blant annet brukt. Selv om bruken av nyhetsbyråer kan sees på som en billig løsning, kan det argumenteres for at disse kan bidra til at informasjonsverdien øker, ved at de store internasjonale nyhetsbyråene ofte har egne reportere i området og det kan antas at de kan by på stoff som en nasjonal avis, uten reporter i felten, ikke kan fange opp.

For øvrig var det ingen av analyseenhetene, papir- og nettavis, som henviste til pressemeldinger i sine artikler, det kan likevel ikke utelukkes at pressemeldinger har blitt brukt, men at det er innbakt i teksten.

4.1.7. Oppsummering analysen av Mali-konflikten

Alle avisene har tatt i bruk eksterne nyhetsbyråer, men det er forskjell i hvor de har valgt å benytte seg av denne ressursen. Der Klassekampen har flere artikler i sin papiravis enn i nettavisen, har de valgt å bruke nyhetsbyrå i papiravisen. Omvendt er det for VG, som kun har noen få artikler i papiravisen og flere i nettavisen. De har da valgt å bruke nyhetsbyrå i nettavisen. Aftenposten har tilnærmet lik fordeling av artikler på nett- og i papiravisen, men de har, i likhet med VG valgt å bruke eksterne nyhetsbyråer i sine nettaviser. Det må påpekes at med hensyn til VG, så har denne avisen enkelte artikler som er merket med for eksempel,

Reuters/VG. Det var da vanskelig å avgjøre om innholdet i artiklene var primært VG basert med noe Reuters materiale innbakt i teksten, eller omvendt. Disse ble da ikke registrert som nyhetsartikler fra et nyhetsbyrå.

Videre har analysen vist at selv om det er variasjoner mellom avisene, så har den generelle dekingen av konflikten vært relativt god. De største forskjellene ligger i hvordan de har valgt å presentere informasjonen til leserne og i hvilken grad de har benyttet seg av Internett. I de kommende avsnittene vil resultatene for Tsjad-konflikten bli presentert og drøftet. Avslutningsvis vil det bli drøftet årsaker til hvorfor det er forskjeller i dekingen av disse konfliktene.

4.2. Resultater Tsjad-konflikten

Som det fremgår av vedlegg 1 og 2, har Tsjad mye mindre deking i nyhetsmediene enn Mali. I vedlegg 2, er det registrert antall artikler som falt inn under kategorien *nyhetsartikler* da registreringen ble gjort. Men for selve analysen av informasjonsbredden og informasjonsdybden i artiklene, bestemte jeg meg for også å innlemme de artiklene som inngikk i de andre kategoriene: kommentar/debatt/kronikk/annet. Dette var nødvendig for at jeg skulle få nok materiale til å kunne trekke noen konklusjoner. Men det er allikevel verdt å merke seg at det er forskjeller i omfanget av dekingen av de to konfliktene. Årsakene til dette vil jeg komme tilbake til senere i oppgaven. Analysen er kortere enn den foregående, og den blir presentert samlet for alle analyseenheter papir- og nettutgave, i to bolker: informative medier og granskende medier.

4.2.1. Informative medier

Som det allerede er redegjort for tidligere i oppgaven er det, i følge Asp (2007), tre faktorer som utgjør nyhetsmedienes informative verdi. Det er informasjonstetthet som etter operasjonaliseringen viser forholdet mellom de ulike elementene en artikkel er bygd opp av. I denne undersøkelsen blir lengden på artiklene og forholdet bilde/ tekst brukt som indikatorer. Gimnes (1992) finner blant annet i sin studie av U-landsstoff i norsk rikspresse at nyheter fra utlandet som mangler bilder eller andre visuelle virkemidler, må være ekstra følelsessterke for å nå opp i kampen (Gimnes, 1992, s. 6).

Informasjonsbredde viser til om alle argumenter for eller mot en gitt mening eller holdning blir lagt frem. I denne analysen er den operasjonalisert slik at man ser etter i teksten om det eksisterer for- og motargumenter vedrørende en eventuell deltagelse. Den siste faktoren er

informasjonsdybde som innebærer at nyhetsmediene gir informasjon som tillater innbyggerne å bedømme validiteten av og styrken i de argumentene som presenteres, samt å kunne sette saken i kontekst. Når man leser artiklene kan man således blant annet se etter indikatorer som beskriver deltagende parter, antall mennesker berørt av konflikten og om det kommer frem eventuelle nasjonale- og /eller globale konsekvenser.

Klassekampen, Aftenposten, VG: Informasjonstetthet

Tabell 9: Tabellen viser gjennomsnitt av ord i artiklene for hver analyseenhet, samt forholdet bilde/tekst/nett-tv.

	Avis	Gj.snitt antall ord	Bilde/ tekst Under halv	Bilde/ tekst Halv	Bilde/ tekst Over halv	Bilde/ tekst Hel	Ingen bilder	Bilde Og/eller Video, nett-tv	N = totalt antall nyhets- artikler
Papir	Aften- posten	594	2	2	-	-	3	-	7
	Kl. kampen	173	1	-	-	-	1	-	2
	VG	126	-	-	-	-	3	-	3
Nett	Aften- posten	866	2	-	-	-	3	-	5
	Kl. kampen	-	-	-	-	-	-	-	-
	VG	379	2	3	-	-	1	-	6

For å finne forholdet bilde/tekst i artiklene om Tsjad, måtte jeg i tillegg til å bruke Atekst også hente informasjon fra analyseenhetens egne arkiver. Dette fordi konflikten i Tsjad er relativt langt tilbake i tid, og i følge Atekst (ref: telefonsamtale med Retriever/Atekst den 12.05.15), er en del av disse artiklene ikke lagt inn som PDF ennå, men eksisterer kun som HTML⁹. Tabell 9 viser at det er gjennomgående lite bruk av bilder hos alle analyseenhetene. En forklaring på dette kan være at dekningen var såpass begrenset og en del av artiklene relativt korte, slik at bilder ikke har blitt prioritert hos nyhetsredaksjonene. Men det er greit å merke seg, og som det vil bli diskutert senere, er Mali spesielt interessant for Norge fordi vi har oljeinteresser i landet.

Analysen viser at VG skiller seg fra de to andre analyseenhetene ved at de bruker flere bilder i en og samme artikkel. På denne måten oppfordrer de leseren til å lese videre, da artikkelen fortsetter under bildet.

⁹ Hyper Text Markup Language.

VG har også her, i likhet med i Mali-konflikten, flere artikler på nettet og de tar i bruk lenker til andre artikler på andre nettsteder som omhandler Tsjad. Aftenposten har flere artikler i sin papirutgave og er avisen med de lengste artiklene. Dette gjelder både papirutgaven og nettavisen. Klassekampen har kun to artikler, ”Norge sender feltsykehus til Tsjad” og ”Diplomatisk enighet”, i nyhetskategorien og ingen nettartikler. I kategorien kommentar/debatt/kronikk/annet, har de noen artikler som innehar relativt mye informasjon som tilsvarer indikatorene for informasjonsdybde.

Klassekampen, Aftenposten, VG: informasjonsbredde, informasjonsdybde og rettferdige medier.

Argumentasjonen for og i mot en deltagelse i Tsjad-konflikten, omhandler ikke Tsjad direkte i noen av avisene. Dette gjelder både papir- og nettavisene. Analysen viser at argumentasjonen knyttes til diskusjonen om at Norge i større grad må delta i FN-ledede operasjoner, og engasjere seg mer i sub-Sahara området. For å finne informasjon om Tsjad, må man også se forbi artikler som spesifikt nevner Tsjad i både overskrifter og ingress. Dette kommer tydelig frem om man ser på overskriftene, som for eksempel ”Ikke mulig å sende soldater til Kongo” og ”Soldater i Kongo kjeder seg og drikker”, gjengitt i registreringen av avisartikler i vedlegg 2. Sitatet under viser at det har blitt gjort vurderinger med hensyn til eventuell norsk deltagelse i FN-styrke:

” Regjeringen mener at vestlige land som Norge, i større grad bør delta i FN-ledede operasjoner, og da særlig i Afrika. I altfor lang tid har vi overlatt til land i den tredje verden å stille styrker til FNs aller mest krevende operasjoner, mens vi har konsentrert vår innsats i andre områder. FN har innsett at man ikke vil få store infanteribidrag fra vestlige land, men vi kan stille med spesialiserte kapasiteter slik som ingeniørstyrker og feltsykehus, mener statssekretæren ” (Aftenposten, 2008a).

Utdraget kan tolkes dit hen at, til forskjell fra Mali, så var Norge på ”utkikk” etter et sted der det kunne settes inn et bidrag. Videre viser analysen at en eventuell deltagelse i Tsjad-konflikten, her ved å bidra med et feltsykehus, dekkes gjennom artikler om, blant annet, Kongo og ved å studere andre hendelser i regionen. Det kan tyde på at spørsmålet om informasjonsbredde kan besvares ut fra dette. Eksempelvis:

” EU har ingen planer om å sende soldater til Kongo - tiden er ikke moden. Forsvarsminister Strøm-Erichsen har ikke mottatt noen forespørsel fra FN, men kan muligens tenke seg å sende et feltsykehus til Tsjad - vel å merke hvis FN får ut fingeren. Utenriksminister Støre vurderer det slik at Norge hverken har kapasitet eller erfaring fra området som gjør det naturlig å delta med soldater. Og SVs forsvarspolitiske talsmann Bjørn Jacobsen er plutselig helt og holdent på forsvarsministerens linje: Vi får vente på en eventuell forespørsel fra FN, og deretter vurdere saken ” (Verdens Gang, 2008).

Og,

” Norge er rede til å gå i dialog med FN om hvorvidt et norsk feltsykehus bør stilles til disposisjon for FN-operasjonen i Kongo fremfor i Tsjad, sier forsvarsminister Anne-Grete Strøm-Erichsen (Ap). Men en av forutsetningene for at regjeringen eventuelt skal omdisponere sykehuset til Kongo, er at FN ønsker en slik omprioritering. Norge har ikke kapasitet til å imøtekomme en forespørsel om bidrag til begge operasjoner, sier Strøm-Erichsen ” (Aftenposten, 2008b).

Som utdragene over viser, kommer det frem noe informasjon om at det har vært en diskusjon om temaet. Men analysen viser også at det ikke er noen av avisene som fører en omfattende nyhetsdekning vedrørende en eventuell deltagelse eller ikke. Det at utdragene er hentet fra forskjellige aviser og at det generelt er liten dekning på temaet, gjør det vanskelig å hevde at informasjonsbredden, i henhold til Asp sine kriterier, er ivaretatt. Spørsmålet her blir da i hvilken grad det er ivaretatt, hvor mye informasjon skal til for å innfri kravet? Dette er igjen en subjektiv avveining. Det finnes informasjon, og den innehar for og motargumenter. Slik sett kan man vurdere kriteriet som at, enten er det informasjon, eller så er det ikke informasjon, gjør man det kan det hevdes at kriteriet innfris. På den andre siden kan det være nærliggende å spørre seg: hvor mange lesere som leste avisen akkurat den dagen og fikk med seg dette?

I likhet med informasjonsbredden tyder analysen på at informasjonsdybden også må undersøkes via artikler som har fokus på Kongo og andre land i regionen. Det kan derfor hevdes at informasjonsdybden i denne analysen ikke omhandler Tsjad direkte, men at den kan gi en generell forståelse av konfliktene i regionen. Sitatene under er hentet fra artikler som omhandler uroligheter i andre land i regionen, men som til en viss grad viser hvordan dette påvirker Tsjad.

” Opprørere i den sudanske provinsen Darfur har siden februar 2003 kjempet mot regjeringen i Khartoum som de anklager for å diskriminere den ikke-arabiske delen av befolkningen i provinsen. Ifølge FN har 200.000 mennesker mistet livet og 2,5 millioner blitt fordrevet fra sine hjem siden krigen brøt ut i 2003. Mange av flyktningene har krysset grensen til Tsjad.

FN kaller Darfur-konflikten verdens verste humanitære katastrofe. USA kaller den et folkemord ” (Aftenposten, 2008c)

Og,

” Bruker man noen få minutter på å se etter informasjon om verdens flyktningstrømmer, ser man at det motsatte er tilfelle: 9 av 10 flyktninger holder seg i nabolandene. Det er land som Tsjad, som med sine 10,1 millioner innbyggere har måttet finne plass for 300.000 flyktninger, som opplever en reell «flom» av konfliktofre ” (Klassekampen, 2008).

Som utdragene over tyder på, finnes det informasjon som oppfyller kravene til informasjonsdybde, men det at de er så begrenset, og at den er spredt over flere analyseenheter og artikler, bidrar til at den helhetlige informasjonsverdien blir fragmentert. Til forskjell fra konflikten i Mali, er det gjennomgående i alle analyseenhetene, både i papir- og nettavisen, at de lengre artiklene som går i dybden mangler. Igjen blir det da en subjektiv vurdering av hvor streng man skal være for å kunne si om Asp sine kriterier er oppfylt. Avisenes dekning av Tsjad konflikten viser at artiklene beskriver hvilken type engasjement det er snakk om at Norge skal bidra med. De beskriver deltagende parter og til forskjell fra Mali, innehar artiklene mer informasjon om antall mennesker som er berørt av konfliktene. Indikatorer for informasjonsdybde, slik som navn på land, deltagende parter, beskrivelse av type engasjement og antall mennesker på flukt kan man gjenfinne i artiklene. Dersom det settes som krav at så lenge man finner igjen noen av indikatorene i noen artikler, kan det argumenteres for at kravet til informasjonsdybde er tilfredsstillt, på et minimumsnivå. Da analysegrunnlaget er såpass begrenset, er det vanskelig å hevde at vinklingen på innholdet i analyseenhetene heller i den ene eller andre retningen. Det er ikke nok grunnlag for å hevde at meningsytringene som kommer frem, er spesielt negative eller positive.

4.2.2. Granskende medier i Tsjad-konflikten

Granskende medier ble operasjonalisert til hvorvidt mediene utviste selvstendighet i forhold til det materialet de har blitt presentert for vedrørende konflikten. En indikator var å se etter bruken av eksterne nyhetskilder og om det ble rapportert fra landet konflikten var i, eller andre land i regionen. Analysen viser at det er Aftenposten som har flest artikler, og det kan være grunnen til at de er den eneste av analyseenhetene som oppgir noe bruk av eksternt nyhetsbyrå. Her er Reuters oppgitt som kilde et par ganger og de har en artikkel der det fremkommer at forfatteren befinner seg i Kongo. Men, da analysegrunnlaget er så begrenset som det er, kan man vanskelig trekke noen sikre slutninger på hvorvidt mediene har vært granskende eller ikke i sin nyhetsdekning av konflikten i Tsjad.

Det er imidlertid interessant å spørre seg, hvorfor har denne konflikten fått mindre oppmerksomhet enn Mali-konflikten?

4.3. Kunsten å komme forbi portvokteren

Mali og Tsjad er to land i Afrika, som begge har en historie som er preget av krig, etniske konflikter og fattigdom. Tidvis fullstendig utenfor den norske nyhetsradaren.

I følge Allern (2001) blir hendelser først til nyheter gjennom journalistisk fortolkning, tilrettelegging og prioritering. Følger man en tidslinje, ser man at Frankrike invaderer Mali i januar 2013. Norge hadde blitt spurt om å delta, men som det kommer frem av analysen var det uenighet rundt en eventuell deltagelse. Den 24.januar 2013 blir Statoilanlegget i In Aménas angrepet. Et terrorangrep på norske oljeinteresser i et land og en region som allerede er i det internasjonale samfunnets søkelys, på grunn av kampen mot den globale terrorismen. Man kan nesten si at det skjer et taktskifte. Plutselig er det flere av nyhetskriteriene som blir oppfylt.

For å forklare forskjellene i dekningen kan det være fruktbart å ta utgangspunkt i en konfliktorientert medieforståelse, som forstår samfunnet som maktrelasjoner og som i hovedsak er opptatt av spørsmål på strukturnivå (Haugseth, 2013, s. 80). Nord og Strömbäck (2004) hevder at det går et skille mellom journalistikk og medier. Mediene har både en organisatorisk og en teknisk side, men som et organisatorisk foretak er mediene basert på profitt (Nord & Strömbäck, 2004, s. 16) Det vil si at aviser, som en del av massemediene, må velge stoff som selger, samt at de må forholde seg til opp- og nedturer på børsen og eiere som ønsker å ta ut profitt (Haugseth, 2013, s. 80). Journalistikken er avhengig av mediene for å kunne spre sitt innhold (Nord & Strömbäck, 2004, s. 18). En forklaring på hvorfor Tsjad

konflikten ble så lite dekket, kan forklares utfra denne medieforståelsen. Det som blir nyheter er blant annet avhengig av hva som er å finne i det kildematerialet journalisten kan hente inn, og er i stor grad basert på økonomiske avveininger. Allern (2001) definerer dette som redaksjonelle markedsstrategier og kommersielle nyhetskriterier. Nyheter blir således en vare, en pakke av produkter som skal frem til et publikum på et marked (Allern, 2001, s. 60). Spørsmålet blir da hvor lønnsomt det var for avisene å legge tid og krefter på å dekke en hendelse, som på mange måter manglet de elementene som skulle til for å oppfylle kravene til VISA (K) begrepet, som er en måte for journalister å velge nyheter etter (Østlyngen & Øvrebø, 1999, s. 103).

Sammenlignet med Mali konflikten, manglet Tsjad flere av disse kravene. Et av dem var konflikt. Det vil si uenighet eller strid rundt et tema, eksempelvis i denne oppgaven hvorvidt Norge skulle delta i konflikten eller ikke (Allern, 2001, s. 55). Analysen har vist at i spørsmålet om en eventuell deltagelse i Mali konflikten, var det en reell diskusjon mellom de politiske partiene. Denne diskusjonen var på langt nær like fremtredende med hensyn til Tsjad. Analysen viser at her var det mer et spørsmål om hvor Norge skulle sette inn ressurser, Norge var på ”utkikk” etter en FN-operasjon og delta i. Konfliktkriteriet blir således ikke oppfylt likt. Videre, dersom man tar utgangspunkt i Galtung og Ruge (1965) kulturavhengige faktorer, som er knyttet til vestlige mediers internasjonale nyhetsbilde, viser analysen at Mali konflikten i større grad enn Tsjad konflikten omhandler det som omtales som elitenasjoner og organisasjoner. Grunnet Frankrikes invasjon av Mali og det påfølgende terrorangrepet i In Aménas, ble både Storbritannia, EU, FN og til en vis grad USA involvert i konflikten. Terrorangrepet i In Aménas kan også beskrives med nyhetskriteriet sensasjon (Østlyngen & Øvrebø, 1999, s. 104, 105), som viser til at noe bryter med det normale eller det som er forventet. Som VG så korrekt beskriver det:

” Konflikten i Mali fikk økt oppmerksomhet i Norge som følge av angrepet på gassanlegget i In Aménas, sørøst i Algerie i januar ”(VG Nett, 2013b).

Konflikten i Tsjad var ikke en slik uventet hendelse. Dermed ble ikke kriteriet for sensasjon oppfylt, ei heller kriteriet for identifisering. Identifiserings kriteriet knytter seg til kulturell eller geografisk nærhet (Østlyngen & Øvrebø, 1999, s. 105). Det kan ikke hevdes at Mali er geografisk eller kulturelt nært Norge, men ved at Statoil ble angrepet og norske borgere drept, kom hendelsen ”nærmere” den norske befolkningen. Videre er ikke konflikten i Mali

ny, ei heller konflikten i Tsjad, de har vart i mange år. Ved Frankrikes invasjon og det påfølgende angrepet, ble Mali konflikten en nyhet ved at den ble produsert og satt på trykk av journalistene. Dermed ble aktualitets kriteriet også innfridd. Dette viser at en nyhet ikke nødvendigvis må være ”ny” (Østlyngen & Øvrebø, 1999, s. 102, 104), fordi aktualitet er en egenskap avisene kan tilføre en nyhet i kraft av at nyheten blir fortalt på en bestemt dag eller i et bestemt tidsrom.

En siste forskjell mellom konfliktene beror på det som Mody (2010) betegner som innflytelsesrike kontekstuelle krefter, slik som utenlandske og innenlandske pressgrupper som har interesser i landene der konflikten pågår. Både Mali og Tsjad er tidligere franske kolonier, men som det kommer frem av analysen, er Mali interessant for ulike internasjonale aktører grunnet de naturressursene landet besitter. Klassekampen viser blant annet til denne grunnen i den artikkelen dette sitatet er hentet fra:

”Langt viktigere er at Mali er verdens tredje største eksportør av gull, og fjerde størst i uran. Dette er av strategisk interesse for USA og Frankrike, og dermed også for resten av EU og NATO ” (Klassekampen, 2013b).

Som utdraget over tyder på, og diskusjonen rundt en eventuell deltagelse har vist, var det ikke uforbeholden støtte til Frankrikes invasjon. Det var for eksempel uaktuelt for Norge å delta i en invasjon uten FN’s godkjenning. Dette igjen kan bero på typen av deltagelse det var snakk om. Dermed kan det også argumenteres med at det for Norges del i utgangspunktet var snakk om to relativt like konflikter, med lik form for deltagelse fra Norges side, altså fredsbevarende operasjoner som sikter til en flernasjonal inngripen med et politisk mandat (Leraand, 2014a). Med Frankrikes invasjon av Mali, som i starten så ut til å bli en humanitær intervensjon, som igjen er omstridt grunnet ikke-innblandingsprinsippet i folkerett (Humanitær intervensjon, 2013), ble denne deltagelsen et diskusjonstema for de norske politiske aktørene, og kan ha bidratt til at Mali konflikten ble mer synlig i mediene enn konflikten i Tsjad.

En siste forklaring knytter seg til tidsrommet for konfliktene. Det skiller fem år mellom dem. Undersøkelsen tar ikke sikte på å undersøke hvorvidt det har vært noen forandringer i hvordan nyhetsmediene velger å dekke konflikter. Men, tatt i betraktning de endringene som har skjedd, og da særlig via nettbaserte muligheter for å innhente og distribuere informasjon, kan det være rimelig å anta at dette kan ha påvirket hvordan nyhetsdekningen har vært.

4.4. Oppsummering av analysen

I dette kapittelet har det blitt gjort en innholdsanalyse av nyhetsmedienes dekning av to konflikter, Mali og Tsjad. Funn i analysen viser at det er relativt store forskjeller på hvor stor nyhetsdekning de to har fått, der Mali i større grad enn Tsjad oppfyller kriteriene for å komme forbi ”portvokteren”. Analysen viser også at dersom man skal ha som utgangspunkt et minstemål i nyhetsdekningen for at mediene skal innfri sin rolle som informative, rettferdige og granskende for derved å oppfylle sin rolle som informasjonsformidlere i et demokratisk samfunn, kan det argumenteres for at disse er innfridd i dekningen av begge konfliktene. Hvilket betyr at i henhold til de analytiske dimensjonene og de indikatorene man skulle se etter når artiklene ble lest, finner man også disse igjen i dekningen av begge konfliktene. Med andre ord finnes det informasjon, men det er ulikheter i mengde og hvordan de forskjellige analyseenhetene har valgt å fremstille informasjonen. Samt hvilken plattform, papir- eller nettavis, de har gjort seg mest bruk av.

Spørsmålet videre er hvordan man skal måle graden av informasjon, i dekningen av to konflikter som har ulike forutsetninger for dekning. I det neste kapittelet vil dette bli drøftet grundigere og bli satt i relasjon til demokratiperspektivet, som viser til Dahl (1989) sitt prinsipp om ”opplyst forståelse” og min problemstilling, som omhandler nyhetsmedienes dekning av væpnede konflikter med hensyn til i hvilken grad mediene legger til rette for opplyst forståelse.

5. En tilfredsstillende nyhetsdekning?

Jeg har i denne oppgaven undersøkt dekningen av væpnede konflikter, og i hvilken grad dekningen legger til rette for opplyst forståelse.

Utgangspunktet har vært Dahl (1989) sitt prinsipp om ”opplyst forståelse”. Dette prinsippet impliserer at borgerne i et samfunn bør ha like muligheter til å tilegne seg kunnskaper om og forståelse for de sakene det skal ta beslutninger på, i rimelig tid for beslutningen skal tas.

Et annet utgangspunkt har vært Asp (2007) sin forståelse om at nyhetsmediene skal være informative, rettferdige og granskende for å kunne utøve sin rolle som informasjonsformidlere på en tilfredsstillende måte.

Ved hjelp av kvalitativ innholdsanalyse av nyhetsdekningen i tre riksaviser, av henholdsvis konflikten i Mali og konflikten i Tsjad, i forkant av Norges beslutning om deltagelse i disse konfliktene, har jeg undersøkt hvorvidt dekningen kan sies å tilfredsstillende Asp sine kriterier.

Analysen viser varierende resultater på dekningen av disse konfliktene. Det er mange forskjeller i måten konfliktene er dekket på, men også en del likheter. Analysen har vist at den generelle dekningen av begge konfliktene i hovedsak er gjort gjennom dekningen av andre hendelser. Når det gjelder konflikten i Mali, dekkes denne i hovedsak gjennom analyseenhetenes dekning av to andre hendelser som kan knyttes opp mot Mali, Frankrikes invasjon av Mali og terrorangrepet i In Aménas. Via nyhetsdekningen av andre konflikter i området syd for Sahara, eksempelvis Kongo, Sudan og Darfur, fikk man innsyn i konflikten i Tsjad. Med andre ord var det lite av nyhetsdekningen på disse konfliktene som *eksplisitt* bare tok for seg Mali og Tsjad. Utfra dette kan man likevel trekke den slutningen at nyhetsdekningen ikke oppfylte Asp sine kriterier. Analysen har vist at samtlige av analyseenhetene har fått frem både for- og motargumenter for norsk deltagelse. Dette gjelder for begge konfliktene. Likeså har avisene klart å sette konfliktene i kontekst med bakenforliggende årsaker og beskrivelse av type engasjement, samt eventuelle globale og nasjonale konsekvenser som var kriteriene for informasjonsbredde og informasjonsdybde. Spørsmålet er i hvor stor grad de har klart dette. Dette blir et vurderingsspørsmål som det kan være vanskelig å finne et klart og entydig svar på. Verken prinsippet om ”opplyst forståelse” eller Asp sine kriterier for informative, rettferdige og granskende medier gir noen spesifikke retningslinjer for mengden av informasjon som skal tilfalle folket, i forkant av en beslutning. Det gis heller ingen spesifikke retningslinjer for størrelsen på informasjonsverdien fra medienes side.

Før jeg fortsetter drøftingen, vil jeg derfor presentere to figurer som viser hvordan nyhetsdekningen har fordelt seg over de seks månedene analysen dekker.

I figurene er papir- og nettavis slått sammen.

Fig. 1: Mali 03.01.13 – 03.06.13. Antall artikler i perioden for de tre avisene fordelt over tid.

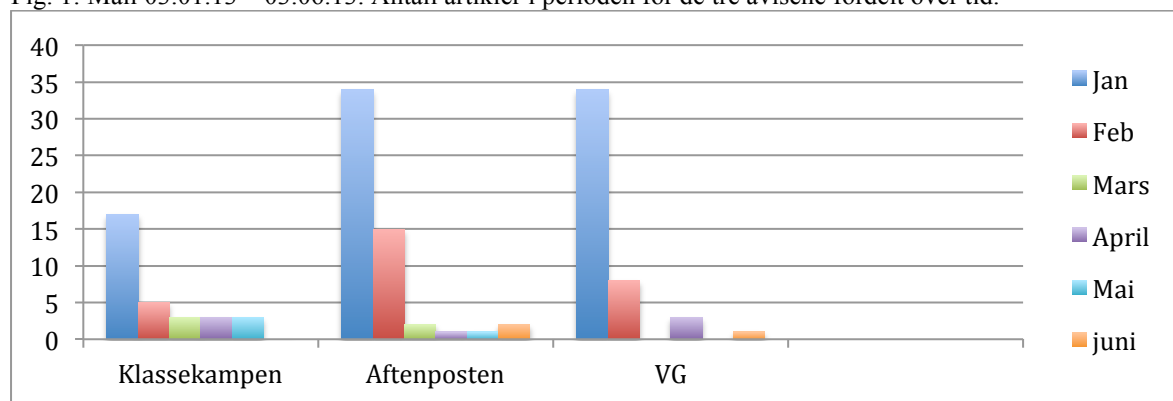
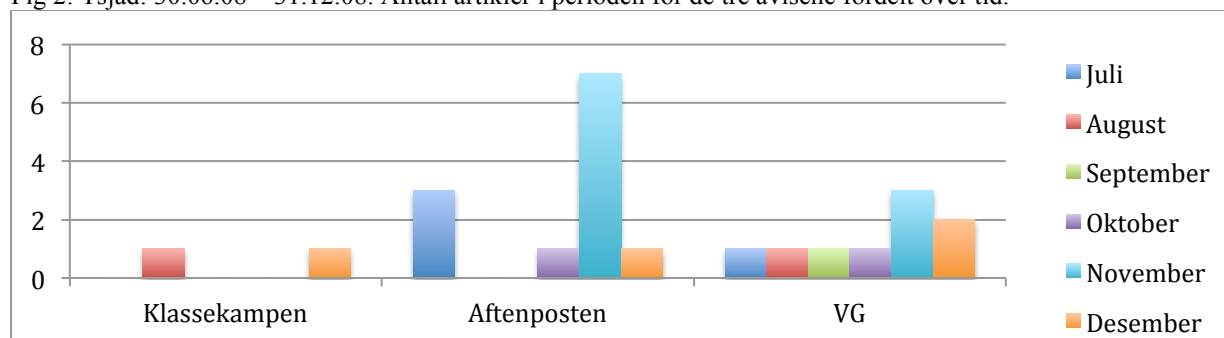

Fig 2: Tsjad: 30.06.08 – 31.12.08. Antall artikler i perioden for de tre avisene fordelt over tid.

Det som er interessant når man studerer disse to figurene, er at hovedvekten av artiklene som omhandlet Mali, kom i de to første månedene i undersøkelsen. I Tsjad, derimot, ser man at antall artikler øker når man nærmer seg de siste månedene før avgjørelsen om deltagelse ble tatt. Som det allerede har blitt diskutert, ble Mali dekket via Frankrikes invasjon av Mali og terrorangrepet i In Aménas. Dette var to hendelser som skjedde rett etter hverandre i januar måned. Figuren og analysen tyder på at det var aktiv dekning rundt disse hendelsene, og så dør dekningen ut. I månedene før den faktiske beslutningen om deltagelse ble tatt, er det lite dekning. En av årsakene til dette kan være at de faktiske beslutningene knyttet til deltagelse i internasjonale operasjoner, normalt blir fattet i regjeringskonferanser, og at referat fra slike konferanser er unntatt offentligheten (Bjørge, 2014, s. 13). Dette er interessant i forhold til både agenda-settingsteori og et annet av Dahl (1989) sine prinsipper, som er nært knyttet opp til prinsippet om ”opplyst forståelse”, nemlig prinsippet om at borgerne skal ha kontroll over

agenda. Dette prinsippet sier at folk skal ha mulighet til å sette dagsorden, men også mulighet til å velge og ikke ta avgjørelser på hver enkelt sak. De kan, med andre ord, la andre ta beslutninger på enkeltsaker på vegne av seg (Dahl, 1989, s. 113). I følge Dearing og Rogers (1996), blir hvilke saker som kommer på dagsordenen påvirket av blant annet: den offentlige agenda, den politiske agenda og mediernes agenda (Dearing & Rogers, 1996, s. 5, 6). Hvilken agenda som blir prioritert er igjen avhengig av den demokratimodellen som er styrende samfunnet. Kan det være slik at da beslutninger om deltagelse i væpnede konflikter er unntatt offentligheten så vil ikke dette bli prioritert av mediene, nettopp fordi det er en beslutning som makthaverne tar "på egenhånd"? Hvis dette er riktig kan det virke som at enkelte temaer i samfunnet ikke synes å berøre den offentlige dagsorden, fordi dette er temaer som folket i liten grad har reel styring over. Dermed blir mediernes rolle å gi informasjon om de politiske partienes saksmeninger, og forholdet mellom politikken og faktisk utøvelse, men mediene lar de politiske aktørene sette dagsorden, således blir fokuset på de politiske aktørene (Nord & Strömbäck, 2004, s. 22, 24). Denne forståelsen av mediernes rolle i et demokrati svarer til det som Schumpeter (1994) betegner som konkurransedemokratiet, og da spesielt mandatmodellen (Nord & Strömbäck, 2004, s. 22, 24). Hvordan skal man da tolke Kovack og Rosentials ni grunnleggende journalistiske elementer, der to av dem er at: journalistikken skal primært være lojale overfor borgerne, og at de må hige etter å gjøre det som er viktig, interessant og relevant (gjengitt i Strömbäck, 2003, s. 11). Hva som er viktig, interessant og relevant kan knyttes til vesentlighetsbegrepet, som viser til at en nyhet skal ha samfunnsmessig verdi. Det er i stor grad leseren som avgjør om en nyhet er vesentlig eller ikke (Østlyngen & Øvrebø, 1999, s. 103, 104). Derfor kan det også diskuteres hvor viktig eller interessant det er for offentligheten å få informasjon om saker de kanskje ikke har en reel måte å påvirke beslutningen på. Når det er sagt, skal det påpekes at Norge er et demokrati der makthaverne i stor grad lytter til befolkningen. Analysen har og vist at, for eksempel VG, noen artikler har et spørreskjema, der befolkningen kan hake av hvorvidt de ønsker at Norge skal sende bidrag til Mali eller ikke. Men diskusjonen over viser at hvorvidt mediene legger til rette for opplyst forståelse også må sees i kontekst med hvilket samfunnsmessig tema det er snakk om, og at de kanskje prioritere dekningsut fra dette.

Analysen har vist at det har vært en diskusjon i mediene hvorvidt Norge skulle delta eller ikke. Det at diskusjonen kom såpass lenge før, og varte over et relativt kort tidsrom, kan imidlertid ha bidratt til at det kan ha vært vanskelig for borgerne å huske hvorfor Norge bestemte seg for å delta. Når man tar i betraktning all den informasjonen som er tilgjengelig i dag, kan man da forvente at befolkningen skal huske en diskusjon som har foregått et halvt år forut for en avgjørelse? Dersom mediene skal legge til rette for ”opplyst forståelse” ved å tilby informasjon til befolkningen vedrørende en beslutning som skal tas, uansett hvilket samfunnsområde det dreier seg om, burde man ikke da kunne forvente at informasjonen skal komme såpass nært opp i tid, at folket faktisk kan relatere informasjonen opp mot beslutningen? Det er ikke noe gitt svar på dette. Det kan likevel argumenteres for at selv om konflikten i Mali fikk bredere dekning enn konflikten i Tsjad, ligger dekningen vedrørende en deltagelse i Tsjad nærmere i tid i forhold til da den faktiske beslutningen ble tatt. Dette kan ha vært med på å øke informasjonsverdien fordi det kan ha gjort at det har vært lettere å relatere vurderinger, rundt en eventuell deltagelse og konflikten i Tsjad, til hverandre. Igjen er det ikke noe gitt svar. Hva som gir mest informasjonsverdi, massiv og bred dekning et halvt år i forveien, eller mindre dekning som er knyttet tettere opp mot hendelsen, vil være en vurderingssak.

Analysen viser at det ikke er store forskjeller i nyhetsdekningen i papiravisene og nettavisene når det gjelder innholdet i artiklene. Tendensen til klipp- og lim-journalistikken som Dahlen (2010) og Jordalen (2014) fant i sine studier, er synlig også i denne analysen. Dette kan være uheldig i forhold til at mediene skal være informative, rettferdige og granskende, fordi det kan virke som at nettavisene gir leseren mer av det samme, i stedet for alternative kilder, synspunkter og rammer.

Remediering viser til hvordan et medium presenteres i et annet medium (Frey & Simonsen, 2010, s. 262). Et eksempel kan være at aviser på internett prøver å ha tilnærmet lik utforming som papiravisene, men remediering viser også til at man tar i bruk den nye teknologien for å utvikle innholdsformatet. Aviser på internett kan for eksempel benytte seg av lenker og videoklipp i sine avisartikler (Dahlen, 2010, s. 36, 37). Analysen har vist at den største forskjellen mellom avisenes vises ved hvor aktivt de tar i bruk nettplattformen. VG er mest aktiv på nett, og Klassekampen minst. VG er også den som i størst grad tar i bruk de mulighetene den ”nye” plattformen gir. Dette vises ved at denne avisen, i større grad enn Aftenposten og Klassekampen, bruker visuelle elementer som VG-tv, og enten poster på sin side eller lenker til andre sider som også viser levende bilder. Derfor kan det argumenteres

for at informasjonsverdien stiger, fordi dette gir leserne et valg, lese artikkelen eller se nyhetssendingen. Dermed kan bruken av eksterne lenker være med å sette nyhetene inn i en bredere kontekst. Det er i midlertidig usikkert hvor mange som tar seg tid til å klikke seg videre til disse sidene (Dahlen, 2010, s. 47). Det at muligheten ligger der, gir imidlertid folket et reelt valg.

Oppsummert viser resultatene fra analysen at det er ulikheter, men også likheter i hvordan de forskjellige analyseenhetene har valgt å dekke konfliktene. Ulikhetene relaterer seg til hvordan avisene har valgt å presentere informasjonen i artiklene, og hvilke plattformer de har gjort seg mest bruk av. Rent innholdsmessig viser analysen at det egentlig ikke er store forskjeller, da alle analyseenhetene til en viss grad har oppfylt kravene om å være informative, rettferdige og granskende. Det er formen på informasjonsspredningen som varierer, og dette kan knyttes til deres iboende karakteristika som avistyper. Klassekampen er en meningsavis og venstresideavis, Aftenposten en abonnementsavis, mens Verdens Gang representerer tabloidpressen. De har med andre ord ulikt utgangspunkt, og henvender seg til ulike målgrupper, som det allerede har blitt diskutert forløpende i analysen. Det er imidlertid lite i analysen som gir grunnlag for å hevde at den ene er mer informativ, rettferdig og granskende, og således legger mer til rette for opplyst forståelse enn den andre. Alle har de sine sterke og svakere sider, men til sammen representerer de et mangfold i det norske avisuniverset, og utfyller hverandre. Problemstillingen kan derfor besvares utfra en vurdering av i hvilken grad analyseenhetene legger til rette for ”opplyst forståelse”. Analysen viser at alle analyseenhetene til en viss grad gjør dette, men på forskjellige måter og med forskjellige virkemidler.

5.1. Konklusjon og avslutning

I følge Dahl (1989) er det fire grunnleggende kriterier for en demokratisk prosess, et av dem er ”opplyst forståelse” (Dahl, 1989, s. 112). For at borgerne i et demokrati skal kunne ta veloverveide valg i saker som berører dem og det samfunnet er de lever i, er de avhengige av informasjon i forkant av de beslutninger som de folkevalgte politikerne tar på deres vegne. Nyhetsmediene er en viktig aktør i et demokratisk samfunn og er en sentral faktor for at innbyggerne skal kunne gjøre seg opp meninger om de saker og hendelser som påvirker det samfunnet og den verden de lever i (Allern, 2001, s. 18). Med dette utgangspunktet og en undring over en undersøkelse publisert i mai 2014 av Røde Kors, der det fremkommer at

halvparten av norske ungdommer ikke klarer å nevne tre væpnede konflikter i verden i dag, bestemte jeg meg for å undersøke dekningen av væpnede konflikter som Norge har deltatt i. Gjennom mitt forskningsspørsmål har jeg ønsket å belyse hvordan dekningen av væpnede konflikter var i et avgrenset tidsrom, juli til og med desember 2008 og januar til og med juni 2013, og i hvilken grad dekningen la til rette for opplyst forståelse.

Jeg startet med seks ulike konflikter. Ved bruk av kvantitative teknikker som telling av forekomsten av antall artikler som oppfylte spesifiserte søkekriterier, fant jeg at det var ulik dekning av konfliktene. Afghanistan, Irak og Libya hadde høyere antall treff enn Mali og Tsjad. Dette resultatet tolket jeg dit hen at de tre førstnevnte konfliktene antageligvis oppfylte nyhetskriteriene til Østlyngen og Øvrebø (1999) og Galtung og Ruge (1965) i større grad enn de to sistnevnte konfliktene. Imidlertid gav ikke dette meg svar på hvorvidt mediene var informative, rettfærdige og granskende i sin nyhetsdekning. Det ble derfor foretatt en innholdsanalyse av Mali- og Tsjad konflikten. Resultatene fra denne analysen har vist at alle analyseenheter, Aftenposten, Klassekampen og VG, til en viss grad oppfylder kriteriene til Asp, slik som jeg har operasjonalisert dem. Forskjellen i dekningen må forklares utfra påvirkningsfaktorer som nyhetskriterier, økonomiske avveininger samt hvilket publikum analyseenheterne fortrinnsvis retter seg mot.

”Opplyst forståelse”, slik jeg ser det, er ikke et entydig begrep. Befolkningen i et samfunn er sammensatt og med ulike forutsetninger for å ta til seg og absorbere informasjon. Det kan derfor nettopp være en fordel at analyseenheterne tilpasser sin nyhetsdekning til hvilket segment i befolkningen de henvender seg til. På den måten kan dette legge til rette for opplyst forståelse på lesernes vilkår.

5.1.1. Veien videre

Forskningen på mediers rolle i et demokrati er bred, og i likhet med andre forskningsfelt har denne oppgaven reist nye spørsmål. Dette siste avsnittet skal derfor vies til tanker rundt hvordan man kunne ha bygget videre på og eventuelt ha utvidet denne oppgaven.

Innledningsvis ble det gitt en kort fremstilling av de forskjellige typene av demokrati med utgangspunkt i Dahl (1989), Held (1996), Pateman (1970) og Schumpeter (1994) sine demokratimodeller. Her ble det vist til at de hadde ulike utgangspunkt for hvilke demokratiske prinsipper som ble vektlagt, og derfor ulike former for deltagelse og medienes rolle i et demokrati. De hadde imidlertid det tilfelles at borgerne må være opplyst om de alternativene de har i forhold til de beslutninger som gjøres i det samfunnet de lever i. Det må

råde ytrings- og pressefrihet for at befolkningen skal få tilgang på informasjon (Nord & Strömbäck, 2004, s. 18 - 21). Dermed hadde det vært interessant å utvide undersøkelsen og overføre Asp (2007) sine kriterier til land som bygger på en annen form for demokrati.

Et annet spørsmål som undersøkelsen ikke besvarer, men som hadde vært interessant å utforske videre, er relatert til den demografiske sammensetningen, samt de økonomiske og sosiologiske aspektene ved brukerne av mediene. Analysen har vist at de forskjellige avisene i stor grad retter sitt innhold mot det hvilket segmentet i befolkningen de har som lesergruppe. Men hvem er *egentlig* denne lesergruppen?

Et siste spørsmål dreier seg om sosiale medier. De er blitt en stor del av vår hverdag, og det å få nyheter via Facebook eller andre nettsamfunn er blitt mer og mer vanlig. Men hvis tendense i samfunnet går mot at disse mediene er de mest brukte for å skaffe seg informasjon, kunne det ha vært interessant å finne ut hva som deles, hva det lenkes videre til og hvilken type informasjon det er som sirkulerer på Internett. Hvor stor kontroll har nyhetsmediene på informasjonsformidlingen når den ikke er direkte knyttet til deres papir- eller nettaviser?

Dette er spørsmål jeg mener det er viktig å ta stilling til for at mediene skal kunne fortsette å gi borgerne informasjon som er informativ, rettferdig og granskende.

Litteraturliste

- Aftenposten. (2008a, 17.12.2008). Feltsykehus til Tsjad - Norge inn i FN-operasjon.
- Aftenposten. (2008b, 24.11.08). Kan vurdere å sende feltsykehus til Kongo.
- Aftenposten. (2008c, 14.07.08). Tømm Kristiansen: Taperne er folket i Sudan.
- Aftenposten. (2013a, 09.02.13). Her planla han terrorangrepet i In Aménas.
- Aftenposten. (2013b, 22.01.13). Opposisjonen støtter norsk nærvær i Mali.
- Aftenposten. (2013c, 22.01.2013). Åpner for norsk militær innsats mot terror i Nord-Afrika.
- Aftenposten. (2015). *Store Norske Leksikon* Hentet fra <https://snl.no/Aftenposten>
- Allern, Sigurd. (2001). *Nyhetsverdier. Om markedsorientering og journalistikk i ti norske aviser*. Kristiansand S: IJ-forlaget.
- Andersson, Ulrika. (2013). From Broadsheet to Tabloid: Content changes in Swedish newspaper in the light of a shrunken size. *Observatorio*, 7(4), 001 - 021
- Asp, Kent. (2007). Fairness, Informativeness and Scrutiny The Role of News Media in Democracy. *Nordicom Review*(Jubilee Issue), 31-49.
- Bjørge, Petter. (2014). *Fra FN til NATO, Norske styrker som eksportvare? Vol. 6. Militære Studier* Hentet fra <http://brage.bibsys.no/xmlui/handle/11250/227359>
- Bjørnstad, Nina, & Tornes, Knut, A. (2014). *Medieåret 2013 - 2014. Medieutvikling i Norge: Fakta og Trender Medieåret* Hentet fra <http://medi norge.uib.no/files/publikasjoner/Mediearet-2013-2014-WEB.pdf>
- Bøifot, Erik. (2007). *Det norske militære engasjement i Afghanistan - idealisme eller egeninteresse?* (Masteroppgave). Lastet ned fra <http://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/99850/ErikB%C3%B8ifot.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Christians, Clifford, G, Glasser, Theodore, L, McQuail, Denise, Nordenstreng, Kaarle, & White, Robert. (2009). *The normative theories of the media - journalisme in democratic societies*. Chicago: University of Illinois.
- Dagbladet. (2015). *Store Norske Leksikon* Hentet fra <https://snl.no/Dagbladet>
- Dahl, Robert A. (1989). *Democracy And Its Critics*. New Haven and London: Yale University Press.
- Dahlen, Øystein, Pedersen. (2010). Nyheter i nettaviser: muligheter og begrensninger. *Sosiologi i dag*, 40 (4). <http://php52.novus.no/index.php/SID/article/view/35/34>

- Dearing, W, James, & Rogers, M, Everett. (1996). *Communication Concepts 6, Agenda-Setting*. California, London, New Dehli: Sage Publications, Inc.
- Dutta - Bergman, Mohan, J. (2004). Complementarity of Consumption of News Types Across Traditional and New Media. *Journal of Broadcasting and Electronic Media*, 48(1), 41 - 60.
- Elgesem, Dag, Moe, Hallvard, Sjøvaag, Helle, Stavelin, Eirik, Agdestein, Maren, Laberg, Joachim, Losnegaard, Gyri, Smørdal. (2010). *NRKs nyhetstilbud på Internett i 2009* Hentet fra <http://monc.b.uib.no/ressurser-3/nrks-nyhetstilbud-pa-internett-i-2009/>
- Engebretsen, Martin. (2007). *Digitale Diskurser, nettavisen som kommunikativ flerbruksarena*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. Norwegian Academic Press.
- Frey, Elsebeth, & Simonsen, Anne, Hege,. (2010). Konvergens i klasserommet - En studie av flermedial nyhetsproduksjon blant journaliststudenter. *Norsk medietidsskrift*, 17 (3), 260 -281.
http://www.idunn.no/nmt/2010/03/art10?mode=abstract_en&skipDecorating=true
- Fritzen, Silje, Kathrine. (2013). *Konflikt og konsensus: En kvantitativ innholdsanalyse av pressens dekning av den norske militære deltagelsen i Libya 2011*. (Masteroppgave). Lastet ned fra <http://www.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A653406&dswid=-6477>
- Galtung, Johan, & Ruge, Marie, Holmboe. (1965). The Structure of Foreign News, The Presentation of the Congo, Cuba and Cyprus Crises in Four Norwegian Newspapers. *Journal of Peace Research*, 2(1), 64 -90.
<http://jpr.sagepub.com/content/2/1/64.full.pdf+html>
- Gans, Herbert, J. (2009). Can Popularization Help the News Media? I Barbie Zelizer (Red.), *The Changing Faces of Journalism, Tabloidization, Technology and Truthiness* (s. 17 - 27). Londond and New York: Routledge.
- George, Alexander, L., & Bennet, Andrew. (2004). *Case Studies and Theory Development in the Social Sciences*. Cambrigde: MIT Press.
- Gerring, John. (2009). *Case study research, principles and practices*. New York: Cambrigde University Press.
- Gimnes, Lasse. (1992). *U-landsstoff i norsk rikspresse: En kvalitativ, kvantitativ og redaksjonell analyse hvor Verdens Gang, Dagbladet, Aftenposten og Klassekampen settes under lupen*. (Hovedfagsoppgave), Universitet i Oslo, Oslo.
- Globalis. (2014a). Irak-konflikten. Lastet ned 31.03.15, 2015, fra <http://www.globalis.no/Konflikter/Asia/Irak>
- Globalis. (2014b). Konflikten i Tsjad. Lastet ned 31.03.15, 2015, fra <http://www.globalis.no/Konflikter/Tsjad>

- Globalis. (2015). Konflikten i Mali. Lastet ned 31.03.15, 2015, fra <http://www.globalis.no/Konflikter/Afrika/Mali>
- Grønmo, Sigmund. (2004). *Samfunnsvitenskaplige metoder*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Grøttum, Eva- Therese, & Aalberg, Toril. (2012). De vanskelige nyhetene. Hvordan krav om politisk forkunnskaper og kildebruk kan gjøre nyhetsdekningen vanskelig å forstå. *Norsk Statsvitenskaplig Tidsskrift*, 28(1), 3- 23.
- Hansen, Fred, Kjetil. (2015). Tsjads historie. *Store Norske Leksikon*. Lastet, fra https://snl.no/Tsjads_historie
- Hatling, Lena. (2010). *Konsensus og konflikten i debatten om Norges deltagelse i Afghanistan: En diskursanalyse av Stoltenberg II-regjerings engasjement*. (Masteroppgave i statsvitenskap). Lastet ned fra <https://http://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/12977/LENAXHATLINGxMASTER.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Haugseth, Jan, Frode. (2013). *Sosiale medier i samfunnet*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Haugsgjerd, Hilde. (2012, 15.01.12). Vår journalistiske bunnlinje, *Aftenposten*. Lastet ned fra <http://www.aftenposten.no/nyheter/iriks/Var-journalistiske-bunnlinje-6741207.html>
- Held, David. (1996). *Models of Democracy*. Cambridge: Polity Press.
- Hellevik, Ottar. (2009). *Forskningsmetode i sosiologi og statsvitenskap*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Humanitær intervensjon. (2013). *Store norske leksikon* Hentet fra https://snl.no/humanit%C3%A6r_intervensjon
- Høst, Sigurd (Red.). (2014). *Avisåret 2013* (Vol. 19): Høgskulen i Volda.
- Jenssen, Todal, Anders. (2007). Den medialiserte politikken. I Todal Jenssen, Anders & Toril Aalberg (Red.), *Den medialiserte politikken* (s. 21). Oslo: Universitetsforlaget.
- Jordalen, Anne. (2014). *Copy -paste? En innholdsstudie om overføring av innhold fra papiravis til nettavis i fire norske lokalaviser*. (Masteroppgave i journalistikk. Institutt for medier og kommunikasjon, Humanistisk fakultet), Jordalen, Anne, Universitet i Oslo.
- Klassekampen. (2008, 25.08.08). Flommen.
- Klassekampen. (2009). *Store Norske Leksikon* Hentet fra <https://snl.no/Klassekampen>
- Klassekampen. (2013a, 23.01.13). Advarer om nytt Libya.
- Klassekampen. (2013b, 09.02.13). Beijing bekymret over Mali.

- Klassekampen. (2013c, 26.01.13). Flinkest i EU-klassen: Norge vurderer å krige med EU i Mali.
- Klassekampen. (2013d, 04.02.2013). Halvparten vil krige - Forsvarsministeren mener terroren har fått opp krigsviljen i nordmenn.
- Klassekampen. (2015). *Wikipedia* Hentet fra <http://no.wikipedia.org/wiki/Klassekampen>
- Krippendorff, Klaus. (1980). *Content Analysis, An Introduction to Its Methodology*. University of Pennsylvania: Sage Publications.
- Larsen, Kjetil Mujezinovic. (2013). Internasjonal væpnet konflikt. *Store Norske Leksikon*. Lastet, fra https://snl.no/Internasjonal_v%C3%A6pnet_konflikt
- Leraand, Dag. (2011). Mission des Nations Unies au Tchad et en République centrafricaine. *Store Norske Leksikon*. Lastet, fra https://snl.no/Mission_des_Nations_Unies_au_Tchad_et_en_R%C3%A9publique_centrafricaine
- Leraand, Dag. (2013a). Borgerkrigen i Libya 2011. *Store Norske Leksikon*. Lastet, fra https://snl.no/Borgerkrigen_i_Libya_2011
- Leraand, Dag. (2013b). Operation Enduring Freedom. *Store Norske Leksikon*. Lastet, fra https://snl.no/Operation_Enduring_Freedom
- Leraand, Dag. (2014a). Fredsbevarende operasjoner. *Store norske leksikon*. Lastet, fra https://snl.no/fredsbevarende_operasjoner
- Leraand, Dag. (2014b). Mission multidimensionnelle intégrée des Nations Unies pour la stabilisation au Mali. *Store Norske Leksikon*. Lastet, fra https://snl.no/Mission_multidimensionnelle_int%C3%A9gr%C3%A9e_des_Nations_Unies_pour_la_stabilisation_au_Mali
- Levy, Jack, S. (2008). Case Studies: Types, Designs, and Logics of Inference. *Conflict Management and Peace Science*, 25(1), 1 - 18.
- Mediebedriftene. (2014). Avis 2013. Lastet ned 02.04.15, 2015, fra <http://www.mediebedriftene.no/Tall--Fakta1/Opplagstall/Avis-2013/>
- Mediebedriftenes Landsforening, & Norsk Redaktørforening. (2004). Redaktørplakaten. Lastet ned 04.05.15, 2015, fra <http://www.nored.no/Redaktoeransvar/Redaktoerplakaten>
- Mediehuset, VG. (2011). Mediehuset VG. Lastet ned 20.04.15, 2014, fra <http://vginfo.vg.no/>
- Medienorge. (2015a). Opplagstall norske aviser - resultat. Lastet ned 03.05.15, 2015, fra <http://www.medienorge.uib.no/statistikk/medium/avis/190>

- Medienorge. (2015b). Største mediekonsern etter omsetning i Norge. Lastet ned 03.05.15, 2015, fra <http://medienorge.uib.no/statistikk/medium/video/371>
- Medienorge. (2015c). Ti største aviser. Lastet ned 02.04.15, 2015, fra <http://medienorge.uib.no/statistikk/medium/avis/353>
- Mody, Bella. (2010). *The Geopolitics of Representation in Foreign News Explaining Darfur*. Maryland US: Lexington.
- Neuendorf, Kimeberly, A. (2002). *The Content Analysis Guidebook*. Cleveland State University: Sage Publications, Inc.
- Nord, Lars, & Strömbäck, Jesper. (2004). Medierna och demokratin. I Lars Nord & Jesper Strömbäck (Red.), *Medierna och demokratin* (s. 11 - 41). Lund: Studentlitteratur.
- Norsk Utenrikspolitisk Institutt. (2014). Konfliktbildet 2012- 2013. Lastet ned 16.02. 2015, 2015, fra <http://hvorhenderdet.nupi.no/Artikler/2013-20142/Konfliktbildet-2012-2013/%28part%29/3>
- NOU 2000:15. (2000). *Pressepolitikk ved et tusenårsskifte - Dagspresseutvalgets innstilling* Hentet fra <https://http://www.regjeringen.no/nb/dokumenter/nou-2000-15/id376239/?docId=NOU200020000015000DDDEPIS&q=&navchap=1&ch=6>
- NUPI. (2014). Verdens flyktningsituasjon. Lastet ned 03.10.2014, 2014, fra [http://hvorhenderdet.nupi.no/Artikler/2013-20142/2014-Verdens-flyktningsituasjon/\(part\)/1](http://hvorhenderdet.nupi.no/Artikler/2013-20142/2014-Verdens-flyktningsituasjon/(part)/1)
- NVivo. (2014). Nvivo. Lastet ned 01.04.15, 2015, fra <http://www.qsrinternational.com/products.aspx>
- Ottosen, Rune. (1994). *Mediestrategier og fiendebilder i internasjonale konflikter. Norske medier i skyggen av Pentagon*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Pateman, Carole. (1970). *Participation and Democratic Theory*. Cambridge: University Press.
- Retriever. (2015a). ATEKST - Skandinavias største digitale nyhetsarkiv. Lastet ned 06.02.2015, 2015, fra <http://www.retriever-info.com/no/category/news-archive/>
- Retriever. (2015b). Om Retriever. Lastet ned 06.02.2015, 2015, fra <http://www.retriever-info.com/no/om-oss/>
- Richards, Lyn. (2005). *Handeling qualitative data, a practical guide*. London, Thousand Oaks, New Dehli: Sage Publications Ltd.
- Rosland, Irene, Elisabeth. (2006). *Den norske militære godteposen. En analyse av Aftenpostens dekning av Norges deltakelse i krigen i Afghanistan*. (Hovedfagsoppgave i journalistikk for cand.polit.-graden). Lastet ned fra <https://http://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/27840/HovedoppgavexIER.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

- Røde Kors. (2014). Norge trenger krig og konflikt inn i skolen. Lastet ned 03.10.2014, 2014, fra <https://http://www.rodekors.no/ungdom/nyheter/siste-nytt/norge-trenger-krig-og-konflikt-inn-i-skolen/>
- Schumpeter, Joseph A. (1994). *Capitalism, Socialism & Democracy*. London: Routledge.
- Serazio, Michael. (2009). Rethinking a Villain, Redeeming a Format: The Crises and Cure in Tabloidization. I Barbie Zelizer (Red.), *The Changing Faces of Journalism, Tabloidization, Technology and Truthiness* (s. 13 - 16). London and New York: Routledge.
- Siebert, Fred, S., Peterson, Theodore, & Schramm, Wilbur. (1956). *Four theories of the press*. Urbana: University of Illinois Press.
- St.meld.nr 57, punkt 3.3.2. (2000 - 2001). *I ytringsfrihetens tjeneste*. Oslo: Regjeringen
Lastet ned fra <https://http://www.regjeringen.no/nb/dokumenter/stmeld-nr-57-2001-/id195313/>.
- Strömbäck, Jesper. (2003). Medierna som fjärde statsmakt - en studie av innebörden av begreppet granskande journalistik. *Studier i Politisk Kommunikation, 1*, 8 - 32.
- säkerhetspolitik.se. (2014). Arkiv konflikter. Lastet ned 03.10.2014, 2014
- Trappel, Josef, Nieminen, Hannu, & Nord, Lars (Red.). (2011). *The Media for Democracy Monitor, A Cross National Study of Leading New Media*. Göteborg: Nordicom.
- Uggerud, Matilde. (2013). Forverret situasjon i Mali. Lastet ned 31.03.15, 2015, fra <https://http://www.rodekors.no/nyheter/nyhetsarkiv/2013/januar/forverret-situasjon-i-mali-/>
- Verdens Gang. (2008, 14.11.08). Kongo - vår tragedie.
- Verdens Gang. (2013, 27.01.13). Norges ukjente transport-krigere.
- VG. (2013, 22.01.13). Takker Gud og Frankrike.
- VG. (2014). *Store Norske Leksikon* Hentet fra <https://snl.no/VG>
- VG Nett. (2013a, 22.01.13). Advarer mot å tro på militær seier i Mali.
- VG Nett. (2013b, 29.04.13). Aldri før har flere vært på flukt i eget land.
- Vaage, Odd. (2013). Halve befolkningen leser aviser på nettet. *Norsk mediebarometer 2012*. <http://www.ssb.no/kultur-og-fritid/artikler-og-publikasjoner/halve-befolkningen-leser-aviser-paa-nettet>
- Waldahl, Ragnar. (1999). *Mediepåvirkning*. Oslo: Gyldendal Norske Forlag.
- Østerud, Øyvind. (2007a). *Statsvitenskap Innføring i politisk analyse*. Oslo: Universitetsforlaget.

Østerud, Øyvind. (2007b). Statsvitenskaplig leksikon. I Øyvind Østerud (Red.),
Statsvitenskaplig Leksikon. Oslo: Universitetsforlaget.

Østlyngen, Trine, & Øvrebø, Turid. (1999). *Journalistikk, metode og fag*. Oslo: Gyldendal
Norske Forlag AS.

Vedlegg / Appendiks

- 1. Tabell empirisøk.**
- 2. Systematisering av artiklene.**
- 3. Kodebok.**

Vedlegg 1. Tabell empirisøk

Tabellen viser resultat av søk gjort i databasen Atekst.

Kolonnen "avis" viser avisens navn, samt om det er nettavis eller papiravis. Kolonne to viser hvilke land/konflikt søket er gjort på.

Kolonnen "kombinasjon av søkeord": den øverste raden i hver celle viser det aller første søket som ble gjort. Søkeordet var land/konflikt. De resterende radene viser kombinasjon av søkeordene som ble brukt for å identifisere artikler i Atekst.

Nettavis

Avis (nettavis)	Land/konflikt	Tidsintervall/avgrensing	Kombinasjon søkeord	Resultat	Dato eldste artikkel	Dato nyeste artikkel
Aftenposten	Etiopia/Eritrea	31.08.99 - 31.01.00	Etiopia AND Eritrea	2	31.12.99	22.01.00
			Etiopia AND Eritrea AND krig	1		
			Etiopia AND Eritrea AND Norge	2		
			Etiopia AND Eritrea AND deltakelse	0		
			Etiopia AND Eritrea AND deltagelse	0		
			Etiopia AND Eritrea AND konflikt	0		
Aftenposten	Etiopia	31.08.99 - 31.01.00	Etiopia	6	29.09.99	22.01.00
			Etiopia AND krig	1		
			Etiopia AND Norge	4		
			Etiopia AND deltakelse	0		
			Etiopia AND deltagelse	0		
			Etiopia AND konflikt	1		
Aftenposten	Eritrea	31.08.99 - 31.01.00	Eritrea	2	31.12.99	22.01.00
			Eritrea AND krig	1		
			Eritrea AND Norge	2		
			Eritrea AND deltakelse	0		
			Eritrea AND deltagelse	0		
			Eritrea AND konflikt	1		
Aftenposten	Afghanistan	31.08.01 - 31.01.02	Afghanistan	1131	31.08.01	31.12.01
			Afghanistan AND krig	217		
			Afghanistan AND Norge	1109		
			Afghanistan AND deltakelse	1		
			Afghanistan AND deltagelse	23		
			Afghanistan AND konflikt	41		
Aftenposten	Irak	20.09.02 - 20.03.03	Irak	2514	20.09.02	20.03.03
			Irak AND krig	1437		
			Irak AND Norge	653		
			Irak AND deltakelse	3		
			Irak AND deltagelse	50		
			Irak AND konflikt	114		

Avis (nettavis)	Land/konflikt	Tidsintervall/ avgrensing	Kombinasjon søkeord	Resultat	Dato eldste artikkel	Dato nyeste artikkel
Aftenposten	Tsjad	30.06.08 - 31.12.08	Tsjad	19	14.07.08	16.12.08
			Tsjad AND krig	5		
			Tsjad AND Norge	3		
			Tsjad AND deltakelse	0		
			Tsjad AND deltagelse	0		
			Tsjad AND konflikt	1		
Aftenposten	Libya	23.09.10 - 23.03.11	Libya	342	02.10.10	23.03.11
			Libya AND krig	19		
			Libya AND Norge	88		
			Libya AND deltakelse	3		
			Libya AND deltagelse	4		
			Libya AND konflikt	10		
Aftenposten	Mali	03.01.13 - 3.06.13	Mali	166	11.01.13	03.06.13
			Mali AND krig	16		
			Mali AND Norge	49		
			Mali AND deltakelse	5		
			Mali AND deltagelse	3		
			Mali AND konflikt	7		
Klassekampen	Etiopia/ Eritrea	31.08.99 - 31.01.00	Etiopia AND Eritrea	0		
			Etiopia AND Eritrea AND krig	0		
			Etiopia AND Eritrea AND Norge	0		
			Etiopia AND Eritrea AND deltakelse	0		
			Etiopia AND Eritrea AND deltagelse	0		
			Etiopia AND Eritrea AND konflikt	0		
Klassekampen	Etiopia	31.08.99 - 31.01.00	Etiopia	0		
			Etiopia AND krig	0		
			Etiopia AND Norge	0		
			Etiopia AND deltakelse	0		
			Etiopia AND deltagelse	0		
			Etiopia AND konflikt	0		
Klassekampen	Eritrea	31.08.99 - 31.01.00	Eritrea	0		
			Eritrea AND krig	0		
			Eritrea AND Norge	0		
			Eritrea AND deltakelse	0		
			Eritrea AND deltagelse	0		
			Eritrea AND konflikt	0		
Klassekampen	Afghanistan	31.08.01 - 31.01.02	Afghanistan	73	10.09.01	30.12.01
			Afghanistan AND krig	34		
			Afghanistan AND Norge	16		
			Afghanistan AND deltakelse	2		
			Afghanistan AND deltagelse	2		
			Afghanistan AND konflikt	1		

Avis (nettavis)	Land/konflikt	Tidsintervall/avgrensning	Kombinasjon søkeord	Resultat	Dato eldste artikkel	Dato nyeste artikkel
Klassekampen	Irak	20.09.02 - 20.03.03	Irak	56	10.12.02	20.03.03
			Irak AND krig	45		
			Irak AND Norge	17		
			Irak AND deltakelse	1		
			Irak AND deltagelse	3		
			Irak AND konflikt	2		
Klassekampen	Tsjad	30.06.08 - 31.12.08	Tsjad	1	25.08.08	25.08.08
			Tsjad AND krig	1		
			Tsjad AND Norge	1		
			Tsjad AND deltakelse	0		
			Tsjad AND deltagelse	0		
			Tsjad AND konflikt	0		
Klassekampen	Libya	23.09.10 - 23.03.11	Libya	30	05.10.10	23.03.11
			Libya AND krig	6		
			Libya AND Norge	4		
			Libya AND deltakelse	3		
			Libya AND deltagelse	0		
			Libya AND konflikt	3		
Klassekampen	Mali	03.01.13 - 03.06.13	Mali	24	14.01.13	11.04.13
			Mali AND krig	11		
			Mali AND Norge	9		
			Mali AND deltakelse	1		
			Mali AND deltagelse	0		
			Mali AND konflikt	2		
Verdens Gang	Etiopia/Eritrea	31.08.99 - 31.01.00	Etiopia AND Eritrea	0		
			Etiopia AND Eritrea AND krig	0		
			Etiopia AND Eritrea AND Norge	0		
			Etiopia AND Eritrea AND deltakelse	0		
			Etiopia AND Eritrea AND deltagelse	0		
			Etiopia AND Eritrea AND konflikt	0		
Verdens Gang	Etiopia	31.08.99 - 31.01.00	Etiopia	2	19.10.99	11.01.00
			Etiopia AND krig	0		
			Etiopia AND Norge	1		
			Etiopia AND deltakelse	0		
			Etiopia AND deltagelse	0		
			Etiopia AND konflikt	0		
Verdens Gang	Eritrea	31.08.99 - 31.01.00	Eritrea	1	22.10.99	22.10.99
			Eritrea AND krig	0		
			Eritrea AND Norge	1		
			Eritrea AND deltakelse	0		
			Eritrea AND deltagelse	0		
			Eritrea AND konflikt	0		

Avis (nettavis)	Land/konflikt	Tidsintervall/ avgrensning	Kombinasjon søkeord	Resultat	Dato eldste artikkel	Dato nyeste artikkel
Verdens Gang	Afghanistan	31.08.01 - 31.01.02	Afghanistan	466	02.09.01	31.12.01
			Afghanistan AND krig	110		
			Afghanistan AND Norge	60		
			Afghanistan AND deltakelse	0		
			Afghanistan AND deltagelse	4		
			Afghanistan AND konflikt	7		
Verdens Gang	Irak	20.09.02 - 20.03.03	Irak	691	20.09.02	20.03.03
			Irak AND krig	397		
			Irak AND Norge	169		
			Irak AND deltakelse	6		
			Irak AND deltagelse	8		
			Irak AND konflikt	22		
Verdens Gang	Tsjad	30.06.08 - 31.12.08	Tsjad	11	01.07.08	16.12.08
			Tsjad AND krig	0		
			Tsjad AND Norge	7		
			Tsjad AND deltakelse	2		
			Tsjad AND deltagelse	0		
			Tsjad AND konflikt	0		
Verdens Gang	Libya	23.09.10 - 23.03.11	Libya	302	08.10.10	23.03.11
			Libya AND krig	21		
			Libya AND Norge	56		
			Libya AND deltakelse	5		
			Libya AND deltagelse	0		
			Libya AND konflikt	4		
Verdens Gang	Mali	03.01.13 - 03.06.13	Mali	133	11.01.13	03.06.13
			Mali AND krig	16		
			Mali AND Norge	41		
			Mali AND deltakelse	13		
			Mali AND deltagelse	1		
			Mali AND konflikt	4		

Papiravis

Avis (papiravis)	Land/konflikt	Tidsintervall/ avgrensing	Kombinasjon søkeord	Resultat	Dato eldste artikkel	dato nyeste artikkel
Aftenposten	Etiopia/Eritrea	31.08.99 - 31.01.00	Etiopia AND Eritrea	5	03.09.99	23.01.99
			Etiopia AND Eritrea AND krig	1		
			Etiopia AND Eritrea AND Norge	2		
			Etiopia AND Eritrea AND deltakelse	0		
			Etiopia AND Eritrea AND deltagelse	0		
			Etiopia AND Eritrea AND konflikt	1		
Aftenposten	Etiopia	31.08.99 - 31.01.00	Etiopia	36	03.09.99	27.01.00
			Etiopia AND krig	5		
			Etiopia AND Norge	18		
			Etiopia AND deltakelse	0		
			Etiopia AND deltagelse	0		
			Etiopia AND konflikt	3		
Aftenposten	Eritrea	31.08.99 - 31.01.00	Eritrea	8	03.09.99	23.01.00
			Eritrea AND krig	1		
			Eritrea AND Norge	3		
			Eritrea AND deltakelse	0		
			Eritrea AND deltagelse	0		
			Eritrea AND konflikt	2		
Aftenposten	Afghanistan	31.08.01 - 31.01.02	Afghanistan	1649	31.08.01	31.01.02
			Afghanistan AND krig	454		
			Afghanistan AND Norge	410		
			Afghanistan AND deltakelse	1		
			Afghanistan AND deltagelse	45		
			Afghanistan AND konflikt	53		
Aftenposten	Irak	20.09.02 - 20.03.03	Irak	2027	20.09.02	20.03.03
			Irak AND krig	1193		
			Irak AND Norge	547		
			Irak AND deltakelse	0		
			Irak AND deltagelse	47		
			Irak AND konflikt	106		
Aftenposten	Tsjad	30.06.08 - 31.12.08	Tsjad	11	03.07.08	17.12.08
			Tsjad AND krig	6		
			Tsjad AND Norge	2		
			Tsjad AND deltakelse	0		
			Tsjad AND deltagelse	1		
			Tsjad AND konflikt	0		
Aftenposten	Libya	23.09.10 - 23.03.11	Libya	246	14.10.10	23.03.11
			Libya AND krig	22		
			Libya AND Norge	54		
			Libya AND deltakelse	0		
			Libya AND deltagelse	8		
			Libya AND konflikt	9		

Avis (papiravis)	Land/konflikt	Tidsintervall/ avgrensing	Kombinasjon søkeord	Resultat	Dato eldste artikkel	dato nyeste artikkel
Aftenposten	Mali	03.01.13 - 03.06.13	Mali	161	10.01.13	31.05.13
			Mali AND krig	20		
			Mali AND Norge	46		
			Mali AND deltakelse	0		
			Mali AND deltagelse	9		
			Mali AND konflikt	8		
Klassekampen	Etiopia/ Eritrea	31.08.99 - 31.01.00	Etiopia AND Eritrea	0		
			Etiopia AND Eritrea AND krig	0		
			Etiopia AND Eritrea AND Norge	0		
			Etiopia AND Eritrea AND deltakelse	0		
			Etiopia AND Eritrea AND deltagelse	0		
			Etiopia AND Eritrea AND konflikt	0		
Klassekampen	Etiopia	31.08.99 - 31.01.00	Etiopia	0		
			Etiopia AND krig	0		
			Etiopia AND Norge	0		
			Etiopia AND deltakelse	0		
			Etiopia AND deltagelse	0		
			Etiopia AND konflikt	0		
Klassekampen	Eritrea	31.08.99 - 31.01.00	Eritrea	0		
			Eritrea AND krig	0		
			Eritrea AND Norge	0		
			Eritrea AND deltakelse	0		
			Eritrea AND deltagelse	0		
			Eritrea AND konflikt	0		
Klassekampen	Afghanistan	31.08.01 - 31.01.02	Afghanistan	638	04.09.01	31.01.02
			Afghanistan AND krig	281		
			Afghanistan AND Norge	167		
			Afghanistan AND deltakelse	14		
			Afghanistan AND deltagelse	4		
			Afghanistan AND konflikt	30		
Klassekampen	Irak	20.09.02 - 20.03.03	Irak	686	20.09.02	20.03.03
			Irak AND krig	487		
			Irak AND Norge	224		
			Irak AND deltakelse	42		
			Irak AND deltagelse	13		
			Irak AND konflikt	34		
Klassekampen	Tsjad	30.06.08 - 31.12.08	Tsjad	6	18.07.08	17.12.08
			Tsjad AND krig	3		
			Tsjad AND Norge	3		
			Tsjad AND deltakelse	0		
			Tsjad AND deltagelse	1		
			Tsjad AND konflikt			

Avis (papiravis)	Land/konflikt	Tidsintervall/avgrensing	Kombinasjon søkeord	Resultat	Dato eldste artikkel	dato nyeste artikkel
Klassekampen	Libya	23.09.10 - 23.03.11	Libya	178	23.09.10	23.03.11
			Libya AND krig	23		
			Libya AND Norge	32		
			Libya AND deltakelse	7		
			Libya AND deltagelse	0		
			Libya AND konflikt	8		
Klassekampen	Mali	03.01.13 - 03.06.13	Mali	142	14.01.13	30.05.13
			Mali AND krig	36		
			Mali AND Norge	37		
			Mali AND deltakelse	11		
			Mali AND deltagelse	0		
			Mali AND konflikt	11		
Verdens Gang	Etiopia/Eritrea	31.08.99 - 31.01.00	Etiopia AND Eritrea	1	03.09.99	03.09.99
			Etiopia AND Eritrea AND krig	0		
			Etiopia AND Eritrea AND Norge	0		
			Etiopia AND Eritrea AND deltakelse	0		
			Etiopia AND Eritrea AND deltagelse	0		
			Etiopia AND Eritrea AND konflikt	0		
Verdens Gang	Etiopia	31.08.99 - 31.01.00	Etiopia	17	03.09.99	31.01.00
			Etiopia AND krig	0		
			Etiopia AND Norge	10		
			Etiopia AND deltakelse	0		
			Etiopia AND deltagelse	0		
			Etiopia AND konflikt	0		
Verdens Gang	Eritrea	31.08.99 - 31.01.00	Eritrea	3	03.09.99	22.11.99
			Eritrea AND krig	0		
			Eritrea AND Norge	2		
			Eritrea AND deltakelse	0		
			Eritrea AND deltagelse	0		
			Eritrea AND konflikt	0		
Verdens Gang	Afghanistan	31.08.01 - 31.01.02	Afghanistan	539	31.08.01	31.01.02
			Afghanistan AND krig	191		
			Afghanistan AND Norge	154		
			Afghanistan AND deltakelse	0		
			Afghanistan AND deltagelse	7		
			Afghanistan AND konflikt	12		
Verdens Gang	Irak	20.09.02 - 20.03.03	Irak	648	20.09.02	20.03.03
			Irak AND krig	401		
			Irak AND Norge	176		
			Irak AND deltakelse	0		
			Irak AND deltagelse	13		
			Irak AND konflikt	19		

Avis (papiravis)	Land/konflikt	Tidsintervall/avgrensning	Kombinasjon søkeord	Resultat	Dato eldste artikkel	dato nyeste artikkel
Verdens Gang	Tsjad	30.06.08 - 31.12.08	Tsjad	9	03.07.08	19.12.08
			Tsjad AND krig	2		
			Tsjad AND Norge	5		
			Tsjad AND deltakelse	0		
			Tsjad AND deltagelse	0		
			Tsjad AND konflikt	0		
Verdens Gang	Libya	23.09.10 - 23.03.11	Libya	141	27.11.10	23.03.11
			Libya AND krig	20		
			Libya AND Norge	27		
			Libya AND deltakelse	1		
			Libya AND deltagelse	2		
			Libya AND konflikt	7		
Verdens Gang	Mali	03.01.13 - 03.06.13	Mali	65	12.01.13	31.05.13
			Mali AND krig	15		
			Mali AND Norge	22		
			Mali AND deltakelse	1		
			Mali AND deltagelse	1		
			Mali AND konflikt	7		

Vedlegg 2: Systematisering av artiklene.

Vedlegget viser fordelingen av *nyhets*artikler i papiraviser og nettaviser. Det er kun de artiklene som ble lastet opp i NVivo som er registrert. Tabellen viser og lengden på artiklene i form av antall ord og forholdet bildet/tekst. Dato for artikkelen er oppgitt i kursiv.

Mali konflikten: Oversikten viser overskriften på henholdsvis papir- og nettavis, samt antall ord og forholdet bilde/tekst.

Kl.kampen papir	Antall ord	Forhold bilde og tekst	Kl.kampen nettavis	Antall ord	Forhold bilde og tekst
Advarer om nytt Libya <i>23.01.13</i>	659	Under halv	Frykter ny terrorfiasko <i>22.01.13</i>	660	-
Drar Vesten inn i ny krig	949	halv	Hevn og mistro herjer Mali <i>24.01.13</i>	788	-
Flinkest i EU-klassen - Norge vurderer å krige med EU i Mali <i>23.01.13</i>	652	under halv	Står bak sivile overgrep <i>21.01.13</i>	612	-
Forstår gisseltakerne - Islamistene kjemper en rettferdig kamp, mener Profetens Umma <i>21.01.13</i>	495	halve	-	-	-
Gjorde Afrika eksplosivt - Solheim med skarp kritikk av Libya-krigen Sier Nord-Afrika har blitt farligere <i>22.01.13</i>	463	Under halv	-	-	-
HALVPARTEN VIL KRIGE – FORSVARSMINISTEREN MENER TERROREN HAR FÅTT OPP KRIGSVILJEN I NORDMENN <i>04.02.13</i>	620	Under halv	-	-	-
NORSK AVKLARING OM FÅ UKER <i>04.02.13</i>	189	halve	-	-	-
Norsk innsats i Mali <i>23.01.13</i>	50	-	-	-	-
Tror på FN-styrke <i>14.02.13</i>	231	Under halv	-	-	-
Vi er redde og ber for gislene - Algeriere i Norge frykter gisseldramaet er	54	Under halv	-	-	-

begynnelsen på en stor krig, som islamistene vil tjene på <i>18.01.13</i>					
Flertall for norsk -militærbistand i Mali <i>25.01.13</i>	251	Under halv	-	-	-
Skeptisk til bidrag			-	-	-
Beijing bekymret over Mali - Kina ble den store taperen etter Libyakrigen, og frykter det samme i Mali <i>09.02.13</i>	1166	Under halv	-	-	-
Hevn etter Mali-krig	78	-	-	-	-
Ingen felles resept - Analytiker advarer mot repetisjon av «krigen mot terror» <i>23.01.13</i>	419	halv	-	-	-
Innrømmer våpentabbe - FN: Libya-våpen spres til minst tolv land UD: Konsekvens av Libya-krigen <i>11.04.13</i>	705	halv	-	-	-
Mali må få kontroll <i>19.01.13</i>	328	Under halv	-	-	-
Rykket fram mot seier - Opprørere inntok... <i>23.03.13</i>	767	halv	-	-	-
Skjør våpenavtale i havn <i>03.04.13</i>	1131	halv	-	-	-
SLAGMARK UTEN GRENSER <i>31.01.13</i>	710	halv	-	-	-
Slik sprer terrorkrigen seg - Dødelig angrep mot Statoil-anlegg i Algerie - Hevnaksjon etter fransk Mali-intervensjon <i>17.01.13</i>	1653	halv	-	-	-
Spøkelset Belmokhtar - Terrorangrep mot franske interesser i Niger In Amenas-bakmann tar ansvaret <i>25.05.13</i>	735	halv	-	-	-
Terrorvarsko i ørkensanden - Fare for at Mali-krig sprer seg til Vest-Sahara - Glemte konflikt gir ekstremister grobunn <i>15.04.13</i>	1363	halv	-	-	-
Tviler på rask Mali-aksjon - Frankrike satser på rask operasjon i Mali - Kritikere frykter forverring av	1099	halv	-	-	-

konflikt 15.01.13					
USA ber EU rydde opp - Harde angrep etter raid mot Belmokhtar - USA frykter kaotisk Mali- operasjon 04.03.13	739	halv	-	-	-
Vi er heldige at slike angrep er så få 28.05.13	507	Under halv	-	-	-
VIL FORHANDLE MED TUAREGER 01.02.13	54	-	-	-	-
Vil skvise ut USA-trent kuppsjef 04.03.13	299	halv	-	-	-
40 mill. - Dagens tall 15.05.13	45	halv	-	-	-
Aftenposten papiravis	Antall ord	Forhold bilde og tekst	Aftenposten nettavis	Antall ord	Forhold bilde og tekst
Åpner for norsk militær innsats mot terror i Nord- Afrika 22.01.13	1342	-	Et knapt flertall for norsk militærhjelp til Mali 24.01.13	825	Under halv
Belmokhtar kan ha stanset Statoils Algerie-satsing 09.02.13	522	halv	Her er terrorvarslene Regjeringen og Statoil fikk 25.01.13	590	-
Cameron krever «global respons» 22.01.13	547	halv	Høyre skeptisk til å satse på FN- styrke til Mali 12.02.13	453	-
Får gehør for norsk militært bidrag 22.01.13	697	Under halv	Slik advarte Algeries sikkerhetssjef om terrortrusselen 20.01.13	892	Under halv
Har fått nok av falsk frihet 03.03.13	285	Over halv	Statoil-partnere i Algerie ble sparket for korrupsjon 25.01.13	1290	-
SV og Venstre: Krever Mali-debatt i Stortinget - Hver tredje nordmann er imot 24.01.13	205	Under halv	SV-topp rystet over Barth Eide (kl.13:12) 22.01.13	738	Under halv
Ingen norske styrker til Mali 12.02.13	100	halv	Terrorberedskap A innført i alle militærleirer i Norge 07.02.13	1004	-
ISLAMISTENE TAPER I	40	Bilde sak	To Statoil-	1372	Under halv

BY ETTER BY 31.01.13			medarbeidere bekreftet drept i Algerie 25.01.13		
Kaos da flere hundre gisler kom seg unna 21.01.13	782	Under halv	Umulig for spesialstyrkene å vite at det var gisler om...30.01.13	1106	Under halv
Konflikten i Nord-Mali 22.01.13	259	-	Al-Qaida truer Norge 01.03.13	842	halv
MISTET SINE NORSKE VENNER 01.02.13	1007	Under halv	Barth Eide åpner for norsk militær innsats i Nord-Afrika 21.01.13	1305	Under halv
Neppe knyttet til Mali-styrker 08.02.13	92	halv	Europa og USA trenger hverandre 01.02.13	583	Under halv
Opposisjonen støtter norsk nærvær i Mali 22.01.13	633	Under halv	Mali-opprørere truer med angrep i Frankrike (kl.11:02) 14.01.13	386	halv
Sikkerhets- sjefen advarte om trusselen 20.01.13	640	-	Norge sender soldater til Mali 03.06.13	540	Under halv
Skjebne- kveld i uvisshet 18.01.13	571	halv	Norge vil støtte valgprosessen i Mali 14.05.13	628	Under halv
TERROR BEREDSKAP I ALLE MILITÆRLEIRE 08.02.13	840	Under halv	Syrisk opposisjonsleder åpner for forhandlinger (kl.18:44) 31.01.13	433	Under halv
Uavhengig kommisjon bør granske Algerie-terroren 30.01.13	898	Under halv	Syriske barn mer akutt behov for nødhjelp enn somaliske 26.01.13	108	Under halv
UMULIG Å VITE OM DET VAR GISLER I BILEN 31.01.13	583	Under halv	Vil stille norskeide transportfly til rådighet i Mali 26.01.13	237	-
Vi står samlet i denne tunge tiden 21.01.13	915	halv	Ekspert advarer mot å tro på militær seier i Mali 22.01.13	289	Over halv
Den afrikanske unionen ønsker NATO-hjelp i Mali	587	-	Her planla han terrorangrepet i	1327	Under halv

<i>10.01.13</i>			In Aménas (kl.21:26) <i>09.02.13</i>		
FORSVARET SLITER MED MORALEN <i>31.01.13</i>	90	-	Islamister truer med å drepe Merkel <i>03.02.13</i>	192	halv
NÅ STARTE ØRKENJAKTEN <i>31.01.13</i>	719	halv	Nord-Malis sivile fanget i kryssild og vanstyre <i>23.01.13</i>	875	Under halv
Norge vurderer å delta i FN-styrke <i>27.04.13</i>	138	-	Slik er Al-Qaidas nye nettverk <i>17.02.13</i>	1025	-
NY FN-INNSATS VEST FOR SAHARA <i>05.02.13</i>	642	Under halv	Statoil var i dialog med gisseltakerne i In Aménas <i>02.02.13</i>	458	-
PRESIDENT F. HOLLAND PÅ BESØK <i>03.02.13</i>	245	halv	Svensk forsvarstopp: - Norge skal delta i Mali-styrke <i>04.02.13</i>	710	-
SATELITTOVERVÅKING OG DRONER MOT TERROR <i>31.01.13</i>	255	halv	Tre fangevoktere drept i Niger <i>02.06.13</i>	143	-
Vanskeligere å vinne enn ventet <i>28.01.13</i>	587	halv	Malis islamister vil forhandler om fransk gissel <i>26.01.13</i>	206	Under halv
VIL SNAKKE MED MODERATE TUAREGER <i>01.02.13</i>	105	-	-	-	-
«Vi var bare to hundre meter fra leiren da de dukket opp fra mørket og - ...skjøt mot oss» <i>17.01.13</i>	784	halve	-	-	-
VG papiravis	Antall ord	Forhold bilde og tekst	VG nettavis	Antall ord	Forhold bilde og tekst
EN VERDEN AV TERROR <i>18.01.13</i>	1633	Over halv	Sikkerhetsekspert advarer mot nye gisselaksjoner <i>19.01.13</i>	481	Bilde + VG- tv
GISSELDRAMAET – STATOIL HADDE ÅPENLINJE TIL GISSELTAGERNE, TERRORISTEN KOM	795	Bilde med tekst over	Terroristene i Algerie hadde smuglet inn våpen <i>24.01.13</i>	723	Bilde + VG- tv

MED FLERE KRAV – direkte til stiatol, brukte nordmennenes mobil. Tvang gislene til å snakke engelsk til sine pårørende. <i>02.02.13</i>					
HADDE SMUGLET INN VÅPEN - Norske gisler ga informasjon fra innsiden - ...Overlevende reddet ut med UDs hjelp <i>24.01.13</i>	702	Over halv	Advarer mot å tro på militær seier i Mali <i>22.01.13</i>	395	Under halv
KLAPPJAKTEN <i>03.02.13</i>	1468	halv	Al-Qaida truer med sjokkerende angrep i Europa <i>01.02.13</i>	498	halv
KREVER SVAR Algeriske generaler fulgte brutal «utrydningslinje» Norge ble - ...først varslet etter aksjonen. <i>18.01.13</i>	780	halv	Aldri før har flere vært på flukt i eget land <i>29.04.13</i>	1227	Under halv
NORGES UKJENTE TRANSPORT- KRIGERE Forbereder seg på Mali-opdrag <i>27.01.13</i>	734	halv	Algeriske statsminister: 37 utlendinger drept i... <i>21.01.13</i>	904	Bilde + VG-tv
SLIK SKAL DE REDDES Agenter klare mens forhandlinger pågår. <i>17.01.13</i>	786	halv	Ba, gjemte seg og fikk festet bomber på kroppen <i>19.01.13</i>	717	Bilde + VG-tv
Takker Gud og Frankrike <i>22.01.13</i>	405	Over halv	Danmark inn i Mali-konflikten <i>16.01.13</i>	619	Under halv
KRIGER MED DRONER <i>02.02.13</i>	469	halv	Det var en ond, villet handling <i>23.01.13</i>	1046	VG-tv
På flukt i eget land: Mennesker fordrevet av konflikt og vold 2012 <i>29.04.13</i>	863	halv	Full forvirring om norsk militært bidrag i Mali <i>04.02.13</i>	306	-
-	-	-	Gissel til fransk TV-kanal i kveld: Terroristene har... <i>17.01.13</i>	407	Bilde + VG-tv
-	-	-	Her er Norges første Mali-bidrag <i>26.01.13</i>	689	Under halv
-	-	-	Her tar han på seg skylden for Algerie-angrepet <i>22.01.13</i>	793	Bilde + VG-tv
-	-	-	Hollande på offensiven med	749	-

			Mali-aksjon <i>14.01.13</i>		
-	-	-	Hundrevis av franske soldater i Mali skal drive vekk islamister <i>12.01.13</i>	682	Under halv
-	-	-	Hæren i Mali anklages for grove overgrep <i>23.01.13</i>	336	Over halv
-	-	-	Islamistene jaget fra byene i Nord-Mali <i>28.01.13</i>	412	halv
-	-	-	Islamister i Mali vil forhandle om fransk gissel <i>26.01.13</i>	212	Over halv
-	-	-	Jages med dødelige droner <i>20.01.13</i>	765	VG-tv
-	-	-	Mali intervensjon kan gi Hollande nytt image <i>14.01.13</i>	506	halv
-	-	-	Mali-opprørere: Frankrike har åpnet døren til helvete <i>14.01.13</i>	579	Under halv
-	-	-	Nekter å hjelpe fanatiske sunnimuslimere <i>23.01.13</i>	244	halv
-	-	-	Norge deltar i FNs Mali-styrke <i>03.06.13</i>	606	Under halv
-	-	-	Norge får ikke innsyn i Algeries etterforskning <i>31.01.13</i>	264	halv
-	-	-	Norge krever svar fra Algerie <i>18.01.13</i>	838	Bilde + VG-tv
-	-	-	Norge vurderer å delta i FN-styrke i Mali <i>26.04.13</i>	580	Under halv
-	-	-	Nær halvparten vil sende norske soldater til Afrika <i>04.02.13</i>	135	halv

-	-	-	Slik skal gislene i Algerie reddes <i>17.01.13</i>	909	Bilde + VG- tv
-	-	-	Slik var de dramatiske døgnene <i>22.01.13</i>	1986	Bilde + VG- tv
-	-	-	Stoltenberg åpner for norske offiserer til Mali <i>26.01.13</i>	484	Under halv
-	-	-	SV Ingen norske styrker til Mali <i>11.02.13</i>	466	Under halv
-	-	-	Terroristene truer <i>21.01.13</i>	952	Bilde + VG- tv
-	-	-	AFP: Kidnappere krever at 100 islamister løslates <i>16.01.13</i>	819	halv
-	-	-	Gisseltakerne krever at hæren trekker seg tilbake <i>17.01.13</i>	955	Bilde + VG- tv
-	-	-	Islamister truer med å drepe Merkel <i>03.02.13</i>	222	-
-	-	-	Kidnappet fransk familie truet på livet i video <i>25.02.13</i>	357	halv
-	-	-	Norge åpner for militær innsats i Nord-Afrika <i>21.01.13</i>	1225	Bilde + VG- tv
-	-	-	-	-	-

Tsjad konflikten: Oversikten viser overskriften på henholdsvis papir- og nettavis, samt antall ord og forholdet bilde/tekst.

Kl.kampen Papiravis	Antall ord	Forhold bilde og tekst	Kl.kampen nettavis	Antall ord	Forhold bilde og tekst
NORGE SENDER FELTSYKEHUS TIL TSJAD <i>17.12.08</i>	292	Under halv	-	-	-
DIPLOMATISK ENIGHET <i>19.07.08</i>	53	-	-	-	-
Aftenposten papiravis	Antall ord	Forhold bilde og tekst	Aftenposten nettavis	Antall ord	Forhold bilde og tekst
FELTSYKEHUS TIL TSJAD – NORGE INN I FN-OPERASJON <i>17.12.08</i>	583	Undre halv	KAN BLI SIKTET FOR FOLKEMORD I DAG <i>14.07.08</i>	858	-
FOLKET MÅ LIDE FOR Å BLI FRITT – OPPRØRSLEDEREN TIL AFTENPOSTEN: KONGO SKAL FÅ SELVRESPEKT <i>17.11.08</i>	1836	halv	KONGO TRYGLER OM HJELP <i>12.11.08</i>	1037	-
GÅR PÅ FYLLA OG SKRYTER, KORRUPT DIKTATUR, PLYNDRETS STAT – SOLADATER I KONGO KJEDER SEG OG DRIKKER <i>11.11.08</i>	1088	halv	SOLHEIM: NORGE MÅ VURDERE SOLDATER TIL KONGO <i>24.11.08</i>	477	Under halv
KAN VURDERE Å SENDE FELTSYKEHUS TIL KONGO <i>24.11.08</i>	125	Under halv	TOMM KRISTIANSEN: TAPERNE ER FOLKET I SUDAN <i>14.07.08</i>	894	-
PRIVAT KOLONI, KORRUPT DIKTATUR, PLYNDRET STAT <i>09.11.08</i>	348	-	GÅR PÅ FYLLA OG SKYTER <i>10.11.08</i>	1063	Under halv
72 PERSONER DREPT I TSJAD <i>03.07.08</i>	115	-	-	-	-
AFRIKANSKE LAND STYRES STADIG BEDRE <i>07.10.08</i>	61	-	-	-	-

VG papiravis	Antall ord	Forhold bilde og tekst	VG nettavis	Antall ord	Forhold bilde og tekst
FEM OFFISERER TIL LIBANON <i>03.07.08</i>	224	-	IKKE MULIG Å SENDE SUDAN-SOLDATER TIL KONGO <i>12.11.08</i>	705	halv
NORSK SYKEHUS TIL TSJAD <i>19.12.08</i>	71	-	STØRE: IKKE AKTUELT MED STYRKER TIL KONGO <i>18.11.08</i>	241	Under halv
AFRIKA STYRES BEDRE <i>07.10.08</i>	84	-	EKSILPRESIDENT DØMT TIL DØDEN I TSJAD <i>15.08.08</i>	64	-
-	-	-	KREVER 35 MILLIONER FOR BORTFØRTE TURISTER <i>22.09.08</i>	280	Under halv
-	-	-	OBAMA-SEIER STØRRE ENN MURENS FALL <i>25.11.08</i>	539	halv
-	-	-	FLERE HUNDRE DREPT OG OVERFYLTE SYKEHUS I JOS <i>01.12.08</i>	443	halv

Vedlegg 3: Kodebok

Dette er en kodebok utformet for en kvalitativ innholdsanalyse. Den er derfor ikke utformet slik at spørsmål og svaralternativer er oppgitt i variabler og variabelverdier. Den er ment som et verktøy for primært for den kvalitative analysen av de utvalgte artiklene, men det vil forkommes kvantitative elementer. Dette gjelder spesielt med hensyn til operasjonaliseringen av informasjonstetthet, da jeg til dels har valgt å operasjonalisere den kvantitativt.

Kategorier	Operasjonaliseringer	Action point	Indikatorer
Informasjonstetthet	Proporsjonalitet mellom de ulike elementene en artikkel er bygd opp av. Lengde på artikkelen (ordtelling) Forholdet bilde/tekst Andre visuelle virkemidler.	Når du <i>ser</i> på artikkelen ser etter: størrelse-forholdet Overskrift/bilde/tekst Hvor lang er selve artikkelen	Mindre enn halve: bildet utgjør mindre enn halve artikkelen Halve: bildet utgjør omtrent halve artikkelen. Mer enn halve: bildet utgjør mer enn halve artikkelen Hele: Ren bilde sak. (med kun tittel og bildetekst) Ordtelling
Informasjonsbredde	Alle relevante aspekter som taler for og mot, en gitt mening, eller holdning, har blitt lagt frem	Når du leser artikkelen se etter: er argumentene vedrørende deltagelse dekker fra begge sider? finnes det for og mot argumenter?	Hvilke argumenter er brukt for å tale for og i mot? Nevnes egennavn (her menes navn på landene) på parter i konflikten?
Informasjonsdybde	Informasjon som tillater innbyggerne å bedømme validiteten av og styrken i de argumentene som presenteres. Det vil si å relatere fakta, motiver og vurderinger ved å sette	Se etter: navn på land, navn på deltagende parter, Beskrivelse av type engasjement, antall mennesker berørt av	Mali, Tsjad, Norge, FN, USA, EU o.l Internasjonale operasjoner, humanitær operasjon/intervensjon, Antall mennesker berørt av konflikt (tall oppgitt)

	saken i kontekst, og ved og predikere konsekvensene av de forskjellige posisjonene	konflikten, globale konsekvenser, nasjonale konsekvenser?	antall mennesker på flukt (antall oppgitt) internt fordrevne (antall oppgitt) Globale konsekvenser, nasjonale konsekvenser
	Operasjonalisering	Action point	Indikatorer
Rettferdige medier	en sak kan bli favorisert eller bli stilt i et dårlig lys utfra hvilket bilde, hvordan saken blir presentert i relasjon til den omkringliggende konteksten og vinkling på saken gjort av journalisten	Når du leser artikkelen se etter: er viklingen på artikkelen overveiende positiv eller negativ, syntaktisk oppbygging, bruk av nominal uttrykk og adjektiver	Adjektiver brukt, men ta hensyn til hvilket format mediet skriver under. Tabloid, meningsavis ?
Granskende medier	Selvstendighet i forhold til materialet de har blitt presentert for vedrørende konfliktene, samt om det var førstehånds informasjon eller andrehåndsinformasjon som var blitt brukt	Når du leser artikkelen se etter: navn på nyhetsbyråer, fra hvor dekkes konflikten	Reuters, AFP o.l, pressemeldinger Er kilden i landet, naboland, region?